

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2021

26 Nisan - 02 Mayıs Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
26 NİSAN-02 MAYIS 2021 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	2
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	3
'FAİZ DÜŞERSE ENFLASYON DÜŞER' SÖYLEMİ İFLAS ETTİ	8
"SEYAHAT KISITLAMASI KARARI" SEKTÖRÜ BİTİRİR	9
SERMAYE ÇIKIŞLARI HIZLA ARTTIYOR	10
YOLSUZLUKLA MÜCADELE DE SON SIRADAYIZ	11
ŞUBAT AYINDA 250 BİN KİŞİ İŞİNİ KAYBETTİ, RESMİ İŞSİZ SAYISI 4 MİLYON 236 BİNE YÜKSELDİ!	11
ŞUBAT AYINDA 76 BİN KİŞİ İLK KEZ İHTİYAÇ KREDİSİ ALDI	12
AKARYAKITTA YA ÖTV'DEN VAZ GEÇİLECEK YA DA BÜYÜK ZAMLAR YOLDA	12
AKP'DEN HALKA ÜÇ LİRA, VERGİYE YÜZDE 5 ZAM	15
EMEKLİLERİN BAYRAM İKRAMİYESİ NASIL ERİDİ?	15
İHALEYE BULAŞIKÇILIK DÖNEMİ	16
128 MİLYAR \$ VAKASI	16
1 MAYIS'A GİDERKEN EMEKÇİLER İÇİN 15 MADDELIK TALEP!	18
GELECEĞİN HAKİM, SAVCI VE AVUKATLARININ YÜZDE 74,1'İ MESLEKİ GELECEĞİNDEN KAYGILI	19
GÜNDE 900 KİŞİ YURDU TERK ETTİ	20
AYRICALIKLI AZINLIK İÇİN DÖVİZ SATILDI	21
ÇOCUK EMEĞİ SÖMÜRÜSÜ...	22
ÇOCUKLAR OKULDA OLMASI GEREKEN YAŞTA ÇALIŞIYOR, EVLENDİRİLİYOR, EVDEN KAÇIYOR VE SUÇA SÜRÜKLENİYOR!	23
ÇOCUKLARA HİÇBİR YERDE ADALET YOK	24
NUTUK'U UYGUN BULMADILAR!	25
KYK'DAN BURS ALANLARIN ORANI YÜZDE 5,6	26
TURİZMDE ÖLÜM KALIM YILI 2021	27
ZAFER DEĞİL, HEZİMET	28
AKP'Lİ BOSTANCI'NIN OĞLUNA YENİ GÖREV	29
AKP'Lİ BELEDİYE YANDAŞ BESLEMİŞ	29
DİYANET VAKFI, PANDEMİ DÖNEMİNDE KİRALARINI ÖDEMEKTE ZORLANAN KİRACILARI İCRAYA VERDİ	29
DİNİ DERNEKLER ÜÇÜNCÜ SIRADA	30
HER KONUŞMASININ BEDELİ 85 BİN TL	30
İLKER AYCI'NIN 17 ŞİRKET, KOMİSYON VE FEDERASYONDA KOLTUĞU OLDUĞU ORTAYA ÇIKTI	31
PEKCAN, DEZENFEKTANI KENDİ BAKANLIĞINA YÜZDE 75 DAHA PAHALIYA SATMIŞ!	32
İKTİDARIN YANLIŞLARI TOBB'U VE TESK'İ DE İSYAN ETTİRDİ!	32
İŞSİZLİK TEHDİT, PARTİLİ CUMHURBAŞKANI FIRSAT	33
ON MADDEDE SARAY'IN REKORU	34
SARAY'IN HİÇBİR ŞEYE YANITI YOK	34
TÜKENİŞİN, BECERİKSİZLİĞİN VE YOKSULLUĞUN FOTOĞRAFI	35
BAKANLIĞIN 'GÜVENSİZ' DİYE TEŞHİR ETTİĞİ 41 MASKENİN SATIŞLARI DEVAM EDİYOR	36
SAĞLIKTA ÇAĞ ATLAYAMAMIŞIZ!	37
BAŞARILI DEĞİLKEN ZİRVEYE OTURDUK!	37
TÜRKİYE'DE COVID-19 TESTLERİNİN POZİTİF ÇIKMA ORANI İKİ AYDA 3 KAT ARTTI	39
SAROS'TA TESCİLLİ HUKUKSUZLUK	40
ÇOKULUSLU ŞİRKETLERİN KISKACINDAKİ ÇAY	40
FATSA'DA KENT İÇİNDEKİ ORMANLIK ALAN YAPILAŞMAYA AÇILIYOR	43
KARGI KOYUNUN YAPILAŞMAYA AÇILMASINA TEPKİLER BÜYÜYOR	44
ALAMASGOLD'UN RUHSAT UZATIM BAŞVURUSUNDAKİ ÇELİŞKİLER	44
PARİS İKLİM ANLAŞMASI'NI MECLİS'TE ONAYLAYALIM	44
ATAMA REKTÖRLER YİNE TANIDIK	45
DÜNYA BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ ENDEKSİ: TÜRKİYE, 180 ÜLKE İÇİNDE 153. SIRADA!	46
ANAYASALI TÜRKİYE Mİ ANAYASAL TÜRKİYE Mİ?	47
STRATEJİ YOKSUNU DIŞ POLİTİKA EKSENİNDE YALNIZLAŞAN TÜRKİYE!	48
128 MİLYAR DOLAR SORULARI	51

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındaki duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındaki ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemığe sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

26 NİSAN-02 MAYIS 2021 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*26 Nisan Dünya Fikri Mülkiyet Günü

*26 Nisan Dünya Pilotlar Günü

*28 Nisan- 04 Mayıs Kardeşlik Haftası

*28 Nisan Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü

*28 Nisan Dünya İş Kazası Kurbanlarını Anma Günü

*28 Nisan Dünya Laborantlar Günü

*29 Nisan Dünya Dans Günü

*29 Nisan Dünya Dilek Günü

*01 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü

*01 Mayıs 1977'de İstanbul Taksim Meydanı'nda kutlanan 1 Mayıs İşçi Bayramı kutlamaları sırasında yaşanan olaylarda 34 kişi öldü, 136 kişi yaralandı. Olay, tarihe Kanlı 1 Mayıs olarak geçti.

*01 Mayıs Karayolları Güvenliği ve Trafik Haftası

*01 Mayıs Bilişim Haftası

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

-İşsizlik Yükselişini Sürdürüyor: Resmi İşsizlik Yüzde 14,1, Gerçek İşsizlik Yüzde 28,9

- Şubatta resmi işsizlik geçen yılın aynı ayına göre (arındırılmamış verilere göre) 0,6 puan (206 bin kişi) artarak yüzde 14,1'e (4 milyon 445 bin kişiye) yükseldi.
- Bir önceki ayla karşılaştırma açısından anlamlı olan mevsim etkisinden arındırılmış verilere göre ise bu yıl ocak ayına göre 0,7 puan artarak yüzde 13,4 olarak gerçekleşti.
- Buna göre işsizlik hem bir önceki aya göre hem de bir önceki yılın aynı ayına göre yükselişini sürdürüyor.
- Geçen yılın aynı ayına göre Türkiye'nin çalışabilir yaştaki nüfusunun 1 milyon 204 bin kişi arttığı son bir yılda, işgücünde sadece 275 bin kişilik, istihdamda ise 69 bin kişilik artış yaşandı. Çalışabilir yaştaki nüfusun büyük bölümü "iş bulamayacağı için" işgücüne katılmadı bile.
- Şubat 2021 itibariyle 27 milyon 150 bin kişi olan Türkiye ekonomisinin sağladığı (başka bir tür işsizlik olan eksik istihdam da dahil) istihdam, 2016 yılındaki istihdam seviyesini ifade ediyor. Tek adam rejimi öncesi istihdam seviyesinin ise 1,5 milyon kişi altında bulunuyor.
- BU nedenle de işgücüne dahil olmayan nüfus son bir yılda 930 bin kişi artarak 31 milyon 728 bin kişiye ulaştı.
- TÜİK'in âtıl işgücü tanımıyla açıkladığı (işsizler + zamana bağlı eksik istihdamdakiler + iş bulma umudu olmadığı için iş aramayanlar) bizim öteden beri "gerçek işsizlik" olarak ifade ettiğimiz vatandaşların sayısı ise son bir yılda 2 milyon 909 bin kişi artarak 10 milyon 209 bin kişiye çıktı. Gerçek işsizliğin geçen yıl şubat ayında yüzde 22,5 olan oranı ise bu yıl yüzde 28,9 olarak hesaplandı.
- Genç nüfustaki işsizlik oranı ise (15-24 yaş arasındaki nüfus) geçen yılın aynı ayına göre 3 puan daha artarak yüzde 27,1 olarak gerçekleşti.

-Ücretli Çalışanların Sayısı Azalıyor

- İmalat sanayii, inşaat ile ticaret ve hizmetler sektörlerinde (tarım, ormancılık, balıkçılık, sigortacılık, kamu yönetimi, eğitim, sağlık, ev hizmetleri, barınma faaliyetleri hariç) ücretli olarak çalışanların sayısı şubatta bir önceki aya göre artmakla birlikte, geçen yılın sonuna göre 101 bin 246 kişi azalarak 12 milyon 614 bin 757 kişiye geriledi.
- Yılın ilk iki ayında imalat sanayi sektöründe ücretle çalışanların sayısı 30 bin 555 kişi artarak 4 milyon 499 bin kişiye yükseldi.
- Son iki ayda inşaat sektöründe çalışan 103 bin 933 kişi, hizmetler sektöründe çalışan da 27 bin 868 kişi işsiz kaldı.
- İnşaat sektöründe ücretle çalışanların sayısı 1 milyon 306 bin kişiye, ticaret ve hizmetler sektörlerinde çalışanların sayısı da 6 milyon 810 bin kişiye geriledi.

-Sanayi Üretimi, İç Talep Ve İhracatla Artıyor

- Diğer sektörlerdeki olumsuz gidişatın aksine, sanayi sektöründe gerek iç talep, gerekse de dış talepte (ihracat) yaşanan artış nedeniyle sanayi sektöründe belirgin bir büyüme yaşanıyor.
- Şubatta istihdamı da artan sanayi sektörünün üretimi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 8,8, bir önceki aya göre de yüzde 0,1 oranında arttı. Yılın ilk iki aylık döneminde ise sanayi üretiminde yüzde 10,03 oranında artış kaydedildi.
- Ocak-Şubat döneminde madencilik üretimi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 15,18, imalat sanayi üretimi yüzde 10,66 oranında artarken elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörünün üretimi ise yüzde 0,11 oranında azaldı.
- Yılın ilk iki ayında aramalı üretimi yüzde 15,01, dayanıklı tüketim malı üretimi yüzde 19,99, dayanıksız tüketim malı üretimi yüzde 5,9 artarken enerji üretiminde yüzde 0,99 oranında azalış oldu, sermaye malı (yatırım malı) üretimi ise yüzde 8,31 oranında arttı.

-Cari İşlemler Açığı Büyümeye Devam Ediyor

- İhracatta yaşanan artışa rağmen, ithalatta gözlenen artış ile taşımacılık ve turizm gibi temel döviz geliri kalemlerinde yaşanan azalma, cari işlemler açığını büyütmeğe devam ediyor.
- Şubatta cari işlemler açığı geçen yılın aynı ayındaki düzeyine göre 1 milyar 233 milyon dolar artarak 2 milyar 610 milyon dolara yükseldi.
- Ocak-şubat dönemindeki toplam açık ise 1 milyar 16 milyon dolarlık artışla 4 milyar 425 milyon dolar oldu.
- Geçen yıl şubat ayı sonunda 1 milyar 325 milyon dolar olan yıllıklandırılmış cari işlemler açığı bu yıl şubat sonunda ise 37 milyar 786 milyon dolara yükseldi. Yıllık cari işlemler açığı son bir yılda 36 milyar 461 milyon dolar arttı.
- 37 milyar 786 milyon dolarlık cari işlemler açığı verilen son bir yılda Türkiye, bu açığı finanse edecek kadar dışardan net sermaye girişi (doğrudan sermaye + portföy yatırımı + borçlanma + mevduat) sağlayamadı. Bu denemdeki net sermaye girişi (Merkez Bankasının Katar'la yaptığı swap anlaşmasının katkısıyla) 10,6 milyar dolarda kaldı.
- Dolayısıyla 27 milyar 250 milyon dolarlık bir finansman açığıyla karşı karşıya kaldı. Bu açık döviz rezervlerinde 27 milyar 433 milyon dolarlık azalmaya yol açtı.

-Gelecek Bir Yıl İçinde Yapılacak Dış Borç Ödemesi 192 Milyar Dolara Çıktı

- Türkiye'nin bir yıl içerisinde yapması gereken dış borç ödemelerinin tutarı 192 milyar dolar olarak açıklandı.
- Orijinal vadesine bakılmaksızın vadesine bir yıl kalan dış borçlar esas alınarak Merkez Bankası tarafından yapılan hesaplama göre bu dış borç ödemesinin 22,8 milyar dolarlık kısmını bir hesaplama göre 60,5, diğer bir hesaplama göre de 49 milyar dolarlık döviz açığı (eksi rezervi) bulunan Merkez Bankası tarafından yapılmak zorunda. Merkez Bankasının büyük bölümü swap borçlarından kaynaklanın bu borcunu vadesinde yenilemeye çalışması bekleniyor.
- Bu ödemenin 6,7 milyar dolarını merkezi yönetim (Hazine), 424 milyon dolarını yerel yönetimler, 36,8 milyar dolarını da kamu bankaları ve bankacılık dışı kamu finansal kuruluşları yapacak.
- Özel sektörün gelecek bir yılda yapması gereken ödeme ise 125,1 milyar dolar olarak hesaplanıyor. Bunun da 57,8 milyar dolarını bankalar ve diğer finansal kuruluşlar, 67 milyar dolarını da reel sektörün yapması gerekiyor.
- **Kısa Vadeli Dış Borç:** Bu arada orijinal vadesi bir yıl ve daha kısa olan "kısa vadeli dış borçlar" da artışını sürdürüyor. 2020 yılında 15,5 milyar dolar artarak 138,4 milyar dolara yükselen kısa vadeli dış borç stoku bu yılın ilk iki ayında da 1 milyar dolara yakın artarak 141,2 milyar dolara çıktı.
- **Kısa vadeli dış borç stokunun 28,2 milyar doları kamu bankalarına, 22,8 milyar doları Merkez Bankasına, 90,1 milyar doları da özel sektöre ait bulunuyor.**

-Dış Borç İçin Ödenen Faiz

- Türkiye'nin dış borçları için bu yılın ilk ili aylık döneminde yaptığı faiz ödemesi ise 1 milyar 804 milyon dolar oldu.
- Kötü ekonomik yönetimin yarattığı riskler nedeniyle dış borçlanmasını da (dünyada faiz oranlarının genellikle yüzde 1'in altında seyrettiği bir dönemde) oldukça yüksek faiz oranlarıyla (yüz de 5-7) yapmak zorunda bulunan Türkiye'nin AKP döneminde dışarıya yaptığı toplam faiz ödemesi ise 185 milyar 148 milyon doları buldu.

-Merkez Bankasının Rezervi

- **Brüt Rezerv (Varlık):** Merkez Bankasının, **brüt rezervi** (altın + döviz); geçen hafta (2 - 9 Nisan haftasında) **1 milyar 874 milyon dolar** artarak 9 Nisan itibariyle **89 milyar 320 milyon dolara** yükseldi.
- Brüt döviz rezervi 1 milyar 292 milyon dolar artarak **49 milyar 377 milyon dolara, altın varlıkları 582 milyon dolar artarak 39 milyar 943 milyon dolara yükseldi.**
- Merkez Bankasının bilançosunda gözüken döviz ve altın borçları geçen hafta 2 milyar 240 milyon dolar artarak 92 milyar 634 milyon dolara yükselirken, bilançosunda gözükmeyen döviz ve altın swap borçları ise 860 milyon dolar azalarak 59 milyar 37 milyon dolara indi.
- Merkez Bankasının swap dahil toplam **döviz ve altın borçları ise 1 milyar 580 milyon dolar artarak 151 milyar 771 milyon dolara** yükseldi.

• **Net Rezerv:** Böylece Merkez Bankasının(Kamunun Merkez Bankasındaki mevduatı da borç kabul edildiğinde) swap borçları dahil **net rezervi eksi -60,5 milyar dolar düzeyinde kaldı.**

• IMF ile 2002 yılında imzalanan Stand-by anlaşması ile kararlaştırılan analitik bilançoya göre ise (kamunun döviz mevduatı Merkez Bankası borcu **sayılmadığında**) net rezerv (eksi) – **49,2 milyar dolar** oldu.

-Yabancı Yatırımcıların Kaçışı Sürüyor

• 19 Mart -2 Nisan arasında Türkiye’den **10 milyar dolarlık** bir kısa vadeli **sermaye çıkaran yabancılar, 2-9 Nisan paftasında ise hisse senedi portföylerini azaltırken, devlet iç borçlanma kağıdında sınırlı bir net alım yaptılar.** Swap yoluyla da 280 milyon dolarlık sınırlı bir giriş yaşandığı tahmin ediliyor.

• Yabancı yatırımcılar 2 - 9 Nisan haftasında (kur ve fiyat farklarından arındırılmış olarak) net 46 milyon dolarlık hisse senedi sattılar. 77,9 milyon dolarlık devlet tahvili ve 3,4 milyon dolarlık da özel sektör tahvili satın aldılar. Türkiye’deki bankalara swap yoluyla verdikleri borcu da 280 milyar dolar artırdılar.

• **Yabancı yatırımcıların Borsa İstanbul’da işlem gören hisse senetlerinde, Devlet ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarında ve bankalarda TL ve döviz mevduatı olarak tuttıkları portföyleri (sıcak para) 2 – 6 Nisan haftasında 333 milyon dolar daha küçülerek 61,8 milyar dolara geriledi. Bu tutar (Sıcak para) swapla birlikte 78,4 milyar doları buluyor.**

• Yabancı yatırımcıların Türkiye’deki portföylerinin 22,8 milyar dolarlık kısmı hisse senetlerinden, 7,7 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarından ve 31,3 milyar dolarlık kısmı da bankalardaki döviz ve TL mevduatlarından, 16,6 milyar doları da swap alacaklarından oluşuyor.

-Bütçe Merkez Bankasının Karıyla Fazla Verdi

• Bütçe, Merkez Bankasının 35,8 milyar liralık kar payı ve önceki yıla ilişkin yedek akçesinin gelir kaydedildiği mart ayında 23,8 milyar lira fazla verdi.

• Martta bütçe gelirleri hem Merkez Bankası karının aktarılması (Merkez Bankasının karı 2020 yılında ocak ayında bütçeye aktarılmıştı) hem de vergi gelirlerindeki yüzde 109 oranındaki artış nedeniyle (2020 yılında mart ayında tahsil edilmesi gereken bazı vergi gelirleri salgın medeniyle ileriki aylara ertelenmişti) yüzde 184 oranında artarken, bütçe harcamaları ise yüzde 21,9 oranında arttı.

• Ocak-mart döneminde ise bütçe harcamaları yüzde 12,6 oranında artarak 321,3 milyar liraya yükselirken, bütçe gelirleri ise vergi gelirlerindeki yükselişin etkisiyle yüzde 34,6 oranında artarak 344,1 milyar liraya çıktı.

• Böylece bütçe yılın ilk çeyreğinde 22,7 milyar lira fazla verdi. Geçen yıl aynı dönemde 29,6 milyar lira açık verilmişti.

-Bütçeden Yapılan Faiz Ödemeleri

• Ocak-mart dönemindeki bütçe harcamalarının 48,9 milyar liralık kısmını iç ve dış borçlar için bütçeden yapılan faiz ödemeleri oluşturdu.

• Geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 27,9 oranında artan faiz ödemelerinin bütçe harcamaları içerisindeki payı yüzde 13,4’ten yüzde 26,2’ye yükseldi. Faiz ödemeleri vergi gelirlerinin de yüzde 19’u kadar bir büyüklük oluşturdu.

• AKP döneminde bütçeden yapılan toplam faiz ödemeleri ise 1 trilyon 115 milyar liraya çıktı.

• Buna göre AKP döneminde devletin yaptığı her 100 liralık bütçe harcamasının 13,5 lirasını faiz ödemeleri oluşturdu. (AKP döneminde toplam 8 trilyon 281 milyar liralık bütçe harcaması yapıldı)

• AKP döneminde toplanan her 100 liralık vergisinin de 18,2 lirası faiz ödemelerine gitti. (AKP döneminde toplam 6 trilyon 142 milyar lira vergi tahsilatı yapıldı)

-Kredi ve Mevduat Gelişmeleri

Mevduat

• Bankalardaki toplam mevduat, 51,2 milyar lira artarak 3 trilyon 661 milyar liraya yükseldi.

• TL cinsinden mevduatlar 28,2 milyar lira arttı ve 1 trilyon 663 milyar liraya çıktı.

• 1 milyar 862 milyon dolar artarak 246,4 milyar dolara çıkan döviz ve altın cinsinden mevduatların TL karşılığı ise 23,1 milyar lira artarak 1 trilyon 998 milyar lira oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- **Dolarizasyon:** Toplam mevduattaki dolarizasyon oranı da yüzde 54,6 oldu. Bankalardaki yurt içi ve yurt dışı kaynaklı toplam mevduatın yarısından çoğunu yine yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.
- Dolarizasyon; gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 57,1 olarak gerçekleşti. Gerçek kişilere ait döviz mevduatları 347 milyon dolar daha artarak 157,6 milyar dolara çıktı.
- **Bankalarda 19 Nisan'da 255,7 milyar dolarlık döviz mevduatı bulunuyordu. Bu tutar 12 milyar dolar azalarak 5 Nisan itibariyle 243,7 milyar dolara kadar gerilemişti. Ancak döviz mevduatları 6 Nisan'dan itibaren yeniden artışa geçmiş gözüküyor.**

Krediler

- Bankaların mali kesim dışındaki kesimlere verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 6 – 13 Nisan günleri arasında, 20,5 milyar liralık artışla 3 trilyon 765 milyar liraya yükseldi.
- Bu dönemde TL krediler 6,7 milyar lira, döviz kredilerinden TL karşılığında 13,7 milyar liralık artış yaşandı. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 1 milyar dolar artarak 166,1 milyar dolara çıktı.
- **Yıl başından buyana döviz kredilerinde dolar cinsinden yüzde 0,3, TL kredilerde faiz oranlarının yükselmesine rağmen yüzde 10,3 gibi oldukça yüksek bir artış yaşandı. Kredi talebindeki bu artış, ekonomik aktiviteyi artırırken enflasyonun kontrolünü güçleştiriyor.**

-KOBİ'lerin Banka Borcu 874 Milyar Lira

- Küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları ise 2 – 6 Nisan arasında fazla değişmedi ve 873,7 milyar lirada kaldı.
- KOBİ'lerin 16,4 milyar dolar olan döviz kredilerinin TL karşılığı 131,7 milyar liradan 133,3 milyar liraya yükseldi. TL kredileri ise 1,5 milyar lira azaldı.
- BDDK'nın verilerine göre toplam 3 milyon 896 bin 218 KOBİ'nin bankacılık sektörüne kredi borcu bulunuyor.
- Bunların 291 bin 925'i ise bankalara olan borçlarını zamanında ödeyemediği için takibe alınmış durumda bulunuyor. KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği kredi borçları 57,5 milyar lira düzeyinde bulunuyor.

-Vatandaşın Banka Borcu Büyüyor

- **Faiz oranlarında yaşanan artışa rağmen vatandaşlar bankalara ve finansman şirketlerine hızla borçlanmaya devam ediyor.**
- **Vatandaşların borcu** 2 -6 Nisan günleri arasında 1 milyar liraya yakın artarak 863 milyar lira oldu. Son üç haftada 14 milyar lira artan vatandaşların bankalara olan borcunda yıl başından bu yana ise 28,1 milyar liralık artış oldu.
- Bu borcun 708,5 milyar lirası tüketici kredilerinden, 154,3 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 1,1 milyar liralık artış yaşanırken kredi kartı borçları değişmedi.

-Faiz Oranları

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- 6 Nisan itibariyle bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 0,92 puan azalarak yüzde 19,18'e inerken, ticari kredi faizleri ise 0,31 puan düşerek yüzde 21,12 oldu.

Merkez Bankası Fonlama Faizi

- Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, enflasyonun yükseliş eğilimine rağmen geçen hafta yaptığı toplantıda faiz oranlarında değişikliğe gitmedi.
- Kurulun faiz oranlarında indirim gitmemesi, önceki başkanın faiz oranları artırıldığı için görevden alındığı iddialarını geçersiz kılarken, 128 milyar doların hangi yollarla satıldığının araştırılmak istenmesi nedeniyle görevden alınmış olabileceği olasılığını ise güçlendirdi.
- Merkez Bankasının çeşitli yollardan bankalara verdiği paranın ortalama faizi de 16 Nisan itibariyle de yüzde 19'a oldu.

İç Borçlanma Kağıtlarının Faizi

• İki yıl vadeli devlet tahvili 16 Nisan günü yüzde 18,24 faiz oranıyla (**gösterge faiz**) işlem gördü. Beş yıl vadelinin faizi yüzde 18,41'e, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 17,97'ya geriledi. Faiz oranı bir önceki haftaya göre iki yıl vadeli 0,32 puan, 5 yıl vadeli 0,11 puan, on yıl vadeli ise 0,34 puan geriledi.

• **Bazı Ülkelerin Faizi: Aynı gün (16 Nisan) Almanya'nın iki yıl vadeli tahvilleri -0,690, Japonya tahvilleri yüzde -0,117, İngiltere tahvilleri yüzde 0,041, ABD tahvilleri ise yüzde 0,161 faiz oranıyla işlem gördü.**

Risk Primi (CDS)

• Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası*) ise geçen hafta yüzde 9,5 oranında azalarak 443,14'ten 401,13'e indi.

• **Türkiye hala en yüksek riske sahip ülke konumunu sürdürüyor.**

• **Türkiye'ye en yakın ülke olan Brezilya'nın risk primi 199,5 düzeyinde bulunuyor. Risk primi en düşük ülke ise 7,72'yle Danimarka. Risk priminin yüksek seyretmesi Türkiye'nin dış borçlanma maliyetlerinin yüksekliğini gösteriyor.**

• Türkiye'nin risk primi, son bir ayda yüzde 34,5 oranında artarken, son altı ayda yüzde 18,5 son bir yılda ise yüzde 29,8 oranında azaldı.

• Risk primi son 5 yılda en düşük noktaya 152,28'le 5 Ocak 2018 tarihinde inmiş, en yüksek noktaya da 643,15 değeriyle 10 Mayıs 2020 tarihinde çıkmıştı.

-İcra Dairelerindeki Dosya Sayısı

• Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak- 16 Nisan günleri arasında icra ve iflas dairelerine toplam 2 milyon 355 bin 753 yeni dosya geldi. Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 378 bin 371 bin adet arttı.

• Geçen yıl nisan ayından itibaren üç ay süreyle icra dairelerine başvurular ertelenmişti. Bu yılki yüksek artışın önemli bir nedenini de bu erteleme etkisi oluşturuyor.

• İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise bir yıl öncesine göre (16 Nisan 2020 tarihine göre) 1 milyon 224 bin 601 adet artarak 21 milyon 855 bin 773'e çıktı.

-Tarımda Fiyatlar Yüzde 22,06 Arttı

• Tarım ürünlerinin üretici fiyatları martta bir önceki aya göre yüzde 2,52 oranında artarken, mart sonu itibarıyla son bir yıllık fiyat artışı ise yüzde 22,06 olarak gerçekleşti.

• Girdi fiyatlarının da yaklaşık bu ölçüde arttığı tarım ürünü fiyatlarında yaşanan bu artış gıda fiyatlarının artmasıyla sonuçlanıyor.

-Konut Satışları Azalırken Fiyatlar Artıyor

• Bu yıl ocak-mart döneminde satılan konut sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 22,9 oranında azalarak 341 binden 263 bine geriledi.

• Konut satışlarında yaşanan azalma tümüyle konut kredisi faiz oranlarında gözlenen yükselişten kaynaklanıyor. Bu nedenle kredili konut satışları geçen yıla göre yüzde 63,5 oranında azalarak 129 binden 47 bine geriledi.

• Diğer satışlar ise yüzde 1,9 artarak 215 bine yükseldi.

• İktidarın geçen yıl özellikle kamu bankalarını düşük faizli konut kredisi vermeye zorlamasıyla birlikte konut fiyatlarında başlayan artış eğilimi, (satılan konut sayısında yaşanan azalmaya rağmen) bu yıl da sürüyor.

• Merkez Bankasının hesaplamalarına göre şubat sonu itibarıyla son bir yılda konut fiyatlarında yüzde 30,8 oranında artış yaşandı.

• Geçen yıl şubat ayında Türkiye ortalaması 3 bin 61 lira olan konut metrekare fiyatı bu yıl 4 bin 54 liraya yükseldi.

'FAİZ DÜŞERSE ENFLASYON DÜŞER' SÖYLEMİ İFLAS ETTİ

Faizleri indirsin diye getirilen yeni Merkez Bankası Başkanı, 'Faiz Düşerse Enflasyon Düşer' söyleminin geçersizliğini ilan etti!

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu (MB-PPK) bir yandan sıkı para politikasının sürdürüleceğini söylerken diğer yandan Haziran sonrasında faiz indirimi hazırlığının işaretlerini verdi. Faizleri indirsin diye getirilen Başkan daha önce eleştirdiği, düşürülmesi gerektiğini öne sürdüğü yüzde 19 faize devam kararı Alırken 'Faiz Düşerse Enflasyon Düşer' söyleminin geçersizliğini de ilan etmiş oldu!

Merkez Bankası (MB) Para Politikası Kurulu (PPK) yeni başkan Prof. Şahap Kavcıoğlu başkanlığında 15 Nisan'da yaptığı toplantıda beklendiği gibi haftalık repo faizi olarak uygulanan politika faizini yüzde 19'da sabit tuttu. Yeni Başkan, CB Erdoğan gibi **'yüksek faizin yüksek enflasyonun sebebi olduğu, faiz düşerse enflasyonun da düşeceği'** görüşünün savunucularından. Bu tezi savunduğu için bu göreve getirildi. Göreve gelir gelmez piyasaları sakinleştirebilmek için yoğun bir söylem değişikliğine yöneldi. Sıkı para ve enflasyonun üzerinde faiz uygulamasından geri dönmeyeceği vaatlerinde bulundu. Piyasalar açısından PPK toplantısından çıkacak karar aynı zamanda Başkan Kavcıoğlu için bir 'samimiyet testi' niteliğindedir. Bu açıdan ilk sınavı geçtiği söylenebilir.

Ancak CB Erdoğan'ın kendisinden **faiz indirimi beklentisini** ilk adımda karşılayamayan Kavcıoğlu, yakın dönemde bu adımları atacağına işaretlerini PPK toplantısı sonrasında yapılan açıklamadaki söylem değişikliği ile verdi.

- Gerçekte Mart ayında yüzde 16'nın üzerine çıkan TÜFE enflasyonu, Kavcıoğlu'nun faiz indirimine gitmesini büyük ölçüde olanaksız kıldı. Yüzde 30'u aşan üretici enflasyonu ile TÜFE farkının yüzde 15'i aşması, Nisan-Mayıs döneminde TÜFE enflasyonunun yüzde 20'ye doğru tırmanacağını gösteriyor. **Bu da önümüzdeki dönemde faiz indiriminin güç olduğunu işaret ediyor.**

Buna karşılık Cumhurbaşkanının Kavcıoğlu'na uzun süre faizleri yüksek tutması halinde fazla tahammül göstermeyeceği de yeni başkanın hareket alanını daraltıyor ve ekonomik değil siyasi memnuniyet için hareket etmeye mecbur bırakıyor.

- PPK'nın, Naci Ağbal dönemindeki toplantı metinlerinde ısrarla vurgulanan "gerekmesi durumunda ilave parasal sıkılaştırma yapılacaktır" ifadesi Kavcıoğlu'nun PPK açıklamasından çıkarıldı. Dolayısıyla bu ifadenin çıkarılmasını, **'elde edilecek ilk fırsatta faiz indirimine gidileceğinin'** ilanı olarak öngörmekteyim.

MB'nin yılsonu enflasyon hedefi yüzde 9,4. Ama MB'nin son açıkladığı Mart ayı anketinde bile yılsonu enflasyon beklentisi yüzde 11,5'a yükseldi. Başta IMF olmak üzere pek çok uluslararası kuruluş Türkiye ile ilgili makro göstergelere yönelik beklentilerini yukarı yönlü revize ettiler. IMF enflasyon beklentisini bu yılsonu için yüzde 13,2'ye yükseltti.

- Muhtemelen MB'nin nisan anketinde yılsonu enflasyonu için yüzde 14-15 seviyeleri beklentilere yansıtacak. Bu durumda MB'nin faiz indirimine gitmesi olanaksız hale gelecek.

- Tek seçenek, Haziran-Temmuz aylarında mevsim ürünlerinin tezgâhlarda bollaşması ve gıda fiyatları düşüşünün faiz indirimi için fırsata çevrilerek, CB Erdoğan'ın gönlünün alınması!

Ağustos ayında TÜFE enflasyonunun yüzde 15 seviyelerinde oluşması durumunda, politika faizinin 300 baz puan düşürülerek yüzde 16'ya çekileceğini öngörmekteyim.

- Yeni MB Başkanı Kavcıoğlu'nun planının yılın **yüzde 14-15 enflasyon** ve **yüzde 16 politika faizi** ile kapatılması olduğunu söyleyebilirim.

Ramazan Bayramı tatilinden ötürü 6 Mayıs'ta yapılacak PPK'dan üç gün önce açıklanacak Nisan enflasyonunun yüzde 17-18 aralığında olması Mayıs ayında da politika faizinin yüzde 19'da tutulmasını beraberinde getirecektir.

- Bu çerçevede şayet bir siyasi baskı olmazsa MB'nin olası bir faiz indirimini gündemine alması Haziran'dan önce mümkün görünmüyor.

Böyle bir erken adım atılması ve parasal gevşeme sinyallerinin verilmesi, yüzde 30'un üzerinde seyreden üretici enflasyonunun TÜFE'ye yansıtılmasını hızlanmasını, TÜFE'nin daha da yükselmesini faiz indirimiyle birlikte de TL ve kurlar üzerindeki baskıların artmasını tetikleyecektir.

- Beraberinde de Merkez Bankası ve piyasalar **yeniden yüksek kur-yüksek enflasyon-enflasyon-düşük faiz** kısır döngüsüne sürüklenecektir.

Muhtemelen Haziran sonrası yapılacak bir faiz indirimiyle, kamu bankalarına yine düşük faizli kredi dağıtılarak artık iktidarın ezberlenen **‘Kısa Süreli Ekonomik Canlanma’** uygulamaları devreye sokulacak. İktidara yakın TOBB Başkanının ve ardından ATO Başkanının Ziraat ve diğer kamu bankalarının düşük faizli uzun vadeli yeni kredi dağıtmaları, eski kredileri de yeniden yapılandırılmaları için **iktidara çağrıda bulunması** bunun en somut işaretidir.

“SEYAHAT KISITLAMASI KARARI” SEKTÖRÜ BİTİRİR

Ukrayna-Rusya geriliminde iktidarın izlediği politikanın hemen ertesinde Rusya’nın “Seyahat Kısıtlaması Kararı” sektöre ağır darbe indirdi!

Türkiye’ye en fazla turist gönderen Rusya, Almanya ve İngiltere’nin aldığı kararlar, 2020’yi güçlükle atlatabilen turizm sektörünü iflas ve çöküş eşiğine getirdi. Ukrayna-Rusya geriliminde iktidarın izlediği politikanın hemen ertesinde Rusya’nın Seyahat Kısıtlaması Kararı, sektöre ağır darbe indirdi. 31 milyon turist, 19,8 milyar dolar turizm geliri hedefi çöktü!

Mart ayında iktidarın kademeli normalleşme ile birlikte başlayan turizm sezonunda, 11 Nisan’da 212 kişilik ilk Rus turist kafilesini getiren uçak Bodrum-Milas havaalanında törenle ve çiçeklerle karşılandıktan dört gün sonra Rusya hükümetinin Türkiye’ye seyahatleri kısıtlama kararı alması, geçen yıl ağır kayıplar yaşayan turizm sektörüne 2021 sezonunun ilk şokunu yaşattı. Aynı zamanda bir kez daha dış politikada iki ülke arasındaki sorunlarda doğrudan taraf olma tavrının yeni bir ekonomik faturasını ülkemizin önüne koydu.

İktidarın salgını yönetmekte ve önlemekteki başarısız politikalarının yarattığı zemin ve kötüleşen sağlık tablosu, kısmi kapanma kararıyla yeniden kapanan hizmet sektörü, yeme-içme işletmeleri ve nihayet turizm sezonunun haziran sonrasına sarkacağına ortaya çıkması, geçen yıldan ağır bir ekonomik enkaz devralan sektörü bu yıl da ağır kayıplarla baş başa bıraktı!

Alman hükümeti Türkiye’yi ‘Yüksek Riskli Ülkeler’ grubuna dahil etti. İngiltere 17 Mayıs’ta sona erecek olan Türkiye’ye yönelik seyahat kısıtlamalarını süresiz olarak uzattı. Bunlara ilave olarak Rusya’nın da 15 Nisan’dan 1 Haziran’a kadar Türkiye uçuşlarını sadece hafta 2 gün ve yalnızca İstanbul ile sınırlaması, yaklaşık 1 milyon rezervasyonun iptaline yol açtı. Rusya’da Mayıs ayındaki uzun resmi ve ulusal bayram tatilleri nedeniyle Antalya ve Ege’deki turistik tesisler adeta Rus turistlerce kapatılmış ve sektör büyük moral kazanmıştı.

Ukrayna-Rusya arasında Donbass geriliminin tırmanması, Türkiye’de iktidarın Montrö Boğazlar sözleşmesini tartışmaya açan söylemleri, Kırım, Ukrayna’nın NATO üyeliğine destek açıklamaları, Kırım Tatarları için TOKİ’nin Ukrayna’da binlerce ev inşa edeceğinin duyurulması, Ukrayna ordusuna İHA-SİHA satışlarından Rusya’nın rahatsızlığını ifade etmesinin yanıtız bırakılması, bu süreci hızlandırdı. Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov’un Kahire’de Mısır Dışişleri Bakanı Samih Şukri ile düzenlediği ortak basın toplantısında, Ukrayna’ya SİHA satışları ve Ukrayna’nın Donbass’ta savaşa yol açabilecek provokasyonlarını ‘cesaretlendirmemesi’ konusunda Türkiye’yi uyardıklarını dünya medyası önünde dile getirmesinin akabinde 13 Nisan’daki Rusya kabine toplantısından seyahat kısıtlamaları kararı çıktı

Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu kararın siyasi nedenlerle alındığını ‘sanmadığını’ Rusya’nın sağlık gerekçesini ifade ettiğini söylüyor. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca da Rus mevkidaşı ile seyahat kısıtlaması kararı üzerine iki kez görüşüğünü, turistik bölgelerde alınan önlemleri ve tesisleri incelemek üzere Rusya’dan bir heyet davet edildiğini açıkladı.

- Türkiye’ye her yıl gönderdiği ortalama 6-6,5 milyon turist ile ilk sırada yer alan Rusya’nın bu kararının Ukrayna politikasından kaynaklı bir **‘örtülü yaptırım’** işareti olduğu kanısındayım.

Geçen yıl salgına rağmen Haziran ayından itibaren geçilen normalleşme süreci sonrasında Rus turistler 2 milyonu aşarak ilk sırada yer almıştı. 1 Haziran 2017’den bu yana Türkiye ile Ukrayna arasında pasaport ve vize olmaksızın kimlik kartıyla seyahat uygulamasına geçildiği için bu ülkeden de ciddi sayıda turist ülkemizi ziyaret ediyor. Ancak 41 milyonluk Ukrayna ile 145 milyonluk Rusya’nın gönderdiği turist sayısı arasında kıyaslanamaz ölçüde fark söz konusu. Geçen yıl 900 bin Ukraynalı turist Türkiye’ye gelirken Rusya’dan gelen turistler bunun iki katından fazla idi. Kültür ve Turizm Bakanlığının 2020 turizm verilerine göre, geçen yıl Türkiye’ye en çok ziyaretçi gönderen ülke 2 milyon 128 bin 758 kişi ile Rusya oldu. Rusya’yı 1 milyon 242 bin 961 turistle Bulgaristan, 1 milyon 118 bin 932 turistle Almanya izledi. Ukrayna, İngiltere, Gürcistan, Irak, İran, Fransa ve Hollanda ise Almanya’nın ardından en fazla turist gönderen ülkeler olarak sıralanıyor.

Rusya haziran sonrasında da kısıtlamayı kaldırmaz, Almanlardan ve İngilizlerden sonra Rus turistler de gelmezse, sektör açısından büyük bir ekonomik felaket yaşanacaktır. 2021 turizm sezonu tümüyle kaybedilme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Rus Tur Operatörleri Birliği (ATOR), Türkiye'ye 15 Nisan - 1 Haziran arasında rezervasyon yapan 533 bin Rus turistin bu karardan etkilendiğini, tur operatörler dışında online ya da bireysel rezervasyonlarla birlikte toplam 800 bin-1 milyon arasında Rus turistin söz konusu 1,5 aylık bu kısıtlama dönemine denk gelen Türkiye rezervasyonları ve seyahatlerinin iptal olduğunu açıkladı.

2021-2023 Yeni Ekonomi Programı'nda bu yıl turizmden elde edilecek gelir hedefi 19,8 milyar dolar, gelmesi öngörülen turist sayısı ise 31 milyon olarak yer alıyor. Ancak bu hedeflerin bırakınız tutmasını mevcut koşullarda yanına bile yaklaşılması söz konusu olmayacaktır.

Kısa çalışma ödeneğinin 31 Mart'tan itibaren sonlandırılmasıyla tam sezon öncesinde turizm sektöründe 1,2 milyon çalışanın ücretsiz izne çıkarıldı. Şimdi Rusya'nın kısıtlamalarıyla, sezonun hemen başlangıcında 1,5 aylık süreye ilişkin yaklaşık 1 milyon rezervasyonun iptali, sektörün işgücü ve insan kaynağı kayıplarını tafefisi imkânsız hale getirecektir. 2020 Ocak ayı itibarıyla turizm sektörünün bankalara olan ve ertelenen kredi borcu 98 milyar TL idi. Geçen yıl Mart ayında korona salgını başlangıcıyla birlikte yapılandırılarak yeniden ertelenen sektör kredileri tutarı bu yılın başında 120 milyar TL'nin üzerine çıktı. Kredilerin kanuni takibe intikal süresinin Haziran sonuna kadar ertelenmesi nedeniyle bu kredilerin hangi tutara yükseldiği, ne kadarının kanuni takibe intikal edeceği 30 Haziran'da açıklık kazanacak.

Yaşanan somut gelişmeler, pek çok turizm işletmesinin, tesislerin, tur operatörleri ve turistik taşımacılık şirketlerinin icra ve haciz bombardımanı altında kalacağını, borçların ödenemez hale geleceğini gösteriyor. Yeni bir erteleme ve yapılandırma durumunda ise faiz yüküyle altından kalkılamayacak bu kredilerin büyük bölümü batağa dönüşecek ve bankacılık sektörü, çok ağır bir tahsil edilemeyen alacaklar riski ve olası sarsıntılarla burun buruna gelecek!

SERMAYE ÇIKIŞLARI HIZLA ARTTIYOR

Uluslararası Finans Enstitüsü tarafından hazırlanan raporda; Mart sonundan bu yana sermaye çıkışlarının arttığı kaydedildi!

Uluslararası Finans Enstitüsü (IIF); Türkiye'deki politika belirsizlikleri, öngörülemezlik ve kurumsal bilinmezliklerin görünümü bulandırdığı, sermaye çıkışlarını hızlandırdığı, görüşünde. IIF tarafından hazırlanan raporda; özellikle yabancı yatırımcıların ve portföy sermayesinin Türkiye'den çıkış eğiliminin belirgin hale geldiği, kurumsal belirsizliklerin artmasıyla Mart sonundan bu yana sermaye çıkışlarının arttığı kaydedildi.

IIF'nin Türkiye raporunda yer alan değerlendirme tespitlerde, son 8 yıl içinde yabancı yatırımcıların toplamda 13 milyar dolar tutarında tahvil ve 3 milyar dolar tutarında da hisse satışı yaptıkları belirtildi. Raporda, yabancıların Türk tahvillerinde ve hisse senetlerinde 82 milyar dolara kadar yükselen alım ve sahipliğinin Mart sonundan bu yana yaşanan politika belirsizlikleriyle, son olarak tahvilde 7 milyar dolara, hisse senetlerinde ise 24 milyar dolara kadar indiğine dikkat çekildi. Türkiye'de Merkez Bankası Başkanının Mart ayında görevden alınmasının ardından yabancı yatırımcıların TL varlıklarında bir haftada 2,5 milyar dolarlık satış gerçekleştirdikleri, Türkiye'de yabancı yatırımcıların yatırım pozisyonlarının 2013 yılının da gerisine düştüğü, sermaye çıkışının son 8 yılın en üst düzeylerine ulaştığı dile getirildi.

Raporda Türkiye'de iktidarın uygulamaları için; "Ekonomi politikalarının gelecek dönem yönü kritik önemde olacak" görüşüne yer verilirken, artan borçlanma maliyetlerinin yakın vadede ekonomik görünüme yansıtılmasının öngörüldüğü ifade ediliyor.

Türkiye'nin döviz rezervlerinde yaşanan radikal düzeydeki azalmanın ülkeyi küresel ortamdaki güven değişikliklerine karşı hassas hale getirdiği tespitine yer verilen IIF raporunda, kısa vadeli dış borçların çevrilmesinde görünen bariz sıkıntıların ve dış kaynak ihtiyacının ciddi düzeyde olmasına karşılık 2021 yılında borçların çevrilmesinin yönetilebilir görüldüğü kaydedildi.

Bu durum beraberinde sermaye çıkışlarının hızlanmasını, yabancı yatırımcı kaçışını getiriyor. İktidarın **ekonomik ve kurumsal güveni tesis edebilmesi** için çok ciddi adımlar atması gerektiği açık şekilde kendini dayatıyor!

YOLSUZLUKLA MÜCADELE DE SON SIRADAYIZ

Türkiye, rüşvet ve yolsuzlukla mücadele konusunda üyesi olduğu GRECO'nun tavsiyelerine en az uyan ülke olarak son sırada yer alıyor!

Türkiye, rüşvet ve yolsuzlukla mücadele konusunda üyesi olduğu GRECO'nun tavsiyelerine en az uyan ülke olarak 46 ülke arasında son sırada yer alıyor. Bu tablo, sözde 3Y'yi sonlandırmak iddiasıyla iktidara gelen Erdoğan ve AK Parti'nin, 19 yılda yolsuzluk ve rüşvetin üzerini örterek usulsüzlüklerin, haksız kazançların, rüşvet ve yolsuzluğun hamisine dönüştüğünü ortaya koyuyor!

Avrupa Konseyi bünyesinde kurulan ve Türkiye'nin de üyeleri arasında yer aldığı 'Avrupa Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu' (GRECO) tarafından her yıl açıklanan yolsuzluk ve rüşvetle mücadele karnesinde sınıfta kaldı. Raporda yer alan puanlama, tasnif ve kriterler çerçevesinde Türkiye Avrupa Konseyi'nin rüşvet ve yolsuzlukla mücadele tavsiyelerine en az uyan, bu tavsiyeleri en az dikkate alan ve bu alanda yasal düzenlemelere gitme konusunda 'en az istekli olan' ülke olarak son sırada yer aldı.

Raporda, iktidarın 2019 yılında, GRECO tarafından verilen ve iki yıllık uyum ve uygulama süresi öngörülen 31 tavsiyenin yüzde 74,2'sini hiç yerine getirmede. Yüzde 19,4'ünü kısmen yerine getirdi. Tamamıyla uygulanan rüşvet ve yolsuzlukla mücadele tavsiyelerinin oranı ise sadece yüzde 6,5 oldu. Tavsiyelerin en çok dikkate alındığı grup, 12 GRECO tavsiyesinin yüzde 8,3'üne uyulan hâkim ve savcılarla ilgili olurken, siyasiler ve milletvekilleri hakkında gündeme getirilen yedi tavsiyenin hiçbirisine uyulmadı.

- GRECO'nun tüm tavsiyelerine uyan ve **puanı yüzde 100 olan tek ülke NORVEÇ** oldu.

Hatırlanacağı gibi geçtiğimiz hafta Norveç Başbakanı **Erna Solberg** 10'dan fazla kişiyle bir araya gelmenin salgın önlemleri çerçevesinde yasaklanmış olmasına karşılık, aile bireyleri ve bazı arkadaşlarıyla doğum günü kutlaması yaptığı için Norveç polisi tarafından kamuoyu önünde teşhir edildi ve para cezası kesildi. Norveç Başbakanı, kendi başında olduğu hükümetin aldığı kararlara kendisi uymayarak bu cezayı hak ettiğini ve itiraz etmeyerek, cezayı ödeyeceğini televizyona çıkararak kamuoyu önünde açıkladı ve halktan özür diledi.

GRECO, Türkiye değerlendirmelerine geniş yer verdiği "**Uyum ve Ara Uyum**" raporunda da iktidarın yargı alanında yaptığı bazı düzenlemelerin, yargıç ve savcılarının bağımsızlığına zarar verdiğine dikkat çekmişti. Bu düzenlemelerin yargıç ve savcılar iktidara, siyasete karşı bağımsızlık konusunda baskı altına aldığı ve sıkıntılı bir duruma soktuğu uyarısında bulunmuştu. Milletvekilleri ile yargı mensupları arasında yolsuzluğun önlenmesi için hükümetin somut önlemler almadığı eleştirisinde bulunan Avrupa Konseyi ve GRECO, durumun oldukça kötü ve tatmin edici olmadığı, görüşünü dile getirmişti.

2002'de 3Y ile mücadele (yolsuzluk, yasaklar, yoksulluk) vaadiyle yönetime gelen Tayyip Erdoğan ve AK Parti iktidarı bir afişe bile tahammül edemeyip, yasaklamaya çalışırken, yoksulluğu zirveye çıkardı. Avrupa Konseyi ve GRECO raporundaki tespitlerde tüm dünyanın gördüğü gibi, ülke yüz kızartıcı şekilde son sıraya düşürerek, rüşvet ve yolsuzluk cennetine çevirdi. Siyasi güçle, yargıya baskıyla, teftiş kurullarını lağvederek, Sayıştay raporlarını gizlemeye çalışarak, rüşvet ve yolsuzluğun hamisi konumuna geldi.

ŞUBAT AYINDA 250 BİN KİŞİ İŞİNİ KAYBETTİ, RESMİ İŞSİZ SAYISI 4 MİLYON 236 BİNE YÜKSELDİ!

İktidarın aldığı ücretsiz izin ve işten çıkartma yasağına rağmen, Şubat ayında 250 bin kişi işini kaybetti, resmi işsiz sayısı 4 milyon 236 bine yükseldi!

İktidarın aldığı ücretsiz izin ve işten çıkartma yasağına rağmen, Şubat ayında 250 bin kişi işini kaybetti, resmi işsiz sayısı 4 milyon 236 bine yükseldi. Yüzde 29 olan 'atıl işgücü' tanımı kapsamında geniş işsizlik 11 milyona yaklaştı. Genç işsizlik yüzde 27 ile son beş yılın zirvesine çıkarken, genç kadın işsizliğinin yüzde 36'ya ulaşması, kamuda çocuklu kadınların idari izinli sayılması, kadınların çalışma hayatından, ekonomik üretimden ve toplumsal hayattan dışlanmasının somut göstergeleridir!

TÜİK'in Şubat 2021 resmi işsizlik oranı, Ocak ayına göre yüzde 0,7 artış göstererek yüzde 13,4 oldu. Ocak ayı işsizlik oranını yüzde 12,2 olarak açıklayan TÜİK Şubat ayı verileriyle birlikte ocak ayı resmi işsizlik oranını da 0,5 puan artırarak yüzde 12,7 olarak revize etti. Bu revizyonla ocak ayında azaldığı açıklanan ve 3 milyon 976 bin olan dar tanımlı resmi işsiz sayısı, Şubat'ta 250 bin kişinin daha işsizler arasına katılmasıyla **4 milyon 236 bine** yükseldi.

Halen uygulamada olan işten çıkartma yasağına rağmen bir ayda 250 bin işsiz kalması, işten çıkartılarak işini kaybetmesi çarpıcı bir durumdur.

- Bu tablo; **iktidarın işten çıkartma yasağının delinmesine**, çalışanların mağdur edilmesine, göz yumduğunu göstermektedir.

İşgücüne dahil olmayanlar 2020 yılının Şubat ayına göre 1 milyon 114 bin artarak 31 milyon 610 bine çıkarken aynı dönemde istihdam oranı yüzde 44,4'ten yüzde 43,4'e geriledi.

- Şubat ayı itibarıyla çalışabilir nüfusun yüzde 50,4'ünü kadınlar oluşturuyor.

TÜİK'in iki aydan bu yana 'atıl işgücü' olarak adlandırdığı ancak gerçekte geniş tanımlı işsizliği yansıtan oran yüzde 28,3 oldu.

- Bunun anlamı geniş tanımlı işsizliğin açıklanan 4,2 milyonluk resmi işsiz sayısının üç katına yaklaşması ve 11 milyon kişiye dayanması!

Atıl işgücü içinde yüzde 36'ya varan kadınların payı oldukça dikkat çekici. Kadın işgücünün ekonomi dışında kalması, hem ülke ekonomisi için hem de kadınların çalışma ve sosyal hayattaki yerinin gerilemesi açısından üzerinde ısrarla durulması, düşünülmesi, çözüm üretilmesi gereken bir tablodur.

Nitekim iktidarın kısmi kapanma adı altında aldığı salgın önlemleri arasında kamuda çalışan, 10 yaş ve altında çocuğu bulunan kadınların idari izinli sayılarak evlerine gönderilmesi hem anayasanın eşitlik ilkesine aykırı hem de cinsiyet ayrımcılığıdır.

- İktidar bu kararlar kadınları evde çocuk bakmakla görevlendirerek çalışma ve toplumsal hayatın dışına itmek için salgın gerekçesini kullanmaktadır.

- Oysa dönüşümlü olarak çocuk bakımı ve idari izinli olma konusunda anne-babanın durumu aynı ve eşit olmalıdır.

Genç işsizler arasında çalışma çağındaki genç kadınlarda işsizlik oranı yüzde 34,7'ye yükselirken istihdam oranının ise yüzde 17,4'e düşmesi çalışma yaşamı ve ekonomide kadının yerinin hızla gerilediğinin bir başka işaretidir.

İstihdam edilenlerin yüzde 17,4'ü tarım, yüzde 20,8'i sanayi, yüzde 6'sı inşaat, yüzde 55,8'i ise hizmet sektöründe yer alırken kısmi kapanma kararı, turizmin içinde bulunduğu darboğaz gibi etkenlerle **hizmetler sektöründeki istihdamın azalmasına ve işsizlerin artmasına yol açacaktır!**

ŞUBAT AYINDA 76 BİN KİŞİ İLK KEZ İHTİYAÇ KREDİSİ ALDI

Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi şubat ayına ilişkin aylık bültenini yayımladı. Verilere göre bankalara bireysel kredi borcu olan kişi sayısı 34,4 milyona dayandı. Bireysel kredi kartı kullanan kişi sayısı da 28 milyonu geçti.

Risk Merkezi'nin şubat ayı verilerine göre bireysel kredi borçlusu olan kişi sayısı 24 milyon 434 bine dayandı. Geçen yılın aynı ayında 32 milyon 101 bin kişiydi. Böylece 1 yılda bireysel kredi borçlusu kişi sayısı 2 milyon 333 bin kişi arttı.

Bireysel krediler konut, taşıt ve ihtiyaç kredilerinden oluşuyor. Bu 3 kredi türünde en büyük artışın ihtiyaç kredilerinde yaşanması da halkın içinden geçtiği ekonomik bunalımı gözler önüne seriyor. Risk Merkezi'nin verilerine göre şubat ayı itibarıyla yurttaşların bankalara olan ihtiyaç kredisi borcu 400 milyar TL'nin ilk kez üzerine çıkarak 403,6 milyar TL'ye dayandı. Bu borç 28,2 milyon kişinin sırtında yük durumunda. Bu haliyle ihtiyaç kredisi borcu olanların ortalama kişi başına borcu 14 bin 291 TL'ye ulaşarak rekor kırmış durumda. Geçen yılın aynı ayında bu tutar 11 bin 265 TL'ydi. Böylece ihtiyaç kredisi borçları kişi başına 3 bin 26 TL daha arttı.

Öte yandan Risk Merkezi'nin aylık bültenine göre şubat ayında 153 bin kişi ilk kez kredi kartı, 76 bin kişi de ilk kez ihtiyaç kredisi kullandı. Konut kredisi kullanan kişi sayısı ise 11 bin olarak kaydedildi.

AKARYAKITTA YA ÖTV'DEN VAZ GEÇİLECEK YA DA BÜYÜK ZAMLAR YOLDA

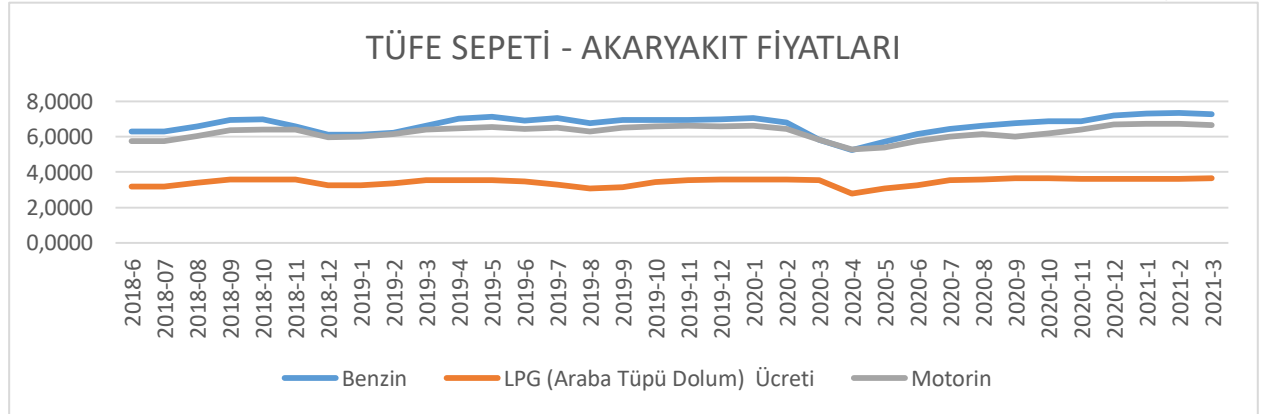
2018 yılı Haziran ayında fiilen tek adam rejimi dönemine giren Türkiye'nin ekonomisinin de para biriminin de başı dertten kurtulmadı. 4 TL civarındaki dolar kuru 33 ay sonra 8 TL'nin üzerinde seyretmekte.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Dolar kurundaki bu yükseliş kaçınılmaz olarak Türkiye'nin dolar ile ithal ettiği petrolün rafineri çıkış fiyatlarına da yansdı. Pandemi sürecinin ilk 9 ayı haricinde ham petrolün varil fiyatı son 3 yıldır 50-75 dolar bandında değişti. 2021'in başından itibaren de yeniden bu banda geri döndü. Bütün tahminler pandemi sonrasında artan enerji talebinin enerji-petrol fiyatlarının yükselteceği yönünde.

Bütün bu süreçte özellikle dolar kurundan kaynaklanan rafineri çıkış fiyatlarındaki artışı, ÖTV indirimi yoluyla telafi etti AKP rejimi (diğer adı ile **Akaryakıtta Eşel Mobil sistemi uygulaması**). Bunun sonucunda da akaryakıtta fahiş artışlar engellendi. Ayrıca, hem vatandaşın tepkisi önleildi hem de TÜFE'de ağırlığı % 3,73 olan akaryakıtta gelen zamların ÖTV indirimi ile vatandaşa yansıtılmaması sonuçta enflasyonun da düşük tutmanın bir aracı haline geldi.

Bu ÖTV indirimleri vergi gelirlerinin düşmesine neden oldu ve de hazine bu yüzden daha fazla borçlanmak durumunda kaldı. Yani, tek adam rejimi hazinenin sırtında popülizm yaparken düşen kamu gelirleri nedeniyle artan faizi de dolambaçlı yoldan gene halkın sırtına yıktı.

Şimdiye kadar vatandaşın sırtından bir taşla iki kuş vuran (hem akaryakıtta zam yapmıyor gibi görünen gem de enflasyonu kağıt üzerinde düşük tutan) tek adam rejimi için bu oyunun sonu yaklaşmakta. Çünkü, kur o kadar yükselmiş durumdaki, ham petrol fiyatlarında 80 doların üzerine doğru bir yükseliş söz konusu olduğunda, dolar da 8-9 TL'nin altına inmeyeceği için, rafineri çıkış fiyatına gelen zammın telafisi ÖTV'nin sıfırlanması ile bile mümkün olmayacaktır.

Bunu bir örneği son günlerde LPG fiyatlarında yaşanmaktadır. Ozan Bingöl'ün bu konuya ilişkin vergiyalgi.com sitesindeki yazısında durum şu şekilde açıklanmıştır:

LPG'nin vergisiz fiyatındaki artışın ÖTV ile karşılanmasında limite ulaşıldı. 26.03.2021 tarihinde yürürlüğe giren ÖTV Kanununa ekli I sayılı Listenin A Cetvelinde yer alan LPG'de ÖTV sıfırlandı. Aşağıda 2020 yılı Mart ayı ve 2021 yılı Mart ayı itibariyle LPG'deki ÖTV tutarlarına yer verilmiştir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU
MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2711.11.00.00.00	(Sıvılaştırılmış) Doğal gaz Motorlu taşıtlarda yakıt olarak kullanılacak olanlar Diğerleri	0,8599 0,0230	Standart Metreküp Standart Metreküp
2711.12	(Sıvılaştırılmış) Propan	1,7468	Kilogram
2711.13	(Sıvılaştırılmış) Bütan	1,7468	Kilogram
2711.19.00.00.11	Sıvılaştırılmış petrol gazı (L.P.G.) Motorlu taşıtlarda yakıt olarak kullanılacak olanlar (Otogaz) Diğerleri	1,7468 1,7468	Kilogram Kilogram
2711.21.00.00.00	(Gaz halinde olanlar) Doğal gaz Motorlu taşıtlarda yakıt olarak kullanılacak olanlar Diğerleri	0,8599 0,0230	Standart Metreküp Standart Metreküp
2711.29.00.00.11	(Gaz halinde olanlar) Propan	1,7468	Kilogram
2711.29.00.00.12	(Gaz halinde olanlar) Bütan	1,7468	Kilogram

- 21.03.2020 tarihinde yürürlükteki ÖTV Tutarları

2711.11.00.00.00	(Sıvılaştırılmış) Doğal gaz Motorlu taşıtlarda yakıt olarak kullanılacak olanlar Diğerleri	0,8599 0,0230	Standart Metreküp Standart Metreküp
2711.12	(Sıvılaştırılmış) Propan	0	Kilogram
2711.13	(Sıvılaştırılmış) Bütan	0	Kilogram
2711.19.00.00.11	Sıvılaştırılmış petrol gazı (L.P.G.) Motorlu taşıtlarda yakıt olarak kullanılacak olanlar (Otogaz) Diğerleri	0 0	Kilogram Kilogram
2711.21.00.00.00	(Gaz halinde olanlar) Doğal gaz Motorlu taşıtlarda yakıt olarak kullanılacak olanlar Diğerleri	0,8599 0,0230	Standart Metreküp Standart Metreküp
2711.29.00.00.11	(Gaz halinde olanlar) Propan	0	Kilogram
2711.29.00.00.12	(Gaz halinde olanlar) Bütan	0	Kilogram
27.13	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları (2713.11.00.00.00; 2713.12.00.00.00; 2713.20.00.00.19; 2713.90 hariç)	0	Kilogram

- 26.03.2021 tarihinde yürürlükteki ÖTV Tutarları

LPG’de yaşanan durum enteresan. Geçen yılın aynı ayında LPG’de litrede sabit (maktu) ÖTV 1,7468 TL iken bugün bu tutar “0” olmuştur. Yani bir yılda gelinen noktada 1,7468 lira zammın tamamı eşel mobil sistemi nedeniyle tamamen ÖTV’den karşılanmıştır. Bu nedenle LPG’nin rafineri çıkışında meydana gelecek fiyat artışları bu aşamadan itibaren, ÖTV’den karşılanacak bir tutar kalmadığından, doğrudan pompa fiyatlarına yansyacaktır. Bu da teknik olarak LPG’de eşel mobilin sonlandığının gerçeğidir. Aslında bu durum sayesinde son dönemdeki döviz kurunda yaşanan ciddi artışlar görüldüğü üzere eşel mobil ile fiyatlara yansıtılmadan, ciddi vergi maliyetleri ile sürdürülebildi. Ama böyle devam ederse benzin ve motorinde de zamların pompa fiyatına yansması kaçınılmaz olacaktır.

AKP'DEN HALKA ÜÇ LİRA, VERGİYE YÜZDE 5 ZAM

AKP milletvekillerinin imzasıyla TBMM Başkanlığı'na sunulan ve yeni hak kayıplarına neden olacak ekonomi torbası, muhalefetin tüm itirazlarına rağmen kabul edildi. Teklifin yasalaşmasıyla kurumlar vergisi arttırıldı, yandaşlarına milyonlarca TL'lik istisnalar sağlayan AKP, ücretsiz izne yollanan işçilere verilen 47 TL'lik günlük ödemeyi 3 TL artırdı.

TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilen düzenlemeye göre, günlük 47 TL ödeme yapılan ücretsiz izin mağdurlarına artık 50 TL ödenecek. Yüzde 20 olan kurumlar vergisi ise yüzde 25'e çıkarıldı. Bu durumun mali yük altında olan işletmelerin zamlar yaparak halka yeni masraflar yüklemesinin önünü açacağı kaydedildi.

AKP, son düzenleme ile haczedilen malların satışını da "kolaylaştırdı." Hacizlere engel olamayan iktidar, hacizli malların elektronik ortamda açık artırma usulü ile satılması uygulamasını hayata geçirdi.

Koronavirüs sürecinde telefon, mektup ve yüz yüze görüş imkanları kısıtlanan mahkumlar için yapılan "elektronik ortamda görüşme" düzenlemesi ise Genel Kurul'daki görüşmeler sırasında geri çekildi. Mahkumların yakınları ile elektronik ortamda yapabileceği yazışmalar, muhalefetin, "Görüşmeler kayıt altına alınmasın" talebinin ardından iptal edildi. Bu düzenlemenin bayramdan sonra yeniden gündeme geleceği ifade edildi.

EMEKLİLERİN BAYRAM İKRAMIYESİ NASIL ERİDİ?

DİSK-AR'ın "Emeklilerin bayram ikramiyesi nasıl eridi?" başlıklı raporuna göre, emekli bayram ikramiyeleri asgari ücrete göre 763 TL, gıda enflasyonuna göre 677 TL ve ortalama enflasyona göre 556 TL eridi.

Türkiye'de 13,3 milyona yakın emekli ve hak sahibi var. Fiyatlarda artış yaşanırken emekli bayram ikramiyesi üç yıldır 1000 TL olarak yerinde sayıyor. Üç yıldır emekli bayram ikramiyelerine zam yapılmıyor.

DİSK Araştırma Merkezi'nin (DİSK-AR) raporuna göre, emekli bayram ikramiyeleri asgari ücrete göre 763 TL, gıda enflasyonuna göre 677 TL ve ortalama enflasyona göre 556 TL eridi.

DİSK-AR'dan yapılan açıklamada, emekli bayram ikramiyelerinin asgari ücret artışına paralel artması gerektiği belirtildi. Açıklamada, emekli bayram ikramiyesinin asgari ücrete paralel artsaydı 1763 TL olması gerektiği ifade edildi.

Açıklamada ayrıca, asgari ücrete paralel bir bayram ikramiyesi artışı için her bir bayram ikramiyesinin en az 1800 TL olması gerektiği kaydedildi.

DİSK-AR'ın "Emeklilerin bayram ikramiyesi nasıl eridi?" başlıklı araştırmasında, şu ifadeler kullanıldı:

"Bilindiği gibi AKP hükümeti tarafından 2008'de yapılan sosyal güvenlik mevzuat değişiklikleri (5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu) emekli aylık ve gelirlerinin düşmesine sebep oldu. Emekli aylıklarının giderek düşmesi büyük tepkiyle karşılandı. Tepkiler karşısında emekli aylıklarını artırmak yerine geçici bir çözüm olarak yılda iki kez dini bayramlarda emeklilere ikramiye verilmesi yoluna gidildi."

18 Mayıs 2018 tarihli ve 30425 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 11 Mayıs 2018 tarihli ve 7143 sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 23. maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na "Kurumca bu Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca gelir ve gelir ödemesi yapılanlara, ödemenin yapılacağı tarihte gelir ve aylık alma şartıyla, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramında 1.000'er TL tutarında bayram ikramiyesi ödenir" ek maddesi eklendi. Böylece emeklilere yılda 2.000 TL (1.000 TL+1.000 TL) bayram ikramiyesi verilmeye başlandı.

Asgari ücretinin 1.603 TL olduğu 2018 yılında belirlen bayram ikramiyesi, asgari ücretin yüzde 62'si tutarında belirlenmiş oldu. Aradan geçen üç yılda 1.000 TL bayram ikramiyesine herhangi bir zam uygulanmadı. 2018 yılında görülmeye başlayan ekonomik kriz ve 2020 yılında başlayan Covid-19 salgını sebebiyle enflasyon tırmanır ve gelir kayıpları yaşanırken emekli ikramiyeleri yerinde saydı. Emekli bayram ikramiyesi ödenmeye başlandığı 2018 yılına göre hem asgari ücrete göre geriledi hem de yüksek enflasyon sebebiyle eridi.

Mart 2018'de 1.603 TL olan asgari ücrete karşılık emekli bayram ikramiyesi 1.000 TL'ydi. Bu dönemde emekli bayram ikramiyesinin asgari ücrete oranı yüzde 62'ydi. Mart 2021'de ise emekli bayram ikramiyesinin 2.826 TL olan asgari ücrete oranı yüzde 35'e düştü. Emekli ikramiyesinin asgari ücrete oranı korunsaydı 2021 yılında emekli ikramiyesinin en az 1.763 TL'ye yükseltilmesi gerekirdi (Tablo 1). Böylece emeklilerin asgari ücret karşısında iki bayramda kaybı toplam 1.526 TL'ye ulaştı.

Artan fiyatlar karşısında da emekli bayram ikramiyesinin alım gücü düştü. Mart 2018 ve 2021 arasındaki üç yıllık dönemde TÜFE (Tüketici Fiyat Endeksi) yüzde 56 oranında arttı. Buna karşılık emekli bayram ikramiyelerinde herhangi bir artış yaşanmadı. Böylece emekli bayram ikramiyesi enflasyon karşısında yüzde 56 eridi. Emekli ikramiyesi üç yılda enflasyona göre artırılsaydı en az 1.556 TL olması gerekirdi (Tablo 2). Böylece emekli ikramiyesinin enflasyon karşısındaki kaybı bir yılda 1.286 TL olarak gerçekleşti.

Bilindiği gibi gıda enflasyonu ortalama enflasyona göre daha yüksek seyretmektedir. Dolayısıyla emekli ikramiyesinin gıda enflasyonu karşısındaki kaybı genel enflasyon karşısındaki kaybına göre daha da fazla oldu. Mart 2018'den Mart 2021'e geçen sürede gıda enflasyonu yüzde 68 oranında arttı. 1.000 TL'lik emekli bayram ikramiyesinin alım gücü üç yılda 596 TL'ye düştü. Oysaki emekli bayram ikramiyesi gıda enflasyonu kadar artırılmış olsaydı 2021 yılı için en az 1.677 TL olması gerekirdi (Tablo 3). Böylece emeklilerin gıda enflasyonu karşısındaki kaybı bir yıl için toplamda 1.354 TL oldu."

İHALEYE BULAŞIKÇILIK DÖNEMİ

Ekonomik kriz ve derinleşen yoksulluğun ardından artan işsizlik, kamu kurumlarının personel alım yöntemini de değiştirdi. Kilometrelerce uzunluktaki iş arama kuyrukları sık sık gündeme gelirken kamuda, "ihale ile garson ve bulaşıkçı" alma uygulamasına da başvurulmaya başlandı.

İller Bankası Van Bölge Müdürlüğü, yemekhane hizmetlerinde yararlanılmak üzere dört personel alımı için ihale ilanı yayımladı.

İlana göre, iki yıl boyunca bir bulaşıkçı, bir aşçı ve iki garson çalıştırılacak. Alım taşeron firma aracılığı ile yapılacak. İller Bankası Van Bölge Müdürlüğü'nün ilanında, personelin iki günden fazla hastalanması durumunda, şirkete ödenecek tutardan kesinti yapılacağı kaydedildi. İlana göre ayrıca, personelin herhangi bir kaza sonucu yaralanması durumunda, sorumlu tutulacak merci, taşeron firma olacak. İller Bankası, dört personelin 07.00 ve 16.00 saatleri arasında günde dokuz saat kurumda olmasını şart koştu:

"Yüklenici hiçbir ihtar ve ikaza gerek kalmaksızın, lüzumlu bütün güvenlik önlemlerini zamanında almak ve elemanlarına kazalardan korunma usul ve çarelerini öğretmekle mükelleftir. Bu itibarla, taahhüdün ifasında, gerek ihmal ve dikkatsizlik ve gerekse tedbirsizlik ve ehliyetsiz eleman çalıştırmaktan veya diğer sebeplerle vuku bulacak kazalar ve sonuçlardan bütün mali, hukuki ve cezai sorumluluklar yükleniciye ait olacaktır."

128 MİLYAR \$ VAKASI

Kamuoyunun "128 milyar dolar nerede?" sorusuna odaklanması, AKP sözcülerini birbiri ardına tutarsız açıklamalar yapmaya yöneltti. Ancak iktidar yetkililerinin hiçbir mesajı toplumu ikna etmeye yetmiyor.

Evvelki hafta Nobel ödüllü Kanadalı ekonomist Robert Mundell yaşamını yitirdi. Mundell Chicago Üniversitesi'nden arz yönlü ekonomi savunucusu, yani "vergileri indirin, sermayenin önünü açın, büyüme ve istihdam kendiliğinden gelir" tezlerine sahip çıkan bir akademisyendi. Dolayısıyla kendisiyle pek bir fikri yakınlığımız yoktu.

Erişçi Yeldan'ın "Mundell ve Açık Makroekonomi" başlıklı geçen haftaki yazısını okuyanlar Mundell'in görüşlerinin kapsamlı bir değerlendirmesini bulabilirler. (Cumhuriyet, 14 Nisan 2021).

Gelgelelim Mundell'in "imkânsız üçleme" diye bilinen analizi uluslararası açık ekonominin bir köşe taşı haline geldi. Kısacası, sermaye akışlarının serbest olması koşullarında, döviz ve para politikalarından ancak birini yönetebilirsiniz. Eğer döviz kurunu sabit tutmak istiyorsanız, faiz düzeyini kontrol edemezsiniz. Kamu otoritelerinin faizin düzeyini belirlemeye kararlı olmaları halinde ise, o zaman döviz kurunu dalgalanmaya bırakmalısınız.

Zaman zaman, AKP'nin ilk yıllarında görüldüğü gibi küresel koşullar çok elverişliyse yerel paranız da değerlendirilebilir, aynı zamanda faizleriniz de düşebilir. Bu işlerin tıkrında gittiği gibi bir yanılısama yaratır. Ama ne zaman ki zorlamalı biçimde hem faizi hem de kuru belirlemeye kalkarsanız, meşhur "128 milyar dolar ne oldu?" vakasındaki gibi ağır bedel ödersiniz.

Bu durumu belki şöyle basit bir metaforla daha iyi açıklayabiliriz; hem çalışıp para kazanmama gerek yok hem de istediğim gibi para harcarım diyemezsiniz. Ancak çok kısa bir süre, cebinizdeki parayı tüketme pahasına bunu başardığınız kanısına varabilirsiniz. İşte Türkiye ekonomisinin başına gelen tam da budur. Özellikle 2020 Mayıs ortasından Temmuz sonuna kadar doları 6.85 lirada, politika faizini ise yüzde 8.25'te tutma sevdası ekonomiye çok büyük bir fatura yükledi.

Büyük ölçüde CHP öncülüğünde kamuoyunun “128 milyar dolar nerede?” sorusuna odaklanması, AKP sözcülerini birbiri ardına tutarsız açıklamalar yapmaya yöneltti. Ancak hiçbir mesaj toplumu ikna etmeye yetmedi. 16 Nisan günü Merkez Bankası (MB) Başkanı Şahap Kavcıoğlu'nun Anadolu Ajansı muhabirinin sorularına verdiği cevaplar da tatminkâr bulunmadı.

İsterseniz, “MB rezervleri neden kritik önemdedir?” ve “Yurttaşların rezervlerin akıbetini sorgulamak hakkı var mıdır?” sorularına cevap niteliğinde, tartışmaya 10 maddede katkıda bulunmaya çalışalım.

10 Maddede Tek Rezerv

1) MB Türkiye'nin egemenlik haklarından başlıca birini para basma yetkisini halk adına kullanan bir kurumdur. Bu nedenle her yurttaşın şeffaflık talep etme, her kuruşu veya doları sorgulama hakkı vardır. Toplumsal muhalefet açısından da bu konuyu gündemde tutmak sadece bir hak değil, aynı zamanda bir yükümlülüktür. “128 milyar dolar nerede?” pankartlarının ve reklam panolarına asılan afişlerin kaldırılması ise, “demokratik topluma” yönelen bir tehdittir.

2) Kavcıoğlu'nun sözünü ettiği MB ile Hazine Müsteşarlığı arasında Şubat 2017'de imzalanan protokolden kamuoyunun yeni haberi oldu. Ancak bu mekanizmayla döviz talebine nasıl cevap verildiği, hangi tarihlerde ve montanda döviz satıldığı konusunda bir bilgi verilmiyor. Aynı şekilde otomatik işlem platformları üzerinden gerçekleştiği söylenen satışların boyutu da cevap bekliyor.

3) “Rezervler kaybolmadı yer değiştirdi” açıklaması da MB misyonunun nasıl yanlış yorumlandığının itirafı gibidir. Döviz talebi 4 kesim tarafından yükseltilmişti; dış borçlarını azaltma çabasındaki reel sektör şirketleri, ithalatını öne çeken firmalar, borsa ve devlet iç borçlanma senetlerinde satış yapan yabancılar ve döviz mevduatlarını artırma çabasındaki gerçek kişiler. Ancak bu konudaki önemli nokta şudur; MB'nin bu döviz taleplerini karşılama gibi bir yükümlülüğü bulunmadığı gibi, böyle bir çaba içine girmesi de yanlış bir politikadır.

4) Sorun enflasyon yükselirken MB'nin faizleri aşağı çekmesinde, döviz talebini adeta kendinin körüklemesinde yatıyor. Kuru sabitleyeyim derken döviz rezervlerinin tüketildiğinin fark edilmesi, aksine dövizle yöneliş güçlendirir. Çünkü bir sonraki aşamada kurların kontrolden çıkacağı algısı güçlenir. Nitekim rezervlerdeki bugünkü erimenin başlıca nedeni de bu gaflettir.

5) Sadece “128 milyar dolar nerede?” sorusuyla yetinilmemelidir. Çünkü 2019'dan günümüze dövizle endeksli iç borçlarda da 35.1 milyar dolar artış gerçekleşti. Döviz talebinin bir kısmını bu riskli enstrüman absorbe etti. 2 yıllık dönemde rezerv eksilmesi ile birlikte kamu kesiminin döviz dengesinde $128+35.1=163.1$ milyar dolar bozulma ortaya çıktı.

6) Türkiye'nin toplam dış borcu 450 milyar 48 milyon dolardır. Dolayısıyla yan yana 500 doları görmemiş yurttaşlarımızın bile dış aleme 5.382 dolar borcu vardır. Sırf kamu borçlarına bakınca dahi kişi başına borç miktarı 2.326 dolardır. Aynı mantıkla MB'nin 128 milyar rezervi ise, kişi başına 1.531 dolar döviz varlığına denk gelir. Eğer MB bu dövizleri iyi yönetememiş, ucuza satmışsa, her bir insanımızı zarara uğratmıştır.

7) 9 Nisan rakamlarıyla MB rezervleri 39.9 milyar doları altın, 49.4 milyar doları brüt döviz rezervleri olmak üzere 89.3 milyar dolardır. MB rezervlerini titizlikle hesaplayan @atk_-1881 hesabına göre, net uluslararası rezervler 9.9 milyar dolara, swapler hariç tutulduğunda net rezerv pozisyonu -49.2 milyar dolara inmiştir. Bin dereden su getirseniz de, bu vahim tablonun ekonominin ve buna bağlı olarak MB rezervlerinin kötü yönetilmesinden kaynaklandığı gerçeğinin üstünü örtemezsiniz.

8) 2020 yılına ilişkin 30.2 milyar lira MB kârı Hazine'ye aktarıldı. Halbuki bu rakam rezerv satışına başlandığı 2019'da bile 40.5 milyar liraydı. MB'nin kârının ana kaynağı, politika faizi 1 haftalık repoyla ve diğer açık piyasa işlemleriyle verdiği fonların faiz gelirleri yanında kur artışı kaynaklı net dış varlıkların değerindeki yükseliştir. Döviz rezervlerini eritmek, bu kâr kaynağını da kurutmak sonucunu verir. Böylelikle bütçeye aktarılan kaynağın azalması, sade yurttaşın yaşamına kendisinden alınan vergilerin artışı ve/veya sunulan kamu hizmetlerinin budanmasıyla yansır.

9) Türkiye'nin kısa vadeli borçlarında ciddi bir artış eğilim gözleniyor. Henüz 2019'un 3'üncü çeyreğinde 117.8 milyar dolar olan kısa vadeli borçlar, 2021 Şubat'ta 141.2 milyar dolara yükseldi. Uluslararası ekonomide en yakından izlenen likidite göstergelerinden birisi olan brüt rezervler/kısa vadeli borçlar oranı böylelikle yüzde 63.2'ye indi. Trend de hem brüt rezervlerde azalma hem de kısa vadeli borçlarda artışla kötüleşmeye işaret ediyor.

10) Türkiye'nin 1 yıl içerisinde yenilemesi gereken dış borç miktarı Şubat 2021 itibarıyla 191.9 milyar dolardır. Son 12 ayın birikimli cari açığı ise 37.8 milyar dolardır. Bu rakamın önümüzdeki 1 yılda 30 milyar dolara ineceğini dahi varsaysak; aynı dönemde 5.8 milyar dolar kamu, 3.4 milyar dolar özel sektör faiz ödeme yüküyle birlikte hesaplanırsa, Türkiye'nin 1 yılda $191.9+30+9.2=231.1$ milyar dolar dış finansman gereksinimi bulunduğu görülür.

Tüm yukarıdaki argümanlar sanırım "128 milyar dolar nerede?" sorusunun ne kadar isabetli olduğunu, bu rezervleri heba edenlerin sırtında ne denli büyük bir vebal taşıdıklarını bir kez daha kanıtlıyor.

1 MAYIS'A GİDERKEN EMEKÇİLER İÇİN 15 MADDELIK TALEP!

İtidar salgından ziyade emekçiyle mücadele ediyor ve çalışanların gelir kaybının birinci sorumlusudur.

İktidar Emekçileri Salgında Korumasız, Güvencesiz Ve Gelirsiz Bıraktı!

1 Mayıs, geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yılda pandemi kısıtlamaları nedeniyle kitlesel olarak kutlanamayacaktır. Pandemi sürecinin yarattığı ekonomik sorunlar en çok ücretli çalışanları yani emekçileri etkilemiştir. İşten çıkarma yasağına rağmen Kod-29'dan işten atılmalar, ücretsiz izin uygulaması, işçilerin hiçbir koruma olmadan iş yerlerinde sağlıklı koşullarda çalışması, yaşanan gelir kaybı, işsizlik ve artan yoksulluk halleri milyonlarca işçiyi ve emekçiyi etkilemiştir. Bu süreçte ekonomik tedbirlerin yetersizliği ile ekonomi yönetimindeki başarısızlıklar enflasyon, vergi ve zam olarak emekçinin cebine yansımıştır. Emek dünyası salgında daha fazla gelir kaybetmiş ve daha fazla korumasız hale gelmiştir. Anlık tedbir ve yasaklama kararlarıyla iktidar emekçiyi hiçbir şekilde umursamadığını tekrar ve açıkça göstermiştir.

128 Milyar Dolar İşçilerin Ve Emekçilerin Alın Teri, Çocuklarının Geleceğidir

Gerekli gelir desteğinden ve sosyal korumadan milyonlarca çalışını mahrum bırakan siyasi iktidar, pandemi ile mücadeleyi emekçilerin hakları ile mücadeleye dönüştürmüştür. Bu süreçte büyük şirketlere sağlanan vergi muafiyetleri ve destekler göz önüne alındığında, emekçilerin pandemi sürecinde payına daha fazla sömürü ve daha fazla yoksulluk düşmüştür. 128 milyar doları bu ülkenin hazinesinden yok edenler, milyonlarca emekçinin ve yurttaşın yoksullaşmasından ve gelir kaybı yaşamasından birinci dereceden sorumludur. Bu para işçilerin ve emekçilerin alın teri ve çocuklarının geleceğidir. Emekçilerimiz AKP'nin geleceğimizden çaldığı bu paraların hesabını elbette soracaktır. Biz CHP olarak üretenin, emekçinin, işçinin hakkını sonuna kadar savunmaya devam edeceğiz.

CHP Emek Büroları Olarak Emekçiler Adına 15 Talebimiz Var!

1 Mayıs'a giderken tüm emekçilerin güvenceli ve insan onuruna yaraşır bir şekilde yaşaması için, Cumhuriyet Halk Partisi Emek Büroları olarak, milyonlarca emekçimiz adına siyasi iktidara 15 temel talebi şu şekilde sıralıyoruz:

- 1) Zorunlu üretimin ve hizmetlerin yer aldığı tüm iş yerlerinde işçilere öncelikli aşı hakkı tanınmalıdır.
- 2) Pandemi 1 yıllık süre içerisinde en az 861 emekçi Covid-19 nedeniyle yaşamını yitirmiştir. Covid-19 çalışanlar adına meslek hastalığı olarak kabul edilmelidir.
- 3) İşten çıkarma yasaklarında tüm istisnalar ortadan kaldırılmalı, KOD-29'dan işçi çıkarmalar yasaklanmalıdır.
- 4) Ücretsiz izin köleliğine son verilmelidir.
- 5) Faaliyetleri bu süreçte etkilenen iş yerleri için kısa çalışma ödeneği pandemi sonrasına kadar devam ettirilmelidir.
- 6) Kısa Çalışma Ödeneğinden yararlanma koşulu olan son 3 yıl 450 gün prim ödeme ve son 60 gün kesintisiz hizmet şartı ortadan kaldırılmalıdır. Tüm çalışanlar kısa çalışma ödeneği kapsamına alınmalı, kısa çalışma ödeneğinin alt limiti en az 2825 TL asgari ücret olarak belirlenmelidir.
- 7) Yaklaşık 1 yıldır kısa çalışma ve ücretsiz izin ödeneği kapsamında yer alan işçilerin emeklilik hakkı için uzun dönemli sigorta primleri ödenmemektedir. Bu durum ileride yeni mağduriyetler yaratacak ve bu kapsamda yer alan işçilerin emeklilik hakkı ötelenektir. Kısa çalışma ve ücretsiz izin desteği kapsamında yer alan işçilerin emeklilik sigorta primleri merkezi bütçe tarafından karşılanmalıdır.
- 8) Asgari ücretten vergi kesintisine son verilmelidir.

- 9) İşsizlik sigorta fonunun maddi kaynakları sadece işçiler için kullanılmalı, işverenlere yönelik teşvik ve desteklere son verilmelidir.
- 10) Sendika ve toplu sözleşme hakkının önünde ki tüm engeller ortadan kaldırılmalıdır.
- 11) Uzaktan yani evden çalışmada işçilerin hakları kesin ve kati bir şekilde belirlenmeli, uzaktan çalışmanın sömürü aracına dönüşmesine izin verilmemelidir.
- 12) Sigorta kaydı olmadan kayıt dışı çalışan işçiler bu süreçte korunmalı ve kayıt altına alınarak desteklenmelidir.
- 13) Pandemi sürecinde artan gıda fiyatları yurttaşların alım gücünü her geçen gün daha da düşürmektedir. Tüm temel tüketim ve ihtiyaçlar üzerindeki vergiler kaldırılmalı.
- 14) Düzensiz ve keyfi olarak yapılan sosyal yardımlar yerine tüm yurttaşların geçimini sağlaması için asgari bir gelir desteği sağlanmalıdır. Bu bakımdan aile destekleri sigortası uygulaması derhal uygulamaya geçirilmelidir.
- 15) En düşük emekli aylıkları en az 2825 TL asgari ücret seviyesine yükseltilmeli, emekli ikramiyeleri ise son 3 yıllık enflasyon baz alınarak verilmeli ve emekli ikramiyeleri bu yıl için en az 1500 TL olmalıdır.

GELECEĞİN HAKİM, SAVCI VE AVUKATLARININ YÜZDE 74,1'İ MESLEKİ GELECEĞİNDEN KAYGILI

Ekonomik koşullar hukuk eğitiminde de eşitsizlikleri artırıyor

Cumhuriyet Halk Partisi Gençlik Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Gökçe Gökçen, Türkiye'nin çeşitli illerinden hukuk fakültesi öğrencileriyle birlikte bir çalıştay düzenledi. Çalıştay öncesinde 665 öğrenciyle görüşüldü ve hukuk eğitimi sorunları hakkında öğrencilerden bilgiler alındı. Anket sonuçlarının ve eğitimde yaşanan sorunların paylaşıldığı çalıştay sonucunda hazırlanan raporda öğrencilerin anlatımlarından kesitlere ve çözüm önerilerine de yer verildi.

Cumhuriyet Halk Partisi Gençlik Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Gökçe Gökçen, çalışmanın sonuçlarını şu sözlerle paylaştı:

"Türkiye'nin dört bir yanından hukuk fakültesi öğrencileriyle konuştuk ve sorunların büyük ölçüde ortaklaştığını gördük. Geleceğin hakimleri, savcıları, avukatları ve diplomatları olan gençler, hukuk fakültelerinin kontenjanlarının fazlalığından, eğitimde güncel konulara ve yeni gelişen alanlara yer verilmemesinden, ezberci ve teorik ağırlıklı eğitimden, yabancı dil eğitiminin olmamasından, karar alma süreçlerinde öğrencilerin dışlanmasından, siyasi baskılar ve ideolojik dayatmadan, pandemi döneminde yaşanan eşitsizliklerden, kütüphanelerin yetersizliğinden, stajyer avukatların sorunlarından ve sosyal etkinliklerin yetersiz olmasından şikayetçiler. Öğrenci arkadaşlarımızdan biri 'Sıra arkadaşımız bir sivil polis' derken başka bir arkadaşımız da 'Okulumuza kütüphane yapmak isteyen özel şirketlerin bulunmasına rağmen rektörlüğün bunu reddettiği söyleniyor' ifadelerini kullandı. Görüştüğümüz 663 öğrencinin yüzde 74,1'i, hukuk eğitiminin geçmişe göre kötüye gittiğini söylüyor. Öğrencilere 'Okulunuz sizlere yabancı dilinizi geliştirebilmeniz için yeterli imkanı sağlıyor mu' diye sordüğümüzde yalnızca yüzde 22,3'ünün 'Evet' cevabını verdiğini görüyoruz. Öğrencilerin yüzde 74,1'i mesleki geleceğiyle ilgili kaygılı olduğunu ifade ediyor. Öğrencilerin yalnızca yüzde 23,9'u ekonomik faktörlerin eğitimlerini etkilemediğini dile getiriyor.

Gençlere çözüm önerilerini sordüğümüzde ise kontenjanların azaltılması, giriş puanının yükseltilmesi, fakültelerde mesleki pratiklere dahil olma şansını yakalayabilecekleri hukuk kliniklerinin kurulması, pandemi döneminde eşitlikçi politikaların yürütülmesi, öğrencilerin karar alma süreçlerinde ve üniversite yönetiminde temsil imkanının sunulması, hukuk kaynaklarına tek yerden ulaşımın sağlanması ve ifade özgürlüğünün güvence altına alınması cevaplarını alıyoruz.

Yargıya güvenin rekor seviyede düştüğü ülkemizde yargı sisteminin unsurlarını oluşturacak olan gençler; eğitim, gelecek kaygısı ve özgürlük sorunlarını derinden yaşıyor. İyi planlama, ekonomik buhranın etkilerini azaltacak bir sosyal devlet anlayışı, ifade özgürlüğü, üniversitelerde demokratikleşme ve bilimsel yöntemlerle hukuk fakültelerinin eğitiminin tekrar gözden geçirilmesi, toplumumuzun adalet talebini karşılamak için çok acil bir ihtiyaç. Gençleri dinlediğinizde, gençlerle konuştuğunuzda bu sorunlar siyasi parti ayrımı gözetmeksizin çok net bir biçimde karşınıza çıkıyor. Çözüm ise yine gençlerde."

GÜNDE 900 KİŞİ YURDU TERK ETTİ

Erdoğan, artık yurttaşların eğitim ve iş için yurt dışına çıkmak istemediği iddiasında bulundu fakat araştırmalar bunun tersini gösterir nitelikte. TÜİK'in verilerine göre 2019 yılında 330 bin 289 kişi Türkiye'den yurtdışına göç etti. Geniş tanımlı genç işsizliği ise yüzde 43,5 seviyesine yükselirken 18-29 yaş grubunda olup başka ülkenin vatandaşlığı verildiğinde "Evet terk eder giderim" diyenlerin oranı yüzde 64. Yurtdışına göç eden sayısı 2016-2018 arasında yüzde 97 arttı.

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan, gençlerin üniversite eğitimi, iş bulmak ve tedavi için Avrupa'ya gitmek zorunda kaldığı tablonun büyük oranda tersine döndüğünü iddia etse de veriler, Türkiye'den beyin göçünün katlanarak arttığını ortaya koydu.

Hasankeyf-2 Köprüsü açılış töreninde önceki gün konuşan Erdoğan, Türkiye'de son yıllarda beyin göçünün arttığını ortaya koyan verileri görmezden gelerek "İnsanlarımız çoğu zaman tedavi, üniversite eğitimi, iş, aş bulmak için Amerika'ya, Avrupa'ya gitmek zorunda kalırdı, hamdolsun bugün bu tablo büyük oranda tersine döndü" dedi. Ancak ülke gerçeği Erdoğan'ın anlattığı gibi değil. Artan yoksulluk ve işsizlik özellikle ülkenin genç nüfusunu daha iyi bir gelecek için yurtdışında yaşamaya itiyor. Son yayımlanan iş gücü istatistiklerine göre ülkede ümidini kaybettiği için iş aramayanların sayısı 1,7 milyona dayandı. Geniş tanımlı genç işsizliği ise yüzde 43,5 seviyesine yükseldi.

Yılda 330 Bin Kişi Ülkeden Gitti

Türkiye İstatistik Kurumu'na göre 2019'da 330 bin 289 kişi Türkiye'den yurtdışına göç etti. Türkiye'nin en çok göç verdiği yaş grubu 25-29 yaş arası olarak kayıtlara geçti. Türkiye'den 2018 yılında göç edenlerin sayısının ise 323 bin 918 olduğu bildirildi. Türkiye'den 2019 yılında yurtdışına göç eden nüfusun 84 bin 863'ünü Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, 245 bin 426'sını ise yabancı uyruklu nüfus oluşturdu. Türkiye'den yurtdışına göç eden sayısının 2016-2018 döneminde yüzde 97 arttığını ortaya koydu.

Gençler: Başka Ülkede Yaşamım

Yeditepe Üniversitesi ve MAK Danışmanlık'ın 2020 Eylül'de yayımladığı 'Gençlik Araştırması' durumu gözler önüne serdi. 18-29 yaş grubu arasında yapılan araştırmaya göre gençlerin yüzde 76'sı daha iyi bir gelecek için yurtdışında yaşamak istiyor. Her iki gençten biri mutlu olmadığını ifade ederken, yüzde 77'si torpilin yetenekten daha etkili olduğuna inanıyor.

Katılımcılara sorulan "Bu ülkeyi yönetiyor olsanız öncelikle çözeceğiniz sorun ne olurdu?" sorusuna gençlerin 46,7'si gibi büyük bir oran işsizlik/istihdam sorunu cevabını verirken yüzde 8,8 hayat pahalılığı yüzde 7,6'sı ise adalet cevabını verdi.

"Eğitim veya iş amaçlı bir başka ülkede geçici süreli yaşama fırsatı tanınsa yurtdışına gitmek ister misiniz?" sorusuna gençlerin yüzde 76,2'si "Evet kesinlikle giderim" cevabını verirken, yüzde 14'ü ise "Evet ama ülkemde aynı şartları bulursam gitmem" cevabını verdi.

Kalıcı olarak bir başka ülkenin vatandaşlığı verildiğinde "Evet terk eder giderim" diyenlerin oranı yüzde 64 olurken sadece yüzde 14'ü "Ülkemde kalırım" dedi. "Hangi ülkede yaşamak istersiniz?" sorusuna yüzde 43 ile Avrupa ülkeleri başı çekti. Yüzde 39,8 ile ABD/Kanada yüzde 14,8 ile de İskandinav ülkeleri takip etti. "Neden başka bir ülkede yaşarsınız" sorusuna ise gençlerin yüzde 59'u "Daha iyi bir gelecek" diye yanıtladı, yüzde 14,6'sı "Daha huzurlu hayat" yüzde 6'sı 'adalet/eşitlik' ve yüzde 20,4'ü ise 'diğerleri' cevabını verdi.

Gençlerin Sayısı Yüzde 70 Arttı!

3 yılda Türkiye'den göç eden 20-35 yaş arası nüfus yüzde 70 oranında arttı. CHP Ar-Ge Bilim Platformu'nun "AKP'nin Yol Açtığı Büyük Beyin Göçü" başlıklı raporuna göre 2019'da göç eden nüfusun yüzde 41'inin 20-34 yaş arası gençlerden oluştuğu görüldü. Türkiye'nin 20 OECD ülkesine beyin göçünden ötürü kaybı en az 220 milyar dolar.

Rapora göre İstanbul Erkek Lisesi'nden 2019'da mezun olan gençlerin yüzde 52,6'sı, Alman Lisesi'nden mezun olanların yüzde 94,7'si, Galatasaray Lisesi mezunlarının da yüzde 32,6'sı yükseköğrenim için Almanya, ABD, Kanada ya da Fransa'ya gitti.

UNESCO verilerine göre Türkiye'den her yıl 50 bin öğrenci yurtdışına okumaya gidiyor. 2012 yılında yurtdışına giden doktor sayısı yalnızca 59 iken 2019'da bin 42'ye ulaştı. Geçen yıl pandemiye rağmen Türk Tabipleri Birliği'nden belge isteyen hekim sayısı da 931'e ulaştı.

330.000

Kişi 2019'da ülkeyi
terk etti.

%97

2016-2018 yılları
arasındaki göç artışı.

%64

"Ülkeyi terk ederim"
diyenler.

%76

Yurtdışında yaşamak
isteyenler.

%70

20-35 yaş arası göç
edenlerin artışı.

50.000

Her yıl yurtdışına
okumaya gidenler.

Saray'ın Vizyonsuzluğu

CHP Genel Başkan Yardımcısı Fethi Açıkel, "Sarayın liyakatsiz ve kayırmacı zihniyeti" nedeniyle Türkiye'nin insan kaynaklarının acımasız biçimde heba edildiğini söyledi. Türkiye'nin nitelikli insan kaynaklarını göç veren, buna karşın niteliksiz göç alan bir ülke konumuna sürüklendiğini ifade eden Açıkel, şunları kaydetti: "Eğitimli gençlerimizle empati kuramayan ve onların mesleki endişelerini umursamayan Saray vizyonsuzluğu nedeniyle, yurt dışına göç eden yurttaşlarımızın sayısında astronomik bir artış yaşanmaktadır. Türkiye vasıflı insan kaynaklarını sürgün eden; vasıfsız ve trol kadroları ise yüksek maaşlarla istihdam eden bir kamu politikası belirlediği için gerek kamu sektöründe gerekse özel sektörde çalışabilecek nitelikli işgücümüz, çareyi Covid-19 kısıtlarına rağmen yurtdışında aramaktadır."

CHP'li Açıkel, AKP iktidarının, "Gençleri umursamayan, suçlayıcı ve boğucu" tavrının beyin göçünün en temel nedeni olduğunu savunarak, "Gençlerimiz aldıkları eğitime uygun olarak işe girmek, hayatlarını özgür ve verimli olarak kendi ülkelerinde çalışarak geçirmek istiyor" diye konuştu.

AYRICALIKLI AZINLIK İÇİN DÖVİZ SATILDI

Rezervlerin satılmasından TL milyonerleri, yabancı sermaye ve döviz borçlusu enerji patronları faydalandı. Kaybedenler yoksullar ve işsizler oldu.

Yaklaşık 2 yıldır ekonomi basınının gündeminde olan Merkez Bankası'nın rezervleri, sorunun politikleşmesiyle birlikte tüm ülkenin gündemi haline geldi. "128 milyar dolar nerede" sorusuyla başlayan dalga, iktidarı cevap vermeye zorluyor. AKP'nin ekonomi kurmayları birbiri ardına verdiği cevaplarla kendi seçmen tabanını ikna etmeye çalışmaktan öteye geçen bir derinliğe inemiyor.

İktidar cephesinde durum buyken, itiraf niteliğindeki açıklamalardan rezervlerin artan döviz talebini karşılamak için satıldığı da anlaşılıyor. Öte yandan onlarca soru hala cevapsız durumda. Haziran ve temmuz aylarında dolar kurunu 6,85 TL'de sabit tutmak için kamu bankalarının Merkez'in rezervlerinden piyasaya sattığı milyarlarca dolar da cevapsız sorulardan yalnızca birinin konu başlığını oluşturuyor. 6,85 TL seviyesini kim belirledi, bu seviyeyi korumak için ne kadar döviz satıldı ve en önemlisi sonunda patlayacağı bilinmesine rağmen, sırf dolar kurunu 1 ay sabit tutabilmek için rezervler kim için çarçur edildi?

Döviz kurunu kısa bir süre baskılamak, gelecekte kurun yukarı yönlü hareket etmesinin tahmin edilmesine olanak tanıyor. Böylece birkaç kesim için Merkez'in rezervleri seferber edilmiş oluyor. İşte sürecin kazananları ve kaybedenleri...

Kazananlar

1- Elinde TL tasarrufu olanlar

Bu kesimler Merkez'in rezervlerinden tanzim satışlar yapılırken ceplerindeki TL ile döviz satın aldılar ve kurun yukarı yönlü hareketinden faydalandılar. Mayıs ayında hesabında 1 milyon TL'den daha fazla para bulunan banka hesaplarının 124 milyar dolar değerinde döviz ve altını bulunuyordu. Döviz kurlarının sabit tutulduğu haziran ve temmuz ayları boyunca cebinde TL'si bulunanlar tanzim satıştan faydalanarak döviz ve altın satın aldı. Ağustos ayında hesabında 1 milyon TL'den daha fazla para bulunan banka hesapların döviz ve altın büyüklüğü 131 milyar 929 milyona yükseldi. Sadece 3 ay içinde milyoner hesaplar 7 milyar doların üzerinde döviz ve altın satın almıştı. Ağustos ayı itibarıyla bu hesapların sayısının 236 bin adet olduğu düşünülürse bu süreçte her TL milyoneri ortalama 30 bin dolar satın almıştı. Bu süreçte dolara yatırım yapanlar sürecin sonunda paralarına para kattı. Yurtiçinde yerleşik TL milyoneri sayısı yılın başında 218 bin 249 iken yılın sonunda 279 bin 794'e yükseldi. Dövizde tanzim satış sayesinde 60 binden fazla kişi TL milyoneri yapıldı.

2- Yabancı finans sermaye

2018'in ortasında Türkiye'ye 1 milyon dolar getiren bir yabancı, Türkiye'deki vadeli mevduat hesabına 4 milyon 650 bin TL koyabiliyordu. (15 Haziran 2018- Dolar/TL: 4,65). Söz konusu iki yılda bu kişiye bankanın net yüzde 30 oranında faiz ödemesi yaptıysa 2 yılın ardından 2020'nin ortasında bu kişinin banka hesabındaki para 6 milyon 45 bin TL'ye yükselecekti. Ancak bu iki yılda döviz kuru 4,65'ten 6,85'e yükselmışti. Dolayısıyla 2 yıl önce 1 milyon dolar getiren bu kişinin dolar cinsinden tasarrufu 882 bin dolara gerilemişti. Dolar kurunun

baskılanması sayesinde bu yabancılara (veya yerli olmakla beraber parasını yurtdışından Türkiye'ye getirenlere) Türkiye'den kaçma fırsatı tanındı. Böylece geçmişte TL'ye güvenen yabancı finansal sermayeye kaçış koridoru yaratılarak, paralarının erimesi engellenmiş oldu. 1 Ocak 2020'te yurtdışında yerleşik olanlar ellerinde 14,8 milyar dolar değerinde devlet iç borçlanma senedi tutarken, 31 Temmuz'da bu 6,2 milyar dolara kadar geriledi. Aynı satış dalgası borsada da yaşandı. Borsa'daki yabancı payı dibi gördü.

3- Döviz borçlusu sermaye

Döviz borçlusu denince akla ilk olarak iktidar ile yakın ilişkileri olan enerji sektörü geliyor. O kadar ki, sektörü "tek başına AKP iktidarı yarattı" demek yanlış değil. 2008'e kadar büyük ölçüde kamu tekeli olan enerji 2008'den itibaren özelleştirilirken satışlar döviz borçlarıyla finanse edildi. 2005 Haziran'ında enerji sektörünün bankalara olan nakdi kredi borcu 485 milyon dolarken, 2020'nin Haziran ayında bu tutar 34 milyar 343 milyon dolara yükselmişti. 15 yılda borcu dolar bazında 69 kat artan sektörün bir gözü devletten aldığı teşviklerde diğer gözü döviz kurunda. Nitekim döviz kurları yükseldikçe sektörün borç yükü artıyor. Sorun bankacılık sektörünü de strese sokuyor. Çünkü 2005 Haziran ayında toplam nakdi kredilerin sadece binde 5'i enerji sektörünün sırtındayken, bu oran 2020 Haziran ayında bankaların her 100 liralık nakdi alacağı için 7,3 lirası enerji sektörünün sırtında duruyordu. Bu borç yükünün hafiflemesi için de döviz kurlarının bir süre baskılanması, aynı anda faizlerin de düşük tutularak borçlu sektörlerin borçlarını ucuz yoldan finanse etmesi sağlandı.

Kaybedenler

1- Yoksullar

Süreç boyunca cebinde TL bulunmayan halk kesimleri döviz kurunun sabit tutulduğu süreçte olanları seyretti ancak kurun yukarı yönlü patlamasıyla günden güne yoksullaştı. Dolar kuru, Merkez'deki paranın bitmesinin ardından 8,50 TL'ye kadar dayandı. Sonuç yüksek enflasyon oldu. Yıllık enflasyon oranı son 18 ayın en yüksek verisine yüzde 16,19'a yükseldi.

2- İşsizler

Merkez'in rezervleri günbegün erirken bu sürecin sürdürülebilir olmadığını anlayan yatırımcılar yeni yatırımlar yapmak yerine döviz ve altına yöneldi. Olan biteni gören halk kesimleri iş bulma ümidini dahi kaybetti. TÜİK verilerine göre 2019'da ümidini kaybettiği için iş aramayan işsizlerin sayısı yıllık ortalama 627 binken, 2020'de bu sayı 1 milyon 369 bine yükseldi.

3- Esnaf

Kamunun kaynakları bir avuç ayrıcalıklı azınlığın çıkarları için çarçur edilirken, pandemi nedeniyle desteksiz kalan esnaf hem kepenk kapattı hem borçlandırıldı. BDDK verilerine göre mikro ölçekli işletmelerin toplam nakdi kredi borcu 2020 Ocak ayında 182 milyar lirayken bu tutar yılın sonunda 261,7 milyar liraya yükseldi. Borçlu işletme sayısı 3,1 milyondan 3,82 milyona yükseldi.

ÇOCUK EMEĞİ SÖMÜRÜSÜ...

14 yaş ve altı çocuk işçiler iş cinayetlerinde can veriyor

Türkiye'de 2 milyona yakın çocuk aile ekonomisine destek olmak amacıyla çalışırken, son 5 yılda en az 328 çocuk işçi iş cinayetlerinde can verdi. Hayatını kaybedenlerin 106'sı ise 14 yaş ve altı çocuk işçilerden oluşmaktadır.

Türkiye'de Çocuklar Ucuz İş Gücü.

TÜİK 2020 yılı istatistiklerine göre; 15-17 yaş grubundaki çocukların işgücüne katılma oranı %16,2 oldu. İşgücüne katılma oranı cinsiyete göre incelendiğinde; bu oranın erkek çocuklar için %23,4 kız çocuklar için %8,6 olduğu görüldü.

15-17 yaş arası 3 milyon 660 bin çocuğun 593 bini iş gücü içerisinde görünürken, 501 bin çocuk ise istihdam da yer almaktadır. Yani resmi verilere göre en az yarım milyon çocuk ailesinin geçimine katkıda bulunabilmek için çalışmakta.

Resmi olmayan verilere göre ise **Türkiye'de 1 milyona yakın çocuk ise sokakta çalışma adı verilen (çiçek satıcılığı, araba camı silme, geri dönüşüm atıkları toplama, zorlan dilendirilme) gibi iş sahalarında çalışmaktadır.**

Bunun yanı sıra **ise 350 bin civarında çocuk mesleki eğitim kapsamında çırak olarak çalıştırılmaktadır.**

Türkiye’de resmi ve gayri resmi verilere göre çocuk işçi sayısı yaklaşık 2 milyon civarındadır.

14 Yaş Altı Çocuk İşçiler İş Cinayetlerinde Can Veriyor.

Ülkemizde çocukların çalışma yaşı, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 71. Maddesine göre 15’dir. Lakin buna rağmen 15 yaş altında özellikle de kayıt dışı olarak çalıştırılan çocukların iş cinayetlerinde can verdiğine şahit olmaktadır.

2020 yılında iş cinayetlerinde toplam 72 çocuk işçi hayatını kaybederken; hayatını kaybeden 22 çocuk işçi 14 yaş ve altında yer almaktadır.

2019 yılında 29’u 14 yaş ve altı toplam 70 çocuk işçi

2018 yılında 23’ü 14 yaş ve altı toplam 63 çocuk işçi

2017 yılında 18’i 14 yaş altında olmak üzere 60’ı çocuk işçi

2016 yılında ise 14’ü 14 yaş ve altı olmak üzere 63 çocuk işçi olmak üzere; 2016-2020 yılları arasında toplamda **en az 328 çocuk işçi iş cinayetlerinde yaşamını** yitirdi. Son 5 yılda yaşamını yitiren **en az 328 çocuk işçinin 106’sı** 14 yaş ve altı çocuk işçilerden oluşmaktadır.

Çocuk İşçiliği Yasaklanmalıdır.

Türkiye’de artan çocuk işçiliğinin en önemli sebeplerinden biri yoksulluktur. Yoksul aileler geçimlerini sağlayabilmek için, hane içerisinde hangi yaş aralığında yer aldığı fark etmeksizin çalışma yaşamına katılmaktadırlar.

Türkiye’de çocuk emeğine son verilmesine için;

18 yaş altı çocukların çalıştırılmasının önüne geçilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi gerekmektedir,

Türkiye’de çocukların stajyer ve çıraklık adı altında ucuz iş gücü olarak çalıştırılmalarına son verilmelidir,

ILO’nun 138 No’lu “Asgari Yaş Sözleşmesi” ve 182 No’lu “En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin “Acil Eylem Sözleşmesi” hükümlerine uyulmalıdır,

Çocuk işçiliğini önlemek için öncelikli olarak ailelerin ekonomik durumunu yükseltecek ve işsiz aile bireylerine istihdam sağlayacak ekonomi politikaları oluşturulmalıdır. Bu nokta da Aile Destekleri Sigortası derhal hayata geçirilmelidir.

ÇOCUKLAR OKULDA OLMASI GEREKEN YAŞTA ÇALIŞIYOR, EVLENDİRİLİYOR, EVDEN KAÇIYOR VE SUÇA SÜRÜKLENİYOR!

CHP Genel Başkan Yardımcısı Lale Karabıyık Türkiye’de çocukların yaşadığı ciddi sorunlara dikkat çekti.

Karabıyık açıklamasında, "Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk, çocuklara duyduğu güvenin ve büyük sevginin ifadesi olarak, Milli Bayramımız olan 23 Nisan’ı çocuklara armağan etmiştir. Dünya’da çocuklarına bayram hediye eden ve bu bayramı bütün dünya çocukları ile paylaşan ilk ve tek ülke Türkiye’dir.

Ancak bugün ülke nüfusumuzun yaklaşık yüzde 30’u oluşturan çocuklar, hem çok ciddi sorunlar yaşıyor hem de bu sorunların çözülmesinde çocuğun yüksek yararını dikkate alan uluslararası haklarından mahrum bırakılıyor. Ata’larının onlara armağan ettiği 23 Nisan’ı Türkiye’de çocuklar bir bayram olarak yaşayamıyor çünkü "çocuk evlilikleri", "çocuk işçiliği", "çocuk yoksulluğu", "kaliteli ve yeterli bakım ve koruma eksikliği", "şiddet ve dayak", "ihmal, istismar ve taciz", "düşük nitelikli eğitim", "sağlık, adalet ve sosyal hizmetlere erişim" gibi çok sayıda sorun yaşıyor” dedi.

Bugün Türkiye’de Neredeyse 250 Bin Çocuk, İstihdamda Olduğu İçin Eğitimine Devam Edemiyor!

CHP Genel Başkan Yardımcısı Karabıyık, "AKP döneminde haneleri saran yoksulluk ve işsizlik nedeniyle, çocuklar da erken yaşta bu yoksulluk döngüsüne giriyor.Ülkemizde yoksul fertlerin yaklaşık yüzde 45’ini çocuklar oluşturuyor ve ne yazık ki Türkiye’de çalışan çocukların, çalışma nedenlerinin başında yoksulluk geliyor. Ailesi yoksullukla mücadele ettiği için istihdama katılan birçok çocuk, sokakta oyun oynaması gereken yaşta ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılıyor. Ayrıca bu çocukların yarısı okulu terk etmiş durumda. Bugün Türkiye’de neredeyse 250 bin çocuk, istihdamda olduğu için eğitimine devam edemiyor.

Bu ülkede çocuklar okulda olması gereken yaşta çalışıyor, erken yaşta evlendiriliyor, evden kaçıyor ve suçta sürükleniyor. Çocuklarımızın bayramı olan bu günde öncelikli olarak konuşmamız ve çözmemiz gereken sorunlar bunlar” açıklamasında bulundu.

Çocuklarımıza Yaşanabilir, Mutlu ve Umutlu Günler Bırakmak Asıl Sorumluluğumuz!

Karabıyık, “Çocuklara yapılacak olan sosyal yatırımlarla kısa vadede daha sağlıklı ve donanımlı bir kuşak yaratılacağı, uzun vadede ise toplumsal eşitsizliklerin azalması, ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesi, suç oranlarının düşürülmesi ve toplumsal barış ortamının sağlanması gibi çok önemli katkılar sağlanacağı unutulmamalıdır. Türkiye’de uygulamadaki yanlışların en başında, çocukla ve gençlerle ilgili alınan tüm kararların merkezinde sadece gelecek nesilleri şekillendiren ideolojik çıkarların var olması geliyor.

19 yıllık AKP iktidarında yapboz tahtasına dönen eğitim sistemindeki değişikliklerin sonucunda Türkiye, eğitim ve öğretim faaliyetlerinde sınıfta kaldı. Sadece gelecek nesilleri ideolojik olarak şekillendirme hedefi gözetilen ve çocuğun üstün yararını gözetmeyen iktidar, pandemi döneminde de eğitim sistemi ve aileleri sorunları ile baş başa bıraktı. Bütün bu hataların bedelini ise, imkansızlıklar nedeniyle, evinde bilgisayarı, televizyonu, interneti olmayan çocuklarımız ödedi. Bu durum, çocuklarımız arasında var olan makasın açılmasına ve eğitimde eşitsizliklerin derinleşmesine neden oldu. Eğitimi iyileştirmek için tüm çalışmaların, doğru bir eğitim sistemi ve planlamasıyla ivedilikle yapılması gerekir; ancak burada öncelikle eğitimi siyaset aracı olarak gören zihniyeti değiştirmek gerek.

Çocuklarımız arasında var olan makası kapatmanın yolu, parasız, eşit ve nitelikli eğitimden geçiyor. CHP iktidarında önceliğimiz, bu makası ortadan kaldırılmak için çocuklarımızın parasız, eşit ve nitelikli eğitim imkanına erişimini sağlamak olacak.

Çocuklarımızın üstün yararı gözetilerek, bu şekilde çocuklarımızın gelecekleri için olumlu adımlar atılabilir ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı gerçekten coşkuyla kutlanabilir. Bu ülkede çocuklarımıza yaşanabilir, mutlu ve umutlu günler bırakmak için çalışmak hepimizin asıl sorumluluğudur” sözleriyle açıklamasını tamamladı.

ÇOCUKLARA HIÇBİR YERDE ADALET YOK

TÜİK’e göre 15-17 yaş grubundaki çocukların çalıştırılma oranı yüzde 16,2 oldu. Çalışan erkek çocukların oranı 23,4, kız çocuklarının ise 8,6. 16-17 yaş kız çocuklarının resmi evlilik oranı yüzde 2,7 olurken UN Women’a göre erkeklerin yüzde 25’i kızların 15 yaşına kadar çocuk sayıldığını düşünüyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2020 yılına dair ‘İstatistiklerle Çocuk’ raporunu yayımladı. Ülkede 83 milyon 614 binlik nüfusun 22 milyon 750 binini çocuklar oluşturdu. Çocuk nüfusun yüzde 51,3’ü erkek çocuklar, yüzde 48,7’si kız çocuklar. Birleşmiş Milletler tanımına göre 0-17 yaş grubunu içeren çocuk nüfus, 1970 yılında toplam nüfusun yüzde 48,5’ini oluştururken bu oran 1990 yılında yüzde 41,8 ve 2020 yılında yüzde 27,2 oldu.

TÜİK’in sunduğu resmi verilere göre 15-17 yaş grubundaki çocukların çalıştırılma oranı yüzde 16,2 oldu. Bu oranın erkek çocuklar için yüzde 23,4 kız çocuklar için yüzde 8,6 olduğu belirtildi.

Raporda öne çıkan veriler şöyle sıralandı:

- Evlenme istatistiklerine göre; 16-17 yaş grubunda olan kız çocuklarının resmi evlenmelerinin oranı 2002 yılında yüzde 7,3 iken bu oran 2020 yılında yüzde 2,7’ye düştü.
- Sağlık Araştırması 2019 sonuçlarına göre 0-6 yaş grubunda yüzde 35,9 ile en çok üst solunum yolu enfeksiyonu görüldü. Bunu ishal, alt solunum yolu enfeksiyonu, kansızlık izledi.
- 2020 yılında doğan bebeklere konulan en popüler erkek bebek isimleri, Yusuf, Eymen ve Mustafa; en popüler kız bebek isimleri ise Zeynep, Asel ve Elif oldu.
- En yüksek çocuk nüfus oranına sahip olan il, Urfa oldu. BÇocuk nüfus oranının en düşük olduğu üç il ise sırasıyla; Dersim, Edirne ve Kırklareli oldu.

**TÜİK'İN 2020 ÇOCUK
RAPORUNA GÖRE;**

%16
15-17 yaş grubundaki
çocukların çalıştırılma oranı

%2.7
Kız çocuklarının
evlendirilme oranı

**UN WOMEN RAPORUNA
GÖRE ERKEKLERİN;**

%25'i
kız çocuklarının 15 yaşına kadar
çocuk sayıldığını düşünüyor

%18'i
ÇEZE'nin cezası olmaması
gerektiğini düşünüyor

Kız Çocukları En Fazla 15'e Kadar Çocuk

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women), Türkiye'de erkeklerin çocuk yaşta, erken ve zorla evliliklere yönelik algı ve tutumlarını ortaya koyan yeni bir rapor yayımladı. Rapora göre, araştırmaya katılan 227 erkekte yüzde 25'i kız çocuklarının en fazla 15 yaşına kadar çocuk sayıldığını düşünüyor.

Raporda çocuk yaşta, erken ve zorla evlilik (ÇEZE) ile ilgili şu çarpıcı bulgular yer aldı:

- Erkeklerin yüzde 10'u ergenliğe giren kız çocuklarının evliliğe hazır olduğunu düşünürken, yalnızca yüzde 2.5'i bunun erkek çocukları için geçerli olduğunu düşünüyor.
- Katılımcıların yüzde 18.1'i ÇEZE'nin bir cezası olmaması gerektiğini düşünüyor.
- ÇEZE'ye şahit olduğunda 'dogru bulmuyorum ama bununla ilgilenecek kişi ben değilim' diyenlerin oranı yüzde 36.8.
- Annesinin çocuk yaşta evlendiğini söyleyenlerin oranı %26.7 iken babasının çocuk yaşta evlendiğini söyleyenlerin oranı %7.18.

NUTUK'U UYGUN BULMADILAR!

Mersin Çamlıyayla İlçe Milli Eğitim Müdürü, Mustafa Kemal Atatürk'ün 'Nutuk' adlı eserinin öğrencilere dağıtılmasını 'uygun' bulmadı. Gerekçe olarak "Osmanlı Padişahı Vahdettin'e yönelik 'soysuzlaşmış, alçak' ve dönemin Osmanlı Hükümeti'ne yönelik 'aciz, haysiyetsiz ve korkak" ifadelerinin kullanılması gösterildi. CHP'li Ali Mahir Başarır, konuyu Meclis gündemine getirdi.

Mersin Çamlıyayla İlçe Milli Eğitim Müdürü, Mustafa Kemal Atatürk'ün 'Nutuk' adlı eserinin öğrencilere dağıtılmasını 'uygun' bulmadı.

CHP Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın Twitter hesabından paylaştığı belgeye göre, Çamlıyayla İlçe Milli Eğitim Müdürü Mustafa Bakkal, Atatürk'ün eseri Nutuk'un öğrencilere dağıtımına onay vermedi.

Belgede şu ifadelere yer verildi:

"Mavi Çatı Yayınlarına ait "Mustafa Kemal Atatürk Gençler için Nutuk" adlı kitap için izin isteğine, "Osmanlı Padişahı Vahdettin'e yönelik 'soysuzlaşmış, alçak' ve dönemin Osmanlı Hükümeti'ne yönelik 'aciz, haysiyetsiz ve korkak' ifadeleri kullanıldığı... 'Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün elinde sigara gösterilerek' öğrencilere olumsuz örnek teşkil edecek öğelere yer verildiğinden söz konusu kitabın dağıtılması uygun görülmemiştir."

CHP'li Başarır, sosyal medya paylaşımında, "Mersin Çamlıyayla İlçe Milli Eğitim Müdürü, Atatürk'ün eseri Nutuk dağıtımına; "Olumsuz örnek teşkil edecek öğelere yer verildiğinden!" Gerekçesi ile ilçede dağıtılmasını uygun görmemiş! Konuyu meclis gündemine taşıdık. @ziyasescuk ilgili müdürünüzü görevden alacak mısınız?" ifadelerini kullandı.

Nutuk Dağıtmak İsteyen Ülkü Ocakları Başkanı Görevden Alındı

Mersin Çamlıyayla'da okullara Nutuk dağıtılmasını isteyen Çamlıyayla Ülkü Ocakları Başkanı Mehmet Kayabaşı görevden alındı.

Mersin Çamlıyayla İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk eserinin okullarda öğrencilere dağıtılmasını sakıncalı buldu. Milli Eğitim Müdürlüğü'nün yazısında, kitabın dağıtımının engellenmesinin gerekçesi olarak Atatürk'ün Osmanlı padişahı Vahdettin'e yönelik "soysuzlaşmış, alçak" sözleri ile bir fotoğrafta Atatürk'ün elinde sigaranın görülmesi gösterildi.

İlçe Milli Eğitim Müdürü'nün Nutuk dağıtılmasına engel olmasının ardından, Çamlıyayla Ülkü Ocakları Başkanı Mehmet Kayabaşı görevden alındı.

Sosyal medya hesabından konuyla ilgili açıklama yapan CHP Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, "Nutuk dağıtılmasını yasaklayan Mersin Çamlıyayla İlçe Milli Eğitim Müdürü'nün görevden alınmasını anlıyorum ancak; Nutuk dağıtmak isteyen Çamlıyayla Ülkü Ocakları Başkanı Mehmet Kayabaşı'nın cezalandırılarak görevden alınmasını anlayamıyorum" ifadelerini kullandı.

Milli Eğitim Bakanlığı, Mersin'in Çamlıyayla ilçesinde İlçe Milli Eğitim Müdürü Mustafa Bakkal'ın, Atatürk'ün 'Nutuk' eserinin okullarda dağıtılmasına izin vermemesi nedeniyle başlatılan soruşturma kapsamında görevinden alındığını duyurmuştu.

KYK'DAN BURS ALANLARIN ORANI YÜZDE 5,6

CHP Genel Başkan Yardımcısı Onursal Adıgüzel, KYK'dan öğrenim kredisi ve burs alan öğrencilere ilişkin verilerde devletten geri ödemesiz burs alanların oranı yüzde 5,6'da kaldığını ifade etti. KYK kredisi alan öğrencilerin sayısı ise 969 bin, burs alanların sayısı ise 447 bin olarak açıklandı.

"KYK Kredisi Alan Öğrenci Sayısı 1 Milyona Dayandı"

Adıgüzel, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü Kredi Dairesi Başkanlığı tarafından CİMER başvurusuna gelen yanıtı kamuoyuyla paylaştı. Gelen yanıtta Bakanlıkça 2020/2021 öğretim yılı Mart 2021 tarihi itibarıyla (ilk defa kredi/burs alan ile aktif geçmiş yıl öğrencileri ile birlikte) 969.237 öğrenciye öğrenim kredisi, 447.554 öğrenciye burs ödemesi yapıldığı belirtildi.

Türkiye'de yükseköğrenime kayıtlı öğrenci sayısının 7 milyon 940 bin olduğu düşünüldüğünde, devletten geri ödemesiz burs alanlarının oranının yüzde 5,6'da kaldığı görüldü. Kredi alanların oranı ise yüzde 12,2 olarak gerçekleşti.

"Başvuranların Yüzde 51'i Kredi/Burs İmkanlarından Yararlanabildi"

Gelen yanıtta ayrıca, bu yıl başvuranlara ilişkin olarak "Bakanlığımıza 2020/2021 öğretim yılında 766.516 öğrenci burs/kredi almak üzere başvuruda bulunmuş olup, 2020/2021 öğretim yılında 240.817 öğrenciye öğrenim kredisi, 147.791 öğrenciye burs tahsisi yapılmıştır" denildi.

Buna göre bu dönem kredi/burs başvurusu yapan öğrencilerin yalnızca yüzde 50,6'sı kredi veya burs imkanlarından yararlanabildi.

"Türkiye'de Gençlerin Hali: Mezun, İşsiz, Borçlu"

Gelen yanıtta ilişkin değerlendirmelerde bulunan Adıgüzel, şu ifadelerle yer verdi:

"Özellikle ailesinden ayrı bir şehirde yaşayan öğrenciler için KYK burs ve kredisi büyük bir öneme sahip, birçok öğrenci hayatını aldığı burs ve krediler ile idame ettirmeye çalışıyor. Ancak rakamlara baktığımızda sağlanan kredi/burs imkanlarının yeterli olmadığını görüyoruz. Ödenen miktarın öğrencilerin giderleri karşılamakta yetersiz kalması bir yana, maddi durumları iyi olmamasına rağmen birçok öğrenci kendilerine burs çıkmadığını belirtiyor.

Öte yandan işin başka bir boyutu da KYK borçları. Öğrenciler daha üniversiteye başlamadan kara kara KYK borçlarını nasıl geri ödeyeceğini düşünüyor. 19 yıllık AKP iktidarında milyonlarca gencin hali ortada: Gençler mezun, gençler işsiz, gençler borçlu. Binlerce öğrenci KYK borcunu ödeyemediği için icralık durumda. Resmî rakamı bilemiyoruz çünkü paylaşılmıyor. İktidar gençlere iş imkanı yaratmadığı gibi, bir de gençleri okumak için mecburen aldıkları krediye uyguladığı faizle her geçen gün daha da borçlandırıyor. Öğrenciler keyfinden mi kredi alıyor? Keyfinden mi ödemiyor borçlarını? Öğrenci mecbur olduğu, burs imkanları yetersiz olduğu, ailesinin maddi durumu yeterli olmadığı için kredi alıyor. Büyük ihtimal bugün kredi alan 1 milyona yakın

öğrencinin büyük bir çoğunluğu iş bulamadığı için borcunu ödeyemeyecek. Ama gençlerimiz hiç umutsuzluğa kapılmasın. CHP iktidarında devletten kredi alan öğrencilerden iş bulamadığı sürece geri ödeme talep edilmeyecek, faiz de işletilmeyecek.”

TURİZMDE ÖLÜM KALIM YILI 2021

Pandemi nedeniyle geçen yıl geliri 3'te 2 oranında azalan turizmde bu yıl adeta ölüm kalım yılı. Son bir yılda bankalara borçları yüzde 43 artan turizmcinin bir gözü vaka sayısından diğer gözü Rusya'da.

Günlük vaka sayısının salgının başından bu yana görülen en yüksek seviyelere ulaşması, en çok turizm sektörünü endişelendiriyor. 2020'yi kayıp yıl olarak geçiren sektörde umutlar 2021'e ertelenmişti. Yılın başında Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy sektöre umut vermiş ve bu yıl turizmin "V" şeklinde toparlanacağını iddia etmişti. Bakan Ersoy'un 13 Ocak'ta yaptığı açıklama şu şekildeydi; "Mart ayında 2 binli rakamlara, nisan ayında binli rakamlara inmeyi bekliyoruz. O nedenle nisan ayında Türkiye'de sezonun açılacağını düşünüyoruz. Turizmde bir 'V' çıkışla, 2020'ye göre yüzde 100'lük bir büyümeyle 31 milyonluk turist sayısını geçeceğimizi, gelir rakamı olarak ta 23.3 milyar doları geçeceğimizi umuyoruz."

Nisan ayında binli sayıların görüleceği öngörüsü tümüyle çökerken, günlük vaka sayısının 60 binin üzerine çıktığı günler görüldü. Turizmciler ise haklı olarak tedirgin. Madalyonun bir yüzünde alım gücünü tümüyle yitiren yerli turistler bulunurken diğer yüzünde diplomatik krizlerin derinleştirdiği yabancı turist sorunu var.

Türkiye'ye en çok turist gönderen ülkelerin başında Rusya ve Almanya olması, turizmcinin gözünü bu iki ülkeye çeviriyor. Ancak Karadeniz'de yaşanan krizde Türkiye'nin Rusya'nın karşısında ABD'nin yanında saf tutması Rusya'yla ipleri geriyor. Son olarak Rusya, 1 Haziran'a kadar Türkiye'ye yapılan charter seferlerini iptal etmişti. İptalin gerekçesi Türkiye'de artan vaka sayıları olsa da kararda Ukrayna krizinde Türkiye'nin tavrının da etkili olduğu söyleniyor. Öte yandan kararın 1 Ağustos'a kadar uzayacağına ilişkin haberler de dile getirilmeye başlandı. Son olarak Türkiye'ye yoğun şekilde charter uçuşlar yapan Rus hava yolu şirketlerinden S7 Airlines ile ilgili dikkat çeken bir iddia ortaya atıldı. Rus turizm haber portalı TourDom adlı site, S7 Airlines'ın 1 Ağustos'a kadarki Türkiye uçuşlarını iptal etmeye başladığını ileri sürdü.

Konuyla ilgili olarak S7 Airlines'tan acentelere bilgi gitmeye başladığı ifade edilen haberde, söz konusu gelişmenin 25 Haziran tarihli bir uçuşun iptal edilmesiyle ortaya çıktığı belirtildi.

En Büyük Kriz Rusya'dan Kaynaklanıyor

Artan vakaları gerekçe olarak sunan Rusya, Türkiye'ye turist göndermiyor ama arka planda Karadeniz'deki ABD-Rusya gerilimi yatıyor.

2020'yi ölü yıl olarak geçiren turizm sektörü, 2021'i de çöpe atmaya hazırlanırken, sektörün borçları 1 yılda yüzde 43 artmış durumda.

Turizm sezonunun nisan ayında açılacağı söylenen işletmeciler için umutlar suya düşmüş durumda. En büyük yük sektörün emekçilerinde.

Turizm Sektörüne Borç Artıyor İstihdam Azalıyor

Turizm sektörünün bankalara olan kredi borcu 2019 sonunda 95,6 milyar lirayken, 2020 sonunda bu tutar 136,4 milyar liraya yükseldi. Artış yüzde 43

Turizm sektöründe 2019'da 1 milyon 701 bin kişi istihdam edilirken bu sayı 2020'de 1 milyon 377 bine geriledi. Azalış yüzde 19

Ülke Ekonomisine 20 Milyar Dolar Zararı Olabilir

Turizm ithalata bağımlı olmayan yapısı sayesinde ülkeye net döviz getirisi en yüksek sektör. Ekonominin sıcak para ihtiyacını karşılaması nedeniyle de çok önemli. Üstelik sektöre bağlı onlarca kalem üretime de katkı sunuyor.

2019'da 34,5 milyar dolarla rekor kıran turizm geliri geçen yıl 12,1 milyar dolara gerilemişti. Pandeminin turizme maliyeti 20 milyar dolar oldu. Ancak bu yıl turizmcilerin bir krize daha dayanacak gücü kalmadı.

Turizmin Başkentine Derin Bir Endişe Hakim

Yabancı turistlerin en yoğun olarak tercih ettiği turizm lokasyonlarının başında Antalya geliyor. Bu nedenle turizmin başkenti olan bu kent, 2020'de en çok zorlanan kentlerin başında gelmişti. Kentin turizmcilerine can suyunu veren ülkenin Rusya olması ise tabloyu daha ağır hale getiriyor...

2019'da rekor kıran Rusya'dan gelen turist sayısı o yıl ilk kez 7 milyonun üzerine çıkmıştı. Ancak Rusya'nın diplomatik krizlerde turist kozunu sert şekilde uygulayabildiğini daha önce 2016 deneyimi göstermişti. Nitekim Rusya ile Türkiye arasında yaşanan uçak krizi nedeniyle 2016'da Rusya'dan gelen turist sayısı 870 bine kadar gerilemişti. 2021'de de benzer bir kriz senaryosu kendisini gösterdi. Ancak bu sefer Antalyalı turizmcilerin dayanma gücü daha az. Çünkü 2016'ya kıyasla hem çok daha fazla borçlular, hem yerli turist desteğinden mahrumlar, hem de 2020 yılında da derin bir pandemi krizi yaşadılar. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre kentteki turizm işletmelerinin bankalara olan borcu 2020 yılı sonu itibariyle 52 milyar 873 milyon TL'ye dayanmış durumda. Son yıllardaki artış ise dikkat çekici boyutlara ulaşmış durumda. Uçak krizinin turizme darbe vurduğu yıl olan 2016 sonunda Antalyalı turizmcilerin bankalara borcu 14 milyar 695 milyon TL'ye o günden bu yana borcun artış oranı yüzde 259. Antalyalı turizmcilerin bankalara borcunun 2019 yılı sonunda 35 milyar 464 milyon TL olduğu düşünülürse, turizmin "ölü yılı" olan 2020'de bile borç artışı yüzde 46. Diğer illerle kıyaslandığında da Antalya özellikle öne çıkıyor. Çünkü turizm sektörünün en çok borcunun bulunduğu il de Antalya. Sektörün 2020 yılı sonunda toplam 136,4 milyar lira banka borcu olduğu düşünülürse turizmcilerin her 100 liralık borcunun 39 lirası Antalyalı işletmecilerin sırtında. Üstelik Antalya'nın turizm sektörünün banka borçları içindeki payı her geçen yıl artıyor.

Çiftçi de Etkileniyor

Antalya bir yandan turizmin bir yandan da seracılığın başkenti. Kentin tarım ürünlerine dönük talebi oteller ve ihracatçılar yaratıyor. Bu haliyle hem turizm sektöründe yaşanacak durgunluk kentin tarım başta olmak üzere diğer sektörlerini de olumsuz etkiliyor.

ZAFER DEĞİL, HEZİMET

Yap-işlet-devret (YİD) modeliyle yapılan ve yolcu garantisi verilen köprü, otoyol ile havalimanlarının kamuya olan yükü her geçen yıl daha fazla artıyor. Kütahya, Afyon ve Uşak illerine hizmet vermek üzere 2012'de hizmete açılan Zafer Havalimanı, bu modelin en çarpıcı örneklerinden biri haline geldi.

Covid-19 salgını nedeniyle Kütahya'daki Zafer Havalimanı'nda uçuşlar geçen yıl 23 Mart'ta durduruldu. 2020 için toplam 1 milyon 279 bin 352 yolcu garantisi verilmesine karşılık havalimanını sadece 7 bin 429 yolcu kullandı.

Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Hüsnü Serteser, 5 Mayıs'ta Zafer Havalimanı'ndan haftada dört gün İstanbul'a uçuşların başlayacağını duyurdu. Böylece Zafer Havalimanı'ndan yaklaşık 14 ay sonra ilk uçuş gerçekleştirilmiş olacak.

Yalnızca Yüzde 8

Bu yıl havalimanında garanti edilen yolcu sayısı 40 bin kişi arttı ve sayı 1 milyon 317 bin 733 yolcu oldu. En büyük yolcu uçağı olan Airbus A 380'nin toplam 800 yolcu kapasitesi bulunuyor. Zafer Havalimanı'ndan yapılacak olan uçuşlarda söz konusu uçak kullanılsa ve her uçuş tam dolu olsa bile, yılsonuna kadar toplam 102 bin 400 kişi havalimanından yararlanmış olacak. Böylece garanti edilen yolcu sayısının yalnızca yüzde 8'i karşılanmış oluyor.

AKP'nin Plansızlığı

Konuya ilişkin konuşan CHP Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz, "2021 yılı için garanti edilen yolcu sayısı olan 1 milyon 317 bin 733 kişinin tamamen tutturulması için, Zafer Havalimanı'nda bir haftada 25 bin 271 yolcu uçuşması gerekiyor. Haftada 4 gün uçuş olacağı üzerinden hesaplırsak, her gün tek bir uçakta en 6 bin 317 yolcunun uçuşması gerekiyor. Bu da imkânsız bir sayı. Bir kez daha AKP'nin öngörüzlüğünün, plansızlığının görmüş oluyoruz" dedi.

Uluslararası Şeffaflık Derneği'nin çalışmasına göre Hazine; 29 yıl 11 aylık işletme süresinde, Zafer Havalimanı için IC İttaş şirketine 205 milyon 281 bin 118 avro garanti bedeli ödeyecek. 2020'de havalimanını işleten IC İttaş şirketine, olmayan yolcular için 6 milyon 738 bin avro ödendi.

AKP'Lİ BOSTANCI'NIN OĞLUNA YENİ GÖREV

Bugün yayınlanan Resmi Gazete kararlarına göre, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı Nükleer Enerji ve Uluslararası Projeler Genel Müdürlüğü'ne AKP Grup Başkanı Naci Bostancı'nın oğlu Afşin Burak Bostancı atandı.

Resmi Gazete'de yayınlanan karara göre, uzun süredir İbrahim Halil Dere'nin vekaleten yürüttüğü Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Nükleer Enerji ve Uluslararası Projeler Genel Müdürlüğü görevine AKP Grup Başkanvekili Naci Bostancı'nın oğlu Afşin Burak Bostancı atandı.

Bostancı, 2019 yılının Şubat ayından bu yana Nükleer Düzenleme Kurumu Kurul üyesi olarak görev yapıyordu.

Öte yandan Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Atama Kararları ile Endonezya nezdinde Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi Mahmut Erol Kılıç merkeze alındı. Nükleer Düzenleme Kurulu üyeliğine ise Suat Ünal getirildi. Kültür ve Turizm Bakanlığı Siirt İl Kültür ve Turizm Müdürü Alaaddin Aydın ve Van İl Kültür ve Turizm Müdürü Bilal Sönmez ise görevden alındı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde açık bulunan İstanbul Vakıflar 1'inci Bölge Müdürlüğüne Hayrullah Çelebi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nda açık bulunan İstanbul İl Müdürlüğüne Abdurrahman Aydın atandı. Prof. Dr. Nihat Hatipoğlu, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) üyeliğine yeniden seçildi.

AKP'Lİ BELEDİYE YANDAŞ BESLEMİŞ

AKP'li Osmangazi Belediyesi, belediyenin "Hisar Gazetesi" isimli yayınına iktidara yakın Yeni Şafak ve Yeni Akit'in de aralarında yer aldığı gazetelere dağıttırarak toplam 601 bin TL ödeme yaptığı ortaya çıktı.

Çakma UNESCO ödülü skandalıyla gündeme gelen AKP'li Osmangazi Belediyesi'nin dikkat çekici bir harcaması daha ortaya çıktı. AKP'li belediye, belediyenin yayın organı olan Hisar Gazetesi'nin dağıtımını için geçtiğimiz yıl binlerce lira harcadı.

Osmangazi Belediyesi, 2020 yılında belediye tanımlarının yapıldığı Hisar Gazetesi isimli belediyenin yayın organı için Yeni Akit ve Yeni Şafak'ın da aralarında yer aldığı 11 gazeteyle binlerce lira ödedi. Belediye, PTT aracılığıyla dağıttığında 75 bin TL ödeyeceği Hisar Gazetesi'ni, ulusal ve yerel gazeteler ile dağıttırarak için fazladan yüz binlerce lira ödedi.

300 Bin Gazete Dağıtıldı

AKP'li belediyenin kamu zararına neden olduğunu ifade eden Osmangazi Belediyesi'nin CHP'li Meclis Üyesi Sefa Yılmaz, yaptığı açıklamada, "2020 yılı içinde belediyemizce 300 bin 500 adet Hisar Gazetesi basılıp dağıtımını yapılmıştır. Osmangazi Belediyesi, Hisar Gazetesi'nin dağıtımını şehrimizdeki yerel ve ulusal gazeteler aracılığıyla yapmıştır. Belediye, Hisar Gazetesi'nin dağıtımını için diğer gazetelere, gazete başı 2 TL ödemiştir. Yani toplam 300 bin 500 adet Hisar Gazetesi dağıtımını için gazetelere 601 bin TL ödeme yapılmıştır" dedi.

Kamu Zararı Oluşturdu

"Gazeteler PTT aracılığıyla dağıtılsaydı binlerce lira belediyenin kasasında kalacaktı" diyen CHP'li Yılmaz, "Bahse konu Hisar Gazetesi yaklaşık 100 gram ağırlığındadır. PTT'nin internet sitesinde yer alan bilgiye göre de 100 gram ağırlığındaki gazetelerin dağıtımını için sadece 25 kuruş ücret alınmaktadır. Bu konu ile ilgili bir PTT şubesi ile yaptığım görüşmede kurumlara ve dağıtım adedine göre ayrıca indirim de uygulanabileceği şifahi ifade edilmiştir. PTT aracılığıyla dağıtıldığında tanesine 25 kuruş olmak üzere ve toplamda 75 bin 125 TL ödenebilecekken fahiş olarak tanesi 2 TL'ye ve toplam 601 bin TL'ye dağıttırılmıştır. Osmangazi Belediyesi, fazladan 525 bin 875 TL ödeyerek kamu zararına uğratılmıştır" ifadelerini kullandı.

Yandaşlar Listede

2020'de Hisar Gazetesi'nin dağıtımını yapan yerel ve ulusal gazetelere Osmangazi Belediyesi tarafından yapılan ödeme listesinde yandaşlar dikkat çekti.

DIYANET VAKFI, PANDEMİ DÖNEMİNDE KİRALARINI ÖDEMEKTE ZORLANAN KİRACILARI İCRAYA VERDİ

Diyanet Vakfı, uzun süre kepenkleri kapalı kalan kiracılarını icraya verdi. İcralık olan esnaf, Diyanet Vakfı'na defalarca gitmelerine rağmen bir sonuç alamadıklarını söyledi. Esnaf, "Diyanet Vakfı kurumu vicdanları kör ve sağır eden bir edayla bir tutum sergiledi" dedi.

Bingöl il merkezinde Türkiye Diyanet Vakfı kiracısı olan onlarca esnaf pandemi döneminde kirasını ödemekte zorlanırken vakıf bu kiralari pandemi boyunca ertelemek yerine kiracıları icraya verdi. İcralık olan esnaf, "Bağış almakta en ön sıralarda yer alan Diyanet Vakfı, kendi kiracılarına yardım zamanı ortada yok" dedi.

Bingöl'de Türkiye Diyanet Vakfı kiracısı olan esnaf pandemi döneminde kiralalarını ödemekte zorluk çekti. Uzun bir süre kepenk kapattıkları için yaşadıkları maddi sıkıntıyı Türkiye Diyanet Vakfı'na anlatan ama sonuç alamayan esnaf son çare olarak Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi'ne (CİMER) başvurdu. CİMER ise yanıt olarak, "Doğrudan vakfa müracaat etmeniz gerekmektedir" cevabını verdi. Esnafın sesini duymayan Türkiye Diyanet Vakfı onları icraya verdi.

Pandemi döneminde icralık olan esnaf yayımlanan genelgeler kapsamında uzun bir süre kepenk kapattıklarını ve bu nedenle kiralalarını ödeyemediklerini anlattı. Cumhuriyet'e konuşan mağdur bir esnaf, "Maalesef ki bu pandemi döneminde 2 defa kira yardımına başvurdum. Hiçbir yardım alamadım. Cumhurbaşkanlığının açıklamalarıyla 'hiçbir mülk sahibi kiracısını çıkaramaz, icra yoluyla tahliye edemez' açıklaması biz esnafı kısa vadeli bir rahatlamaya götürdü. Öncesinde defalarca Diyanet Vakfı'na yazdık başvurduk ama hiçbir netice alamadık. Bu güzide kurum halk arasında vicdanı ve ahlaki temsil ediyor, kul hakkından dem vuruyor. Kapalı olmamıza, hizmet verememize rağmen alınan kira helal midir haram mıdır. Sonrasında ise bu güzide kurum kira ödemeyen biz esnafları icraya vermiş durumda" dedi.

İcralık olan bir başka esnaf ise Diyanet Vakfı'na defalarca gitmelerine rağmen bir sonuç alamadıklarını dile getirerek şöyle konuştu:

"Oradaki çalışanlar da bizi arayıp 'kiralarınızı ödeyin yoksa biz nasıl maaş alacağız' dediler. Ardından icra geldi. Sesimizi çok duyurmak istedik olmadı. Diyanet Vakfı kurumu vicdanları kör ve sağır eden bir edayla bir tutum sergiledi. Bağış almakta en ön sıralarda yer alan Diyanet Vakfı kendi kiracılarına yardım zamanı ortada yok. Biz bu vakfın Türkiye'deki kiracılarına yönelik bir çalışma yapmasını ve dükkânlarımızın kapalı olduğu süre boyunca bizden kira almamasını talep ediyoruz. Vicdan sahibi olan yöneticilerin sesimizi duymasını umut ediyoruz."

İNİ DERNEKLER ÜÇÜNCÜ SIRADA

İçişleri Bakanlığının açıkladığı verilere göre faal dernekler içinde dini dernekler üçüncü sırada. Aralarında Erzurum, Sivas ve Denizli'nin de bulunduğu 13 ilde ise dini dernekler ilk sırada yer alıyor

İçişleri Bakanlığı ülke çapında faaliyetteki dernek sayısını açıkladı. İçişleri'nin sitesinde yayımladığı verilere göre, Türkiye genelinde toplam faal dernek sayısı 122 bin 155 oldu.

Bakanlığın paylaştığı verilere göre "mesleki ve dayanışma dernekleri" 38 bin 332 dernekle ilk sırada yer alırken, 27 bin 283 dernekle "spor ve sporla ilgili dernekler" ikinci sırada yer alıyor. Türkiye genelinde en çok bulunan üçüncü dernek grubu ise "din hizmetlerinin gerçekleşmesine yönelik faaliyet gösteren dernekler" oldu. Bakanlığın verilerine göre Türkiye genelinde toplam 18 bin 416 "din hizmetinin gerçekleşmesine yönelik faaliyet gösteren dernek" var.

Türkiye'nin en büyük ilk üç ilinde de "dini dernekler" üçüncü sırada yer alıyor. Ankara'da bin 470, İstanbul'da 2 bin 251, İzmir'de ise 727 dini dernek bulunuyor.

İçişleri Bakanlığı verilerine göre dini derneklerin 1. olduğu iller: Afyon, Bitlis, Çankırı, Denizli, Düzce, Erzincan, Erzurum, Karabük, Konya, Kütahya, Sakarya, Sivas, Van.

Dini derneklerin ikinci sırada olduğu iller ise şöyle sıralandı: Ardahan, Bartın, Bayburt, Bilecik, Bolu, Elazığ, Gümüşhane, Iğdır, Kars, Kırıkkale, Muş, Nevşehir, Niğde, Siirt, Sinop, Uşak, Yalova, Yozgat.

HER KONUŞMASININ BEDELİ 85 BİN TL

24 Haziran 2018 tarihinde AKP'den milletvekili olarak seçilen Hülya Atçı Nergis, bu günden itibaren geçen 34 ayda toplamda yaklaşık 850 bin TL kazandı. Nergis, bu maaşı karşılığında yasama çalışmalarına ise neredeyse hiç katılmadı. Üç yılda hiçbir kanun teklifi, soruşturma, araştırma ve soru önermesine imza atmayan Nergis, TBMM Genel Kurulu'nda ise sadece çoğu gündem dışı, 10 kez kürsüye çıktı. Böylece Nergis, kürsüde yaptığı her konuşmadan 85 bin TL kazandı.

Artan yoksulluk, halkın elindeki taşınır ve taşınmaz malları bir bir satışa çıkarmasına neden olurken AKP'ye göre Türkiye'de ev de araba da almak kolaylaştı.

Kadına yönelik şiddette kadınları suçlu gösteren açıklamalara imza atan, dil bilgisi kurallarından bihaber cümleler kuran AKP Milletvekili Hülya Atçı Nergis, son olarak “Türkiye'nin ne kadar geliştiğini, gerçekten ev ve araba almanın artık çok kolaylaştığını anlatacağız” cümlesiyle tepkilerin odağına oturdu. Nüfusun büyük bir bölümü yoksulluk sınırının altındaki asgari ücretle yaşamaya mecburken Atçı'nın bu sözleri, kendi gelirine göre hesap yaptığı yorumlarına neden oldu.

24 Haziran 2018 tarihinde AKP'den milletvekili olarak seçilen Nergis, bu günden itibaren geçen 34 ayda toplamda yaklaşık 850 bin TL kazandı. Nergis, bu maaşı karşılığında yasama çalışmalarına ise neredeyse hiç katılmadı. Üç yılda hiçbir kanun teklifi, soruşturma, araştırma ve soru önermesine imza atmayan Nergis, TBMM Genel Kurulu'nda ise sadece çoğu gündem dışı, 10 kez kürsüye çıktı. AKP'li Nergis, Genel Kurul'da, koronavirüse yönelik dünyada, ülkede ve Kayseri ili Erciyes Üniversitesi'ndeki aşı çalışmaları, kadına karşı şiddet, Kayseri, Çerkez Soykırımı ve Dünya Engelliler Günü hakkında gündem dışı konuşmalar yaptı. Üç yıl üst üste Aralık ayında bütçe görüşmelerinde söz alan Nergis, iki kez de araştırma önermeleri hakkında konuştu. Her konuşması yaklaşık 85 bin TL'ye denk düşen AKP'li Nergis, TBMM Genel Kurulu'nda bu yıl ise sadece bir kez söz aldı.

Güldüren Mesajlar

AKP'li Nergis, Meclis'te iktidar olmalarına karşın sosyal medyada toplumun önem verdiği konulara muhalefet etmesi ile tanınıyor. Kurduğu hatalı cümlelerle de tepki çeken Nergis, Kanal İstanbul, düşük engelli maaşları ve muhalefet partilerine ilişkin kişisel sosyal medya hesabından şu mesajları paylaştı:

Kanal İstanbul istememenizde tarafımızdan yapılacak.

Engelli maşallahı 24 TL idi 900 TL'nin üstüne çıkardık. Vatandaşlarının tamamını genel sağlık şemsiyesi altına alan dünyada tek ülkeyiz.

Türkiye böyle bir muhalefeti hak etmiyorum. Bu ülkede derdi olanın derdine 19 yıldır olduğu gibi bugünde yanında biz çözeceğiz.

İLKER AYC'I'NIN 17 ŞİRKET, KOMİSYON VE FEDERASYONDA KOLTUĞU OLDUĞU ORTAYA ÇIKTI

THY 2020 Faaliyet Raporu'nu açıkladı. THY Yönetim ve İcra Kurulu Başkanı Mehmet İlker Aycı'nın İhracatçı Birliği'nden Futbol Federasyonu'na ve THY bağlantılı birçok şirkette yönetici olduğu ortaya çıktı.

THY 2020 Faaliyet Raporu'yla, THY Yönetim ve İcra Kurulu Başkanı Mehmet İlker Aycı'nın İhracatçı Birliği'nden Futbol Federasyonu'na ve THY bağlantılı toplam 17 birlik, konsey, şirket ve federasyonda daha koltuğu bulunduğu ortaya çıktı.

THY Basın Müşaviri Yahya Üstün ise, “Sayın Başkan sadece THY Yönetim ve İcra Kurulu başkanlığındaki görevinden ücret alıyor. Diğer görevlerinden herhangi bir ücreti yok” açıklamasında bulundu.

Rapora göre, 2015'ten beri THY Yönetim Kurulu Başkanı ve İcra Komitesi Başkanı olan İlker Aycı'nın kartvizindeki diğer görevler şu şekilde:

- ▶ Hizmet İhracatçıları Birliği Başkanı
- ▶ DEİK Türkiye-ABD İş Konseyi Üyesi
- ▶ DEİK Türkiye-Brezilya İş Konseyi Üyesi
- ▶ DEİK Türkiye-İngiltere İş Konseyi Üyesi
- ▶ Türkiye Futbol Federasyonu Denetim Kurulu Başkanı
- ▶ THY Teknik A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı
- ▶ TGS Yer Hizmetleri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı
- ▶ THY Uçuş Eğitim ve Havalimanı İşletme A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı
- ▶ THY Do&Co İkrım Hizmetleri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı
- ▶ SunExpress A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı
- ▶ THY Havaalanı Gayrimenkul Yatırım A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı
- ▶ We World Express Limited Şti. Yönetim Kurulu Başkanı

- Cornea Havacılık Sistemleri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı
- THY Uluslararası Yatırım ve Taşımacılık A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı
- THY Teknoloji ve Bilişim A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı
- TFS Akaryakıt Hizmetleri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı

PEKCAN, DEZENFEKTANI KENDİ BAKANLIĞINA YÜZDE 75 DAHA PAHALIYA SATMIŞ!

Görevinden alınan Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'a ait 'Nanoksia' adlı şirketin, bakanlığa piyasanın üzerinde bir fiyata dezenfektan sattığı ortaya çıktı. Bakanlığa 175 TL'ye verilen beş litrelik dezenfektanın aracıya 100 TL'ye satıldığı belgelendi.

Eski Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ve eşi Hasan Pekcan'a ait 'Nanoksia' adlı şirketin, bakanlığa piyasanın üzerinde bir fiyata dezenfektan sattığı ortaya çıktı. Nanoksia tarafından Ticaret Bakanlığı'na 175 TL'ye verilen beş litrelik dezenfektanın aracı kuruluşu 100 TL'ye satıldığı, aracı kuruluşun da piyasada 150 TL'ye satışa sunduğu anlaşıldı. Aynı dezenfektanın muadillerinin ise daha ucuz olduğu belirtiliyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından dün gece görevden alınan Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın kendisi ve eşi Hasan Pekcan'a ait Karon Mühendislik ve Nanoksia Biyoteknoloji şirketinden bakanlığa dezenfektan satılmıştı. Bakanlık, dezenfektan için şirkete 1.5 milyon TL ile 9 milyon TL ödedi.

18 Kasım 2020 tarihli faturada, beş litrelik dezenfektan için 175 TL fiyat biçildiği görülüyor.

Bakanlık Ucuz Demişti

Ticaret Bakanlığı tarafından önceki gün yapılan açıklamada, alışveriş kabul edilerek, Pekcan Ailesi'nin şirketinden 507.880 TL'lik dezenfektan alındığı belirtildi. Açıklamada, "Gerekli tüm ürün/fiyat araştırmaları yapılarak, piyasa fiyatlarından oldukça aşağıda usulüne uygun bir biçimde gerçekleştirilmiştir" denildi.

Oysa Daha Pahalı

Nanoksia'nın dezenfektanı aracı bir firmaya 21 Aralık 2020'de 100 TL'ye sattığı ortaya çıktı. Aynı aracı firmanın dezenfektanı 8 Ocak 2021'de 150 TL'den piyasaya verdiği öğrenildi.

Bu arada, Nanoksia'nın en pahalı dezenfektanlardan biri olduğu belirtiliyor. Muadillerinin beş litresinin 75 TL'ye satıldığı kaydediliyor.

Nanoksia adlı dezenfektan 2016'da Kayseri'de geliştirildi. Şirket 2019'da eski Bakan Ruhsar Pekcan ve eşine ait olan Karon Mühendislik ile iki ortağı tarafından kuruldu. İddiaya göre ortaklar arasındaki itilafardan biri, Hasan Pekcan'ın eşinin başında olduğu Ticaret Bakanlığı'na dezenfektan satmasıydı. Bir şirket yetkilisi şöyle dedi:

"Bizler Hasan Pekcan'ı uyardık. 'Siz bakanlığa mal veriyorsunuz. Bakanlığa doğrudan mal satmanız etik değildir. Bayilik sistemi kurulsun. Bayiler versin' dedik. Fakat Hasan Pekcan, 'Ben bayiye ve aracılar para kazandırmam' dedi. Biz de anlaşılmadık, ayrıldık."

İKTİDARIN YANLIŞLARI TOBB'U VE TESK'İ DE İSYAN ETTİRDİ!

TOBB, TESK ve ATO'nun iktidara peş peşe yaptıkları çağrılara dikkat edilmeli. İktidarın her yaptığını alkışlayan bu örgütler, şimdi Cumhurbaşkanı'na mektup yazıp bıçağın kemiğe dayandığını söylüyor. Cumhurbaşkanı bu uyarılara kulak vermeli, hayal pazarlamaktan vazgeçmelidir.

Ekonomik demokrasinin işletilmesi, tüm kesimlerin davet edilip sorunlarının birebir dinlenmesinin acildir. Aylardır il il gezip esnafın, halkın, işçinin, işsiz dertlerini yerinde dinleyip, tespit ediyoruz. Milyonlarca küçük esnaf ve sanatkârın çatı örgütü TESK, üyelerinin sesini duyuramayınca Cumhurbaşkanı Erdoğan'a 9 maddelik bir mektup yazmaya mecbur kaldı. Elektrik, su doğalgaz faturalarının devletçe üstlenilmesini, esnafın vergi ve stopajdan muaf olmasını, vergi, SGK, Kredi borçlarının süresiz ve faizsiz ertelenmesini, birikmiş faizlerin silinmesini istiyorlar. Şoför esnafına KDV-ÖTV'siz akaryakıt ve salgın tümüyle sona erene kadar nakdi-hibe desteği yapılmasını talep ediyorlar. 19 yıldır iktidarın tüm kararlarına, kampanyalarına destek veren TOBB Başkanı bile sonunda bu uygulamalara karşı çıkmak zorunda kaldı. 31 Mart'ta sona erdirilen kısa çalışma ödeneği (KÇÖ) uygulamasıyla ilgili Cumhurbaşkanı kararının yanlış olduğunu, bundan vazgeçilerek en az 2 ay daha ödemelere devam edilmesini isteme cesaretini gösterdi. 81 ilin odalarından, milyonlarca üyeden gelen baskılara, 'sesimizi duyurun, tükendik' çağrılarında daha fazla duyursuz kalamadı. İktidara yakın Ankara Ticaret Odası (ATO) Başkanı

da üyelerinin ayakta kalabilmelerinin iyice zora girdiğini ilan etti. İktidara kredi borçlarının faizsiz ertelenerek yeniden yapılandırılması, kamu bankalarından düşük faizli, uzun vadeli yeni kredi verilmesi çağrısında bulundu. ATO Başkanı 'Üyelerimiz ödemelerini yapmak istiyor ama aylardır kapalı işletmeler, açıldıktan sonra doğru düzgün para kazanamadan salgın artınca tekrar kapandı. Tükendiler, bittiler' diyor. Bu kuruluşlar, milyonlarca işvereni, esnafı, sanayiciyi, tüccarı temsil eden demokratik meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları. Ekonomik demokrasinin ve ülke ekonomisinin ana unsurlarının temsilcileri. Bugüne kadar iktidarın hışmından çekinerek sustular, sürekli alkışladılar. İktidarın her dediğini onaylayıp, desteklediler. Gerçekleri söylemekten, sorunları dile getirmekten kaçındılar. İktidar istemediği, izin vermediği için muhalefet partilerinin liderlerini kongrelerine bile davet etmediler, konuşturmadılar. Biz yıllarca hepsinin sorunlarını dile getirdik, haklarını savunduk ve şimdi artık kendileri korku duvarını aşıp, konuşmaya ekonomideki vahameti, büyük çöküşü dile getirmeye, iktidara çağrı üstüne çağrı yapmaya başladılar.

Cumhurbaşkanı ise hâlâ hayal pazarlıyor. Artık kimsenin aş, iş, eğitim için yurtdışına gitmediğini, sürecin tersine döndüğünü, yabancıların Türkiye'ye imrendiğini, kıskandığını söylüyor. Ülkenin, ekonominin, esnafın, işsizlerin, gençlerin, sanayicinin, turizmcinin sorunlarından bihaber! Aksine torba yasalarla yeni vergiler, vergi artışları getirme peşindeler.

Elektronik iletişim çağında TESK, derdini anlatabilmek için Cumhurbaşkanına mektup yazmak zorunda kalıyorsa, o iktidarın milletle arasına koyduğu mesafenin uçuruma dönüştüğü, halkın sorunlarına ilgisiz ve tepeden bakan tavrı apaçık ortadadır. Sarayda yazılan reçeteler, torba yasalar, gece yarısı çıkarılan CB kararları halktan, ekonominin ve toplumun gerçeklerinden kopuk, çözüm üretmekten uzaktır. İnsanlarımız salgında ölürken, işletmelerimiz, çalışanlarımız, esnaf, sanayici, tüccarımız da aklı, bilim, ekonomi dışı yarına ne olacağı belirsiz karar ve politikalarla ölüm döşeğine düşürülmüştür. İktidar TOBB, TESK, ATO, İSO, Türk Tabipleri Birliği, Mühendis Mimar Odaları Birliği, muhalefetin soruları, çağrıları, uyarıları ve çözümlerine kulak vermelidir. Yoksa çok geç olacaktır.

İŞSİZLİK TEHDİT, PARTİLİ CUMHURBAŞKANI FIRSAT

AKP'li Mamak Belediyesi'nin 2020 yılı faaliyetlerini içeren raporunda "Bölge halkının ekonomik ve sosyal imkansızlık içinde olması" ve "işsizlik" tehdit olarak yer aldı.

Mamak Belediyesi'nin 2020 yılı faaliyetlerini içeren raporunda ilginç ifadeler yer aldı. İdare, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin en çok eleştirilen uygulamalarının başında gelen, "Partili Cumhurbaşkanı" modelini fırsat olarak değerlendirdi.

Covid-19 salgını ile giderek derinleşen ekonomik darboğazda ezilen yurtttaşlar için CHP'li belediyelerce başlatılan yardım kampanyalarına, "Devlet içinde devlet" eleştirisi getiren AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan, AKP'li Mamak Belediyesi için "Fırsat" oldu.

AKP'li Murat Köse yönetimindeki Mamak Belediyesi'nin 2020 yılı faaliyet raporunun, "Tehditler" başlığı altında dikkati çekici tespitler sıralandı. Yerel yönetim, "Bölge halkının ekonomik ve sosyal imkansızlık" içinde olmasını tehdit olarak kabul ederken işsizlik sorununa da yine tehditler arasında yer verildi. Mamak Belediyesi, gelirlerinin kısıtlı, personel giderlerinin ise yüksek olmasını da "Zayıflık" başlığı altına yazdı.

İlçe sakinlerinin ekonomik ve sosyal imkansızlıklarından yakınan idare, "Yerel yönetim ve Cumhurbaşkanlığı yönetiminin aynı partiden olmasını" ise "Fırsat" olarak gördü. Benzer şekilde, "Yerel yönetim yasa reformlarını" da fırsat olarak değerlendiren idarenin fırsat olarak gördüğü diğer bazı unsurlar ise şöyle kaydedildi:

- ▶ AB fonları, AB sürecinde yerel yönetime sağlanabilecek imkanlar.
- ▶ TCDD ağının Mamak' dan geçmesi
- ▶ İlçe sınırlarında yeni AVM ve iş merkezlerinin yapılması
- ▶ İlçe nüfusunun çok olması
- ▶ Bakir, işlenebilir bir coğrafik yapının olması.

ON MADDEDE SARAY'IN REKORU

Ülke gerçeğinden kopan Erdoğan, Türkiye'nin şaha kalktığını iddia etti. 10 maddeyle acı reçeteyi hatırlatan SOL Parti "Cengiz'in vergi borcu silindi, 128 milyar dolar buhar oldu, hortum rekoru kırıldı" dedi.

Ülke, ekonomiden salgınla mücadeleye dek her alanda büyük çöküş yaşarken gerçeklikten kopan Saray yönetimi yine Türkiye'nin şaha kalktığını söyledi. Hasankeyf-2 Köprüsü'nün açılış törenine katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan, ihracatta ve sanayi üretiminde her ay yeni rekorlar kırıldığını, 2021'in "şahlanış yılı" olacağını savundu. Salgınla mücadelede ise Türkiye'nin örnek gösterildiğini iddia etti.

1. Lebaleb kongrelerle rekor kırıldı: Türkiye vaka ve ölüm sayılarında Avrupa ve dünya listelerinde ilk sıralara yükseldi. Esnaf aylarca kepenk açamazken Erdoğan partisinin şaşalı kongrelerindeki kalabalıkla övündü.

2. Ha bugün ha yarın derken aşı gelmedi: Salgının başında beş maskeyi dağıtamayan Saray, salgının geldiği aşamada toplumu aşılamayı da beceremedi. Sağlık Bakanı'nın verdiği tarihler tutmadı, bugüne kadar toplumun sadece yüzde 13'ü aşılanabildi.

3. Salgında halk teste, tedaviye ulaşamadı: Saray, salgının başından bu yana onlarca ülkeye sağlık malzemesi yardımı yapmakla övünürken halk sağlık hizmetinden yararlanamadı. Özel hastaneler yüzde 200 ilave ücret aldı. Bugün pek çok yurttaş hastanelerde yatak bulamadığı için evde tedavi ediliyor.

4. Yandaşların vergi borcu silindi: Zaten kötüye giden ekonomi, salgınla birlikte büyük krize girdi. Kepenk açmasına izin verilmeyen, yeterli destek sunulamayan esnaf iflas etti. 2020 yılında 24 bin 136 dükkânın kapısına kilit vuruldu.

5. Başarı hikayeleri yazıldı: Erdoğan salgınla mücadelede Türkiye'yi örnek aldıklarını iddia etse de Türkiye salgında en çok ölümün yaşandığı ülkelerden biri oldu. Resmi rakamlara göre 34 bin 455 insanımız hayatını kaybetti.

6. Patronlar kollandı: Birçok ülke halka yönelik paketler açıklarken Saray'ın paketi patronları kolladı. Yurttaşın üç kuruş reva görüldü. Kısa çalışma ödeneği sonlandırıldı. Pandemi sürecinde 3 milyon 728 bin kişi işsiz kaldı, işsiz sayısı toplamda 12 milyonu aştı.

7. Borçlanma rekoru kırıldı: Lüksten şaşmayan Saray'ın saniyelik gideri asgari ücrete denk düşerken halk yine sefalete mahkûm edildi. Ülkenin toplam dış borcu 450 milyar dolara ulaştı. Türkiye'de yaşayan her 3 kişiden biri borçlu hale geldi.

8. Yandıya dağıtıldı, halka kalmadı: AKP'nin 19 yıllık iktidarında yoksul ve zengin arasında uçurum giderek açıldı. Halka aktarılan kaynak GSYH'nin sadece yüzde 1'inde kaldı. Pandemide halka en az kaynak aktaran ülke olarak bir rekora daha imza atıldı.

9. Cengiz'in 425 milyon TL vergi borcu silindi: İhaleden ihaleye koşulan beşli çetenin vergi borçları silindi. Kamunun parası geçiş garantili yol ve köprülere heba edildi. Saray uzaya çıkmaktan bahsederken halkın kuru soğana muhtaç olduğu görüldü. Patatesi karşılama töreni yapan hükümet, halkın yoksulluğunu bile şova çevirdi.

10. Hortum rekoru kırıldı: 128 milyar dolar buhar oldu. Erdoğan her konuşmasında başka bir yanıt verdi. Merkez Bankası'nın kayıp rezervlerinin hesabını veremeyen Saray, sorusunu sormayı da yasakladı. Parti binalarında pankart kovalayan iktidar, mani söyleyen ramazan davulcusunun peşine düştü. Savcılar pankartlara suç uydurmakta zorlanırken, çareyi koronavirüsü bahane etmekte buldular.

SARAY'IN HİÇBİR ŞEYE YANITI YOK

AKP iktidarı, tüm ülkeyi kalın bir sis perdesinin arkasında yönetiyor. Her konuda görüş açıklayan yasak koyan iktidar, işine gelmeyen hiçbir konuda sorumluluk üstlenmiyor. AKP, deprem vergileri, 15 Temmuz paraları, MB rezervi, kamu eliyle insan kaçakçılığına kadar iktidar eliyle işlenen onlarca yolsuzluk ve suiistimalin ortada duruyor.

Saray yönetimi ülkeyi kalın bir sis perdesi altında yönetiyor. Yapılan hiçbir şeyin hesabı verilmiyor, kimsenin konuşması istenmiyor. Her konuda görüş açıklayan iktidar, tartışmalı konuları paspas altı ediyor. Köşeye sıkışınca tutarsız yanıtlar veriyor. Muhalefeti suçluyor, tehdit etmekten geri durmuyor. Hesap soranlar 'darbeci, hain, terörist' ilan ediliyor. İktidarın örtbas ettiği konular ise ülkenin en önemli gündemlerini oluşturuyor. Saray susturmaya çalışsa da milyonlar hesap sormaya devam ediyor.

Merkez Bankası'nın kayıp rezervleri sorusu Saray İttifakı'nın yumuşak karnı oldu. 128 milyar dolar nereye harcadıklarına yanıt veremeyen iktidar çareyi CHP binalarına asılan afiş ve pankartları indirmekte buluyor. AKP'nin 19 yıllık karnesinde yanıtız pek çok soru bulunuyor. 15 Temmuz'da ölenlerin yakınları için başlatılan kampanyadan deprem vergilerine dek milyarlarca lirayı bulan paraların akıbeti belirsiz. Belediyeler eliyle yurtdışına gönderilen insanlardan MHP'li belediyenin sahiplendiği atlara kadar ülke kayıpların yanıtını arıyor.

Deprem Vergileri Nerede?

2020'nin Ekim ayında yaşanan İzmir depremi, halkın 21 yıldır ödediği deprem vergilerini yeniden gündeme getirdi. 17 Ağustos 1999 depreminin ardından "geçici" denilerek alınmaya başlanan ve 2002'den itibaren de kalıcı hale getirilen deprem vergilerinden bugüne kadar 70 milyar 895 milyon 689 bin lira toplandı. Paranın nereye gittiği sorusuna yanıt veremeyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Deprem paralarını harcanması gereken yere harcadık" dedi.

Damat Nerede?

Dolar 8. 50'yi aştığı geçtiğimiz yıl kasım ayında Instagram hesabından istifa eden eski Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak sırta kadem bastı. Damat nerede sorusu yaklaşık 6 aydır yanıt bekliyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan ise "Başınıza Damat kadar taş düşsün" dedi.

128 Milyar Dolar Nerede?

Merkez Bankası'nda kaybolan 128 milyar doların akıbeti merak konusu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, kimi zaman paraların Merkez Bankası'nda olduğunu iddia etti kimi zaman da "salgın için kullandık" dedi. Birbiriyle çelişen açıklamalarda hep damat korundu, sorulara tutarsız yanıtlar verildi. Saray muhalefete yüklendi, CHP'nin pek çok il ve ilçe binasında pankartları söküldü. Son olarak CHP Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere, il Binası'na asılan '128 Milyar Nerede' afişinin Valilik kararıyla indirilmesinin hukuka aykırı olduğunu kaydederek, "Yürütmeyi durdurma kararı istemiyle İdare Mahkemesi'ne dava açtık" dedi.

Kayıp Atlar Nerede?

İstanbul Adalar'daki atlı faytonların kaldırılmasının ardından İBB'nin sahiplendiği bin 177 attan MHP'li Hatay Dörtüyol Belediyesi'ne verilen 99 atın kaybolduğu ortaya çıktı. İBB'nin konuya ilişkin açıklamasında "Meclisin oy birliğiyle sahiplendirilen atlar, protokol ve tutanakla alan kurumlara verildi. Artık sorumluluk teslim edilen belediyede ve ilgili ilçe tarım müdürlüğünde" denildi. MHP'den yapılan açıklamada ise "İBB'den aldığı atlar nedeniyle, Adli ve İdari Soruşturmaya muhatap olan, Hatay/Dörtüyol Belediye Başkanımız Sayın Fadıl Keskin'in, partimizden istifası işleme konulmuş olup, Belediye Başkanları listemizden de düşürülmüştür" ifadeleri yer aldı. Keskin ise, "Partime zarar gelmesin diye istifa ettim. Atların sucuk yapıldığı iddiası asılsızdır." dedi.

15 Temmuz Paraları Nerede?

15 Temmuz'da ölenlerin yakınları ve yaralananlar için başlatılan dayanışma kampanyası kapsamında 338 milyon TL para toplandı. Para bir müddet kayıtlara geçmedi. Aylarca paranın nerede olduğu soruldu. Tepkiler üzerine kampanya kapsamında toplanan paranın Türkiye Şehit Yakınları ve Gaziler Dayanışma Vakfı'na aktarıldığı ifade edildi.

TÜKENİŞİN, BECERİKSİZLİĞİN VE YOKSULLUĞUN FOTOĞRAFI

İnsanların kamyon önünde soğan-patates kuyruğuna girmesi siyasi tükenişin ve beceriksiz yönetimin zirve noktası, yoksulluğun fotoğrafıdır!

Hangi ülkede olursa olsun, insanların kamyon önünde soğan-patates kuyruğuna girmesi siyasi tükenişin ve beceriksiz yönetimin zirve noktası, yoksulluğun fakirleşmenin fotoğrafıdır. 2019 seçiminde soğan-patates üreticisi terörist ilan edilerek AK Parti belediyelerince kurulan tanzim satış çadırlarındaki çaresiz insan kuyrukları iktidarı belediyelerden götürdü, şimdi bu kuyruklar iktidarın davul-zurna eşliğinde gidişinin habercisidir!

Faiz lobisi karşısında ağır yenilgi alarak faizi indirsın diye getirilen başkanın bile yüzde 19 faize dokunamadığı bir ortamda döviz lobisine teslimiyet bayrağı çeken iktidar, aylardır 128 milyar dolarlık kayıp rezervin hesabını vermekten kaçıyor. Şu ana kadar 128 milyar dolarlık rezerv ile ilgili Cumhurbaşkanı Erdoğan iki kez konuştu. Birinde '128 milyar doları salgın tedbirleri ve piyasalarda dış güçlerin istikrarı bozma girişimlerine karşı kullandık' dedi. İkinci açıklamasında 'Ortada kayıp olan bir şey yok. 128 milyar dolar, hazinede, Merkez Bankası'nın kasasında duruyor' diyerek kendi kendisini tekdüz etti. İktidar sözcüleri de net bir açıklama yapamayınca MB Başkanına bir açıklama yaptırıldı.

O da Hazine ile protokol imzalandığını kurlardaki ani hareketlenmelere karşı gerektiğinde satış yapılarak kurun dengelendiğini, ancak kimseye bir çıkar sağlanmadığını ifade etti. Oysa MB'nin herhangi bir 'kur hedefinin olmadığı, dalgalı kur politikası izlendiği' defalarca kamuoyuna açıklanmıştı! Özetle konuştuğumuz bittiler! Şimdi de buharlaşan dövizin sorgulanmasını örtmek için ülke çapında soğan-patates dağıtma şenlikleri başlatıldı. Aylardır yaptığımız çağrılara kulak tıkayan, üreticinin perişanlığını görmezden gelen, CHP'li belediyelerin soğan, patates, bahçede kalan limon, portakal, mandalınayı üreticiden değerine satın alıp bedava dağıtmasını içişleri ve Valilik genelgeleriyle engelleyen iktidar nihayet doğru yolu buldu. Ancak üreticinin bin bir zahmet, emek ve borçla ürettiği, deposunda ve elinde kalan binlerce ton soğan-patatesi 'maliyetine ve yok fiyatına' satın alıp, Cumhurbaşkanının talimatıyla hayır hasenat için bedava dağıtmaya giriştiler. Bunu yaparken de hayır ve yardım kültürümüzün 'Bir elin verdiği diğer el görmemeli' ilkesini siyasi nema ve hesap hevesiyle unuttular. Türk bayrakları astıkları kamyon ve tırlara yüklenen soğan-patatesler şehir, kasaba girişlerinde davul-zurna ve bando ile valiler, vali yardımcılar, kaymakamlar, il sosyal yardım müdürleri tarafından törenle karşılandı. İdari ve mülki erkân kuyruğa dizdikleri insanlara, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talimatıyla kendilerine bu soğan-patateslerin verildiğini içeren tören konuşmaları yapıyorlar. Faiz ve döviz lobilerine teslim olan iktidar adeta 'soğan-patates lobisine' karşı zafer kazanmış edasında bir gösteri, şenlik yürütüyor.

İki yıl önceki patates-soğan tanzim satış çadırlarından, bugün soğan-patates kamyonları önündeki çuval kuyruklarına gelmiş olması, iktidarın 'Ekonomi şaha kalktı, yukarı yönlü pik yapıyor, tüm dünya imreniyor, Almanya bizi kıskanıyor' hikâyesinin fiyasko olduğunun belgesidir!

Tüm dünyanın izlediği bu görüntüler eşliğindeki soğan-patates dağıtım şenlikleri 19 yılda Türkiye'yi refah toplumu olmaktan hızla uzaklaştırıp yoksullaştıran, ülkeyi soyup soğana çeviren, ulusal varlıkları ve milli serveti kendisi ve birkaç yandaşına aktaran AK Parti iktidarının, aynı hızla halkı patates-soğana muhtaç hale getirdiğinin davul-zurna ile dünyaya ilanidir.

Halkını perişan eden, 128 milyar doları heba edip hesabını veremeyen, afiş görünce psikolojisi bozulan, kâbus gören bir iktidarın ülkenin, hakkını, hukukunu, sevdikleri tabirle bekasını, içeride barış ve huzurunu, dışarıda ulusal çıkarlarını ve itibarını koruması mümkün mü? Kanal İstanbul'u inadına yapacağını iddia eden ama şimdiden 2 kanal İstanbul parası olan 128 milyar doları heba ettiğini gizlemek için yalanlara sarılan bir iktidarın aldığı kararların doğruluğuna, akılcılığına, bilimselliğine, hukukiliğine kim inanır?

BAKANLIĞIN 'GÜVENSİZ' DİYE TEŞHİR ETTİĞİ 41 MASKENİN SATIŞLARI DEVAM EDİYOR

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nce pandemi sürecinde 335 kişisel koruyucu donanım denetlendi. 41 maske markası "güvensiz ürün" olarak belirlendi. Güvensiz Ürün Bilgi Sistemi (GÜBİS) üzerinden paylaşılan bu maskelerden bazılarının internet üzerinden hala satışta olduğunu tespit edildi.

Güvensiz şüphesiyle numunesi alınan ürünler testlere gönderildi ve 41 maske markası 'güvensiz ürün' olarak belirlendi. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, güvensiz olduğu tespit edilen 41 maskeye ait marka, model ve seri numaralarını Güvensiz Ürün Bilgi Sistemi (GÜBİS) üzerinden kamuoyuyla paylaştı.

GÜBİS üzerinden paylaşılan bu maskelerden bazıları internet üzerinden hala satışta.

E-ticaret siteleri üzerinden satılan güvensiz ürünler arasında yer alan D. isimli markaya ait "N95" virüs korumalı maskenin fiyatı 45 TL. Markanın internette satışı yapılan maskenin açıklamasında ise "EN149 standartlarına uygun 3 panelli 5 katlı solunum koruyucu" diye yazıyor. Bir başka maske ise A. isimli firmaya ait. Maske, internet sitesinde 25 tanesi 200 TL'den satışa sunulmuş. Ürün açıklamasında ise, "Ürünümüz CE EN ayrıca ISO 13485 medikal ürünler ve tıbbi cihaz kalite yönetim belgesine sahip, N95 FFP2 koruma sınıfına sahiptir. Dört katmanlı nanowoven kumaştan üretilmiş olup Avrupa standartlarında 2 katmanlı meltblown içermektedir" ifadeleri yer alıyor.

Bakanlık denetimlerde bu ürünün "TS EN 149+A1 Standardı'nın 'Filtre Malzemesinin Nüfuziyeti' deneyinden geçememesi nedeniyle güvensiz olduğunu belirtti.

Yasaklı maskelerden bir diğeri ise T. FFP1 ventilli maske (20'li Paket). Maskenin satış sitesindeki ilanında, "Mikrop, virüs ve aspest gibi ince tozlara karşı kullanıma uygundur" yazıyor. Güvensiz ürünlerde teşhir edilen bu maskenin de piyasaya arzı yasaklandı. Ancak maskeler internette hala 20 tanesi 89.90 TL'ye satılıyor. Toplatılan

bir diğer maske ise V. M. markasına ait. Maskenin aynı internet sitesinde 2 satıcısı bulunuyor. Maske birinde 25'li paketi 225 TL değerinde ise 49.50 TL'ye satılıyor.

"Bulaşı Artar"

Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Malzeme Mühendisliği Bölümü Dr. Öğretim Üyesi İlkan Özkan, merdivenaltı, uygun olmayan maskelerde bazı katmanları eksik kullanıldığına dikkat çekerek, "Maskede katman eksilttiğinizde fiyatı düşecektir, daha fazla geçirgen olabilir, dolayısıyla da koruyuculuğu düşük olur ve fazla yayılım olabilir. Ağızdan çıkan partikül standarda uygun olmayan maskede 1.5 m'ye değil 3 m'ye kadar gidebilir. İnsanlar 1.5 m mesafeyi korurken o maske onları korumuyor olabilir. Yol üzerinde bile satılan maskeler var. İnsanlar bunları alıp takıyorlar ve 'Maskemi de taktım güvendeyim' diye düşünüyor" dedi.

SAĞLIKTA ÇAĞ ATLAYAMAMIŞIZ!

İktidar, 'sağlıkta çağ atladık' derken Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre, Türkiye 100 bin kişiye düşen hekim ve hemşire sayısında AB ile OECD ülkelerinin çok gerisinde. Türkiye, 100 bin kişiye düşen hekim sayısında 41'inci, hemşire ve ebe sayısında ise 39'uncu sırada.

İktidar yıllardır "Sağlıkta çağ atladık" diye övünürken Sağlık Bakanlığı'nın istatistikleri ise tam tersini gösteriyor. Sağlık Bakanlığı'nın iki yıl gecikmeli olarak yayımladığı Sağlık İstatistikleri Yıllığı'ndaki verileri göre, hekim, eczacı, hemşire ve ebe ile diş hekimi sayısında dünya ortalamasının çok gerisindeyiz.

"100 Bin Kişiyeye Düşen Toplam Hekim Sayısının Uluslararası Karşılaştırması" istatistiklerine göre, Türkiye hekim sayısında Avrupa Birliği (AB) ve Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ülkelerinin çok gerisinde.

Yunanistan'da 100 bin kişiye 610, Avusturya'da 524, Hırvatistan'da 344, Meksika'da 244 hekim düşerken Türkiye'de ise 100 bin kişiye sadece 193 hekim düşüyor. Türkiye, 100 bin kişiye düşen hekim sayısının uluslararası karşılaştırmasında da 41'inci sırada yer alıyor.

Hemşire Sayısı da Az

"100 Bin Kişiyeye Düşen Hemşire ve Ebe Sayısının Uluslararası Karşılaştırması" verilerine göre de Türkiye'de 100 bin kişiye sadece 306 hemşire ve ebe düşüyor. Türkiye'nin 39'uncu sırada yer aldığı verilerde, 100 bin kişiye en fazla hemşire ve ebe Norveç'te düştüğü belirtildi.

Norveç'te 100 bin kişiye bin 829, İsviçre'de bin 792, İzlanda da ise bin 548 hemşire ve ebe düşüyor.

Eczacı Sayısında da Gerideyiz

"100 Bin Kişiyeye Düşen Eczacı Sayısının Uluslararası Karşılaştırması" grafiğinde de Türkiye yine onlarca ülkenin gerisinde kaldı. Türkiye'de 100 bin kişiye 41 eczacı düşerken Japonya'da 190, Mlata'da 129, İsrail'de 87 ve Şili'de 53 eczacı düşüyor. Öte yandan 100 kişiye düşen eczacı sayısı grafiğinde Türkiye 38'inci sırada yer alıyor.

Diş Hekimi Sayısında 38'inciyiz

"100 Bin Kişiyeye Düşen Toplam Diş Hekimi Sayısının Uluslararası Karşılaştırması" istatistiklerinde de Türkiye yine AB ve OECD ülkelerinin gerisinde, 38'inci sırada yer aldı.

Şili'de 100 bin kişiye 125, Yunanistan'da 124, Macaristan'da 70, Güney Kore'de 50, Malta'da 48 diş hekimi düşerken Türkiye'de ise 100 bin kişiye sadece 40 diş hekimi düşüyor.

BAŞARILI DEĞİLKEN ZİRVEYE OTURDUK!

Covid-19'a karşı hâlâ savunmadayız. Son iki haftadır Avrupa'da birinciliğe oturduk. Dünya sıralamasında ilk 3 ya da 4'te bulunuyor görünmemize karşın bizden daha üst sıralarda bulunan ülkelerin nüfusları da ortada.

Gaye USLUER - Prof. Dr. Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı – CHP PM Üyesi

Kaygı dozu yüksek bir haftaya başladık. Bugünlerin geleceğini 1 Mart'ta öngörmüş ve söylemiştik. Bu nedenle gelinen durum beklenmedik değil, aksine beklenen ve olmasın diye çabalandı. Ancak mevcut durum, geçen hafta itibarıyla getirilen kısıtlı önlemler, önümüzdeki haftalarda Türkiye haritasının kırmızıdan bordoya ve siyaha döneceğinin işareti. Bunun için daha çok kaygılıyız. Sadece kaygılı değil, üzgün ve öfkeliyiz. Yetmiyor, ölüyoruz. Sesimizi duyan yok, duysa da dinleyen yok.

Son iki haftadır ülkeler arası sıralamada Avrupa’da birinciliğe oturduk. Bu gidiş, birinciliği kaptırmama yarışına dönüştü. Dünya sıralamasında ilk 3 ya da 4’te bulunuyor görünmemize karşın bizden daha üst sıralarda bulunan ülkeler nüfusları milyarı aşan Hindistan, ABD ve Brezilya... Salgının boyutunu nüfus ölçekli değerlendirmek zorundayız. Bu mantık temelinde baktığımızda milyon nüfusa düşen yeni vaka pozitifliğinde ne yazık ki dünyada da birinci sıradayız.

Hâlâ Savunmadayız

11 Mart 2020’de ilk vakanın tanımlanmasının üzerinden geçen bir yılı geride bıraktık. Dünya ölçeğinde pandemi 16’ncı ayında. Bütün dünya ülkelerinin birincil konusu pandemiyi sonlandırmak. Geride kalan 16 ay herkes için müthiş bir deneyim ve bilgi, birikim süreci oldu. Bu süreçte gerçek başarı öyküsü yazan ülkeler var. Bakınız Çin, Tayland, Yeni Zelanda ve Vietnam gibi ülkeler, henüz aşı yokken sadece salgına yönelik önleme ve kontrol yöntemleriyle salgını başarıyla yönetti. ABD, İngiltere gibi ülkeler ise kötü liderlerin yönetiminde pandemiyi ilk dönemini olumsuz geçirdi. Ancak bu ülkeler de (ABD, İngiltere) geçtiğimiz yılın son aylarında başlanılan doğru aşılama stratejileriyle ülkelerinde salgın eğrisini aşağıya doğru çevirmeyi başardı.

Pandemi ve Covid-19 etkenine karşı hâlâ savunmadayız. Hücum eden ve dize getiren ise hâlâ Covid-19 etkeninin kendisi. Elimizde iki silah olması gerekiyor: Doğru salgın yönetimi ve aşılar. Burada biri diğerinin yerini tutmadığı için, biri olunca diğerinden vazgeçmemek gerekiyor. İkisi bir arada ise, işimizin kolaylaşacağını da unutmamak kaydıyla.

Sorumlu Tekçi Sistem

Şimdi savunmada neler yapabileceğimize bir kez daha bakalım:

Pandemiyi doğru yönetilebilmesi için öncelikle “salgın epidemiyolojisini” doğru anlamak gerekiyor. Bu nedenle de salgın yönetiminin olmazsa olmazı olan bilimsel doğrulardan vazgeçmemek zorundayız. Başarı öykülerinin yazılabilmesi şeffaflık, doğru iletişim ve güven temelli birliktelikten geçiyor.

Mevcut durumda ülkemizde enfeksiyon oranları belli. Hastalığın şiddetine dair veriler mevcut. Tüm göstergelere göre alarma geçilmiş durumda. Sağlık sisteminin kapasitesi geçtiğimiz aylardan çok farklı bir şekilde zorlanmaya başladı. Salgın kötü yönetiliyor. Salgını yönetenlerin durumu, iflas edip iflasını gizleyerek borcunu erteleyen müflis tüccarın durumuyla aynı.

Yeni anayasal düzen ile tekçi sistem, hem salgının hem de salgın öncesinde başlayan ve büyüyen ekonomik buhranın yönetilememesinin birincil sorumlusu. Oysa şu anda en çok ihtiyacımız olan şey, ulusal birliktelik ve doğru ulusal kriz yönetiminden geçiyor. Öfkeden ve ötekileştirmekten uzak, dayanışma ve ortak güven temelli bir birliktelikten...

Salgını yönetmek demek, “yalnızca hastaları bul ve tedavi et” demek değildir. Salgını doğru yönetemezseniz; devasa hastanelerinizi, bilmem kaç yataklı yoğun bakımlarınızı ve son model cihazlarınızı hiçbir işe yaramaz. Salgın büyüyüp de sizin kontrolünüzden çıktığında, dolan yataklarınıza, koridorda bekleyen yoğun bakım hastalarınıza bakar, şaşarsınız.

Acilen Tam Kilitlenme

Defalarca söyledik, bir daha söylüyoruz: Salgın yönetiminin esası; önlemek, tespit etmek ve kontrol etmektir. Tedavi ise bu basamakları izler. Temaslı takibi, yani saptarılan her pozitif vakanın tüm temaslılarını bulmak ve onlara test yapmak, daha çok test yapmaya devam etmek salgın yönetiminin vazgeçilmezleridir. Temaslı takibi, izolasyon ve karantina süreçleri ise salgın zincirinde ilk ve en güçlü halkanın kırılmasıdır.

Geçtiğimiz hafta başında açıklanan kısmi kısıtlamalar yeterli değildir. Ne mevcut olanı düzeltir ne de gelecek olanı engeller. İlk yapılacak iş salgın yönetiminde direksiyona bilimin geçmesine izin vermek olmalıdır. Bu nedenle mevcut siyasi erkin öncelikli görevi bilimsel doğruları bilim insanlarıyla paylaşmak, şeffaf yönetim ve doğru bilgi paylaşımının olmasıdır.

Vakit kaybetmeden temel hizmetlerin açık kaldığı tam kilitlenme acilen sağlanmalıdır. Bunun için konunun uzmanları tarafından hazırlanmış refah destek paketi de birlikte acilen hayata geçirilmelidir.

Zorunlu çalışma alanları için çalışma saatlerinin düzenlenmesinden tutun, güvenli toplu taşıma hizmetleri, çalışanlar arasında mesafe kontrolünün nasıl sağlanacağı, koruyucu giysiler, periyodik test uygulaması dahil olmak üzere tüm koşullar sağlanmalıdır.

Yaşamsal aktivitelerin azaltılması şüphesiz ekonomimize zarar verecektir. Ancak salgının devam etmesi durumunda virüsün vereceği hasarı da azaltacaktır.

Aşılama Hızlanmalı

Elimizdeki bir başka ve çok önemli savunma aracı Covid-19 aşıları. Ocak ayı ortasında başlayan aşılama süreci ne yazık ki ağır aksak gidiyor. Sağlık Bakanı "Günde 1,5 milyon doz aşı yapma kapasitemiz var" diyorsa da ne yazık ki AŞI YOK. Geçtiğimiz pazar günü tüm ülkede yalnızca 25 bin doz aşı yapılabilmesinin nedeni ve sorumluları belli. Yeni aşı randevusu almak isteyenlere neredeyse bir ay sonrasına randevu verilmesi ise malumun ilanı. Bu hız ve bu miktarla aşılar aracılığıyla istenilen hedefe ulaşmamız bir yılı aşkın bir süreye işaret ediyor. Doğru olan, aşılama istenilen düzeye en kısa sürede ulaşabilmek için farklı aşı üreticileriyle çoklu bağlantıların yapılma zorunluluğu. Aşılamaya ilişkin mevcut durumun kamuoyuyla şeffaf paylaşımı ise konuya ilişkin tereddütleri de kaldıracaktır.

Gün sahte başarı öyküleriyle oyalanma günü değil. İkna etmenin birinci koşulu "şeffaf ve güvenilir" olmaktır.

TÜRKİYE'DE COVID-19 TESTLERİNİN POZİTİF ÇIKMA ORANI İKİ AYDA 3 KAT ARTTI

Ülke genelinde yapılan Covid-19 testlerinin pozitiflik oranı, 21 Şubat'ta yüzde 6,47 iken, 21 Nisan'da yüzde 19,44'e yükseldi. Ocaktan bu yana en yüksek pozitiflik oranı ise 14 Nisan'da yüzde 20,23 olarak kayıtlara geçti.

Koronavirüs testlerinin pozitiflik oranı son iki ayda 3 kat arttı.

Sağlık Bakanlığı verilerine göre, ocakta 5 milyon 126 bin 855 Covid-19 testi yapıldı, günlük ortalama test sayısı 165 bin 382 oldu.

Günlük ortalama 8 bin 671 vakanın tespit edildiği ocakta, testlerin ortalama pozitiflik oranı yüzde 5,24 olarak kayıtlara geçti.

3 milyon 543 bin 594 Kovid-19 testinin yapıldığı şubat ayında, günlük ortalama test sayısı 126 bin 557 oldu. Şubatta günlük ortalama vaka sayısı 8 bin 4, testlerin pozitiflik oranı da yüzde 6,32 olarak belirlendi.

Martta 2 Kat Arttı

Covid-19 vakalarının martta ülke genelinde artmasıyla testlerin pozitiflik oranında da belirgin yükseliş yaşandı.

Martta günde ortalama 174 bin 303 olmak üzere, toplam 5 milyon 403 bin 401 Covid-19 testi yapıldı. Günlük ortalama vaka sayısı 19 bin 858, testlerin pozitiflik oranının ortalaması da yüzde 11,39 olarak hesaplandı.

1 Mart'ta yüzde 7,58 olan pozitiflik oranı, 10 Mart'ta yüzde 10,03'e, 20 Mart'ta yüzde 11,08'e çıktı. Martın son 10 gününde yüzde 5'in üstünde artan testlerin pozitif çıkma oranı, 31 Mart'ta yüzde 16,38'e yükseldi.

Ocaktan bu yana en yüksek pozitiflik oranları ise nisanda görüldü. 1 Nisan'da yüzde 16,74'e yükselen Kovid-19 testlerinin pozitiflik oranı, 5 Nisan'da yüzde 17,33'e, 10 Nisan'da yüzde 17,40'a çıktı.

Bu yılın en yüksek pozitiflik oranı ise 14 Nisan'da yüzde 20,23 olarak kayıtlara geçti. Bu tarihten sonra testlerin pozitif çıkma oranları, "15 Nisan'da yüzde 19,30, 16 Nisan'da yüzde 19,71, 17 Nisan'da yüzde 19,61, 18 Nisan'da yüzde 18,52, 19 Nisan'da yüzde 17,30, 20 Nisan'da yüzde 18,95, 21 Nisan'da yüzde 19,44." şeklinde değişti.

Verilere göre, 21 Nisan'da yüzde 19,44 olan Covid-19 testlerinin pozitiflik oranı, 21 Şubat'taki yüzde 6,47'lik orana göre 3 kat arttı.

"Virüsü Kimin Taşındığını Bilmiyoruz"

Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Sema Kultufan Turan, testlerin pozitiflik oranının bu seviyelere çıkmasının nedenlerine ilişkin değerlendirmede bulundu.

Bu durumun tek nedeninin olmadığını ifade eden Turan, "Bunun altında yatan birinci neden, virüsün mutasyona uğraması, mutant virüslerin toplumda yayılmasıydı. İkincisi, toplumun hareketliliğinin artmasıydı. Tüm bu nedenlerle beraber ne yazık ki pozitiflik oranları çok arttı. Bu durum hastanelere çok kötü yansıyor. Hastaneye yatış yükü oluşturuyor, servislerde ve yoğun bakımlarda yoğunluk söz konusu oluyor." diye konuştu.

Turan, herkesin Covid-19'la mücadeledeki tedbir ve kurallara uyması gerektiğinin altını çizerek, "İnsanlar hafta sonu evlerinde kalıp hafta içi dışarıda, kalabalık yerlerde vakit geçirdiklerinde, bu durum 3-4 gün içinde sayılara yansıyor." dedi.

Toplumdaki hareketlilik azalmadıkça vaka sayısı ve testlerin pozitiflik oranının yükseleceği uyarısında bulunan Turan, şunları kaydetti:

"Burada birtakım kararlar alınıyor ama bireysel olarak kendi aldığımız kararlar çok daha önemli. Örneğin, geniş aile yemeklerinin yapılmaması ya da kalabalık mekanlarda, kapalı ortamlarda çok uzun vakit geçirilmemesi lazım. Virüsü kimin taşıdığını hakikaten bilmiyoruz. Bilmediğimiz için temaslı olma durumumuz söz konusu. Virüsü alıp hastalanma ihtimaliniz var. O yüzden de bu hareketliliği elimizden geldiğince, mümkün olduğunca azaltalım."

SAROS'TA TESCİLLİ HUKUKSUZLUK

Keşan Kent Konseyi ve Saros Gönüllüleri, doğa harikası olan Saros Körfezi'nin talanına karşı çağrı yaptı: BOTAŞ hiçbir hukuki uyarıyı, bilimsel raporu dikkate almayı Saros'u yok ediyor. Artık dur denilmeli.

Keşan Kent Konseyi ve Saros Gönüllüleri Dayanışması 'doğa harikası' olarak nitelenen Saros Körfezi'ni katleden FSRU Liman ve Boru Hattı Projesi'ne karşı bir araya geldi. Yapılan açıklamada "Saros Körfezi'nin denizine, kıyısına, ormanına, canlı yaşamına kast edilerek, arazi sahipleri ve köylülerin mülkiyet haklarını çiğneyerek BOTAŞ tarafından FSRU inşaatı başlatılmasında bu yana 215 gün oldu" denildi.

Açıklamada şu ifadeler yer aldı; "ÇED ve İmar Planı iptal davalarımızın 9 ve 11 Kasım 2020'deki keşif ve bilirkişi incelemelerinin ardından BOTAŞ tarafından bir gün ansızın, dozerlerle bakmaya doyamadığımız Saros'umuza girildi, tarım arazileri yok edildi, denizimiz dolduruldu, binlerce ağacımız kesildi, şimdi de borular seriliyor. Hukuksuzluk o kadar büyümüş ki, köylülerden tutanaklarla ilave araziler alındı ve tam 215 gündür gece gündüz hunharca Saros kıyıları ve denizimiz talan edildi."

BOTAŞ'ın Saros Körfezi'ndeki hukuka aykırılığının 4 defa bilimsel olarak ispatlandığını kaydedilen açıklamada "Saros FSRU çalışmasının haksızlığı kesindir. BOTAŞ bir kamu kurumu olarak 4 ayrı mahkeme bilirkişi raporuna uymak zorundadır. Kamu kurumları Anayasa'daki hukukun üstünlüğüne itaat etmek zorundadır. BOTAŞ şirketi hiçbir hukuksal uyarıyı, bilimsel raporları dikkate almayı Saros Körfezi'ni yok etmeye devam ederek suç işliyor" denildi. Edirne İdare Mahkemesi'nin verdiği tüm ara kararların süresinin dolmasına dikkat çekilen açıklamada şu çağrı yapıldı: "Artık son düzlükteyiz. . Yurdun dört bir yanındaki milyonlarca Saros Gönüllüsü ve doğasever, nefeslerimizi tuttuk, bilirkişi raporları çerçevesinde, Edirne İdare Mahkemesi'nin yürütmeyi durdurma ve ÇED raporunun ve ÇED Olumlu kararının yürütmesinin durdurulması veya direk iptal kararı vermesini bekliyoruz. Halk ve hak ile inatlaşmayı bırakın. Körfezimizi korumakla görevli olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı'nı verdikleri tüm izin ve onayları iptal etmeye ve Saros FSRU Liman ve Boru Hattı çalışmalarını derhal durdurmaya çağırıyoruz."

ÇOKULUSLU ŞİRKETLERİN KISKACINDAKİ ÇAY

35 yıl öncesine kadar sektördeki toplam yaş çayın yüzde 95'i ÇAYKUR, yüzde 5'i özel sektör tarafından yapılırken 2020 yılında yüzde 52'si ÇAYKUR, yüzde 48'i ise özel sektör tarafından gerçekleştirilmiştir.

Ülkede çay tarımı, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Gürcistan sınırı ile Fatsa arasında, kıyından 30 km içeriye kadar uzanan bir alanda yapılıyor. Bölgede yerine başka bir ürünün ikame edilmesi imkânsız olan çayın bir başka özelliği de eğimli alanların en iyi şekilde değerlendirmesini sağlamanın yanı sıra toprak ve su koruma açısından da uygun bir bitki olması.

Dünyada Beşinci Sıradayız

Türkiye dünyada üzerine kar yağın ve bitki zararlısı barındırmayan çayın üretildiği tek ülke olup, kuru çay üretimi bakımından yüzde 4'lük payla dünyada beşinci sırada yer alıyor.

Üretim Alanı 835 Bin Dekara Çıktı

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 214 bin üretici 835 bin dekar alanda çay tarımı yapıyor. Çaylık alanların yüzde 66,5'i Rize, yüzde 19,5'i Trabzon, yüzde 11,5'i Artvin, yüzde 2,5'i ise Giresun ve Ordu illerinde bulunuyor.

İllere Göre Çaylık Alanlar ve Üretici Sayıları (2019)				
İller	Üretici Sayısı		Çaylık Alan	
	Kişi	Dekar	Dekar	%
Rize	132.264	61,8	555.125	66,5
Trabzon	51.600	24,1	162.493	19,5
Artvin	20.398	9,5	96.290	11,5
Giresun-Ordu	9.921	4,6	20.992	2,5
Toplam	214.183	100	834.900	100

Kaynak: ÇAYKUR (2020)

Üreticiler Ortalama 4 Dekar Çaylığa Sahip

Doğu Karadeniz'de çay tarımı çoğunlukla küçük aile işletmeciliği şeklinde yapılıyor. Ortalama işletme büyüklüğü üretici başına 4 dekar dolayında. Üreticilerin yüzde 72'si 5 dekarın altında, yüzde 22,5'i 5-10 dekar arasında, yüzde 5'i 10-20 dekar arasında olurken yalnız yüzde 0,4'ü 20 dekar üzerinde çaylık alana sahip.

Çaylık Alanların Üretici Sayısına Göre Dağılımı (2019)				
İşletme Büyüklüğü (da)	Üretici Sayısı	Oranı (%)	Çaylık Alan (da)	Oranı (%)
0 - 5	144.203	72,2	362.414	46,1
5 - 10	45.013	22,5	285.100	36,3
10 - 20	9.578	4,8	117.183	14,9
20 +	851	0,4	20.996	2,7
Toplam	199.645	100,0	785.693	100,0

Kaynak: ÇAYKUR (2020)

Yaş Çay Alımında ÇAYKUR'un Patı Yüzde 50'ye Düştü

Son 10 yıllık dönemde yıllık yaş çay rekoltesi iklim ve tarımsal teknik önlemlere bağlı olarak 1,3-1,5 milyon ton arasında değişiyor. 1985 yılında sektördeki toplam yaş çay yüzde 95'i ÇAYKUR, yüzde 5'i özel sektör tarafından yapılırken 2020 yılında yüzde 52'si ÇAYKUR, yüzde 48'i ise özel sektör tarafından gerçekleştirilmiştir.

ÇAYKUR ve Özel Sektörün Satın Aldığı Yaş Çay Miktarları (Bin ton)					
Yıllar	ÇAYKUR	%	Özel Sektör	%	Toplam
2010	590	45	715	55	1.306
2015	681	52	637	48	1.319
2016	687	53	611	47	1.299
2017	525	41	746	59	1.271
2018	733	50	742	50	1.474
2019	750	53	655	47	1.405
2020	752	52	692	48	1.445

Kaynak: Rize Ticaret Borsası (2021)

Yabancı Menşeli Çay Tüketiminin Payı Yüzde 10-15 Dolayında

Ülkede yılda yaklaşık 270-280 bin ton dolayında çay tüketiliyor. Bu miktarın yaklaşık 135 bin tonunu ÇAYKUR, 125 bin tonunu özel sektör, 35 bin tonunu da yabancı menşeli çaylar oluşturuyor. Özellikle Güneydoğu Anadolu, Doğu Akdeniz ve Doğu Anadolu Bölgesi'nin sınır illerinde yoğunlukla yabancı menşeli çaylar tüketiliyor. Yabancı menşeli çay tüketiminin genel tüketim içerisindeki payı yüzde 10-15 dolayında ve ithalat yoluyla yurda sokuluyor.

ÇAYKUR Varlık Fonuna Devredildi

ÇAYKUR 5 Şubat 2017 tarihli mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Varlık Fonu'na devredildi. Bu durum ÇAYKUR'u özelleştirilmesinden de vahim bir hale soktu. Bu, artık bağımsız bir şirket gibi yönetilen, hiçbir denetime ve İhale Kanunu'na tabi olmayan ÇAYKUR özelleştirilse bile söz söylenemeyeceği, dava açılmayacağı anlamına gelir.

Varlık Fonuna devredilmesinden bu yana ÇAYKUR giderek artan şekilde zarar ediyor. ÇAYKUR Genel Müdürü TBMM KİT Komisyonunda kurumun 2020 yılı zararını 547 milyon lira olarak açıkladı. Bu rakam kurumun zararının Varlık Fonu'na devredildikten sonraki dönemde (yani 2017 yılına göre) yüzde 104 oranında arttığını ortaya koyuyor.

Çaylık Alanlar Şirketlere Devredilmek İsteniyor

Önceki Tarım Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba, 2018 yılı yaş çay alım kampanyası açılış töreninde yaptığı konuşmada Türkiye'de çay bahçelerinin ortalama 2-3 dönüm arasında değiştiğini belirterek "Dünya artık 5 bin dönümden aşağı tarım yapmıyor. Mutlaka sözleşmeli bir şekilde bu alanları büyüterek, 100 dönümden aşağı olmamak kaydıyla, buna destek verilip özel sektör veya ÇAYKUR eliyle işletilmiş olsa çok daha büyük bir mesafe kat ederiz" demişti. Bakanın bu sözleri çaylık alanların üreticilerin elinden alınıp şirketlere devretme hedeflerini ortaya koymuştu. Çıkarılmak istenen Çay Kanunu'nun bu hedefe ulaşmada bir araç olacağı anlaşılıyor.

2009 yılında Rize Ticaret Borsası tarafından hazırlanan Çay Kanunu taslağı, çay üretiminde sözleşmeli üretime geçileceği, bu nedenle de uluslararası tekellerin faaliyet alanı haline geleceği, ÇAYKUR'un açıkladığı fiyatın yarısına çay alan şirketlerin ÇAYKUR'u tasfiye edecek bu yasadaki alacakları güçle daha düşük fiyatlar dayatacakları şeklinde eleştiriler aldı. Öte yandan AA tarafından 10 Şubat 2021 tarihinde geçilen haberde, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde Çay Kanunu oluşturma çalışmalarının devam ettiği belirtildi, ancak tasarının içeriği hakkında bilgi verilmedi.

Çay Piyasası Çokuluslu Şirketlerin Kıskaçında

Kişi başına çay tüketimi bakımından dünyada birinci sırada yer alan Türkiye, yıllık 280 bin tonluk çay tüketimiyle çokuluslu şirketler için cazip bir pazar. Ancak bu şirketler tüm çabalarına karşılık pazarı ele geçirememiş, ÇAYKUR'un pazar hâkimiyetini kıramamış durumda. Piyasanın tümüyle uluslararası çay tekellerinin eline geçmesi halinde, çay tüketiminde önemli bir potansiyel olan Türkiye'de, belirli bir süre sonra yerli çay satılmayacak hem tarım hem de sanayinin tasfiyesi söz konusu olacak.

Üreticinin Eline Geçen Fiyat Enflasyonun Altında

Çay yaprağı alım fiyatları genellikle TÜFE seviyesinde açıklanmasına karşın, özel sektör açıklanan fiyatın altında alım yapıyor, bazen de ürün bedelini kuru çay olarak ödüyor. Çayda özel sektörün önde gelen aktörleri 2019 yılında yaş çay ödemesinin bir kısmını kuru çay olarak yaptı. Alım yapılan her 100 kg çay yaprağı karşılığında üreticiye 8 kg kuru çay verilmiş, böylelikle kuru çayın kilosu üreticiye 28 liradan satılmış oldu. Oysa firma piyasada hiçbir çayını bu fiyata satamadı. Firmalar, yaş çay bedelini kuru çay olarak ödemenin dışında kalan kısmı için üreticiye ÇAYKUR'un verdiği fiyattan 1 yıl vadeli olarak ödeme yaptı.

Yıllara Göre Çay Yapağı Alım Fiyatları ve Enflasyon				
Yıllar	Üretici Fiyatı		TÜFE*	
	TL/kg	Endeks	%	Endeks
2016	1,77	100,0	6,58	100,0
2017	2,00	113,0	11,72	111,7
2018	2,32	131,1	12,15	125,3

2019	2,90	163,8	18,71	148,7
2020	3,03	171,2	11,39	165,7
(*) Mayıs (Yıllık değişim, %)				
Kaynak: ÇAYKUR, TÜİK				

Çay Yaprağında Üretim ve Örgütlenme Konusunda Öneri ve Talepler

- Çay yaprağı alım fiyatı belirlenirken çayın maliyeti ve üreticilerin geçim seviyesi dikkate alınmalıdır.
- Özel sektör açıklanan fiyatın altında yaş çay almamalı; ödemeleri en geç ÇAYKUR'un ödeme tarihi ile aynı olmalıdır.
- ÇAYKUR işleme kapasitesinin tümünü kullanmalı; üreticiyi düşük fiyatlarla özel sektöre çay vermek zorunda bırakan kota ve kontenjan uygulamalarına son vermelidir.
- Çay üreticilerini ÇAYKUR'un ve şirketlerin keyfi uygulamalarına karşı koruyacak ve toplu pazarlık yapabilecek şekilde örgütlenmeleri yasal güvenceye kavuşturulmalıdır.
- ÇAYKUR özerk bir yapıya kavuşturulmalı, yönetiminde çay üreticileri de söz, karar ve yetki sahibi olmalıdır.

FATSA'DA KENT İÇİNDEKİ ORMANLIK ALAN YAPILAŞMAYA AÇILIYOR

İklim kriziyle mücadele eylemlerinde, özelliklerde kentlerde yaşayan kişi başına düşen yeşil alan oranları arttırılmaya çalışılmaktadır. Fatsa'da ise tam tersi bir durum, kent içinde 99 dönümlük ormanlık alan yıllardır yapılaşmaya açılmaya çalışılıyor.

Projeyle İlgili Kısa Tarihçe

9 Nisan 2015 tarihli haberde, anılan tarihteki Fatsa Belediye Başkanı Hüseyin Anlayan, Çerkezler Tepesi'nin Dolunay Kavşağı'nın hemen üzerinde Fatsa'ya hakim bir yerde olduğunu belirterek, "Biz burayı geçtiğimiz dönem C tipi mesire alanı yapmayı düşünmüştük. Buranın mülkiyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na ait. Biz buranın yapılmasını Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na teklif etmiştik. Orman ve Su İşleri Bakanlığı da 'biz size yeri tahsis edelim, siz yapın' demişti. Biz de bu projeyi hazırlamıştık. Yani bu dönemin birçok projesi şimdiden hazır. Bir projenin hazırlanması en az bir yıl sürüyor. Bu projeye başlamamış olsak ta bugün geldiğimiz noktada projemiz hazır" ifadelerini kullanmıştır.

Fatsa Belediyesi'nin internet sitesine eklediği **Çerkezler Tepesi, B Tipi Mesire Alanı Olarak İlan Edildi başlıklı haberde**; "Dolunay kavşağı mevkiinde bulunan Çerkezler Tepesi'ne Büyükşehir Belediyesi desteğiyle mesire alanı yapılacak. 97 dönümlük alana ve 83 metre yüksekliğe sahip olan alan tepeden bakıldığında deniz ve Fatsa manzarasına hakim bir konumda bulunmaktadır. Yapılacak olan mesire alanı projesi içerisinde piknik üniteleri, yaya yolları, spor sahaları, paintball alanı ve lokanta gibi sosyal donatılar bulunacak." denilmiştir. Söz konusu haberin tarih bilgilerine erişilememiştir.

31 Ocak 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 3456 sayılı ve 29 Ocak 2021 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Çerkezler Turizm Merkezi iptal edilmiştir.

Fatsa Belediyesi'nin 5 Şubat 2021 tarihli haberinde ise, Tarım ve Orman Bakanlığı'na ait Çerkezler Tepesi'ndeki 99 dönümlük arazinin 29 yıllığına Fatsa Belediyesi'ne tahsis edildiği duyurulmuştur. Haberde Fatsa Belediye Başkanı İbrahim Etem Kibar'ın, "Daha önce **39 dönümlük mesire alanı olarak kullanıma sunulan Kültür ve Turizm Bakanlığı'na tahsisli 60 dönümlük arazi ile birleştirilerek 99 dönüme çıkarmayı başarmıştık**. Bugün imzaladığımız saha teslim tutanağı ile şehrimizde, tüm Karadeniz'e örnek olacak bir projenin startını vermiş olduk. A tipi mesire alanı statüsüne sahip Çerkezler Tepesi, Fatsa turizmine can suyu olacak çok önemli bir projedir. Mesire alanı içerisinde planlanan ve Karadeniz'de ilk ve tek olacak fındık kulesinin yanı sıra **gezinti alanları, seyir terasları, piknik alanları, kafeteryalar, konaklama alanları ve sosyal donatılar** ile keyifli zaman geçirilecek bir merkezi hayata geçireceğiz." ifadelerine yer verilmiştir.

99 dönümlük bir ormanlık alanda bu kadar yapılaşmanın yapılması için ormanlık alanın en az yarısından fazlasının kesilmesi anlamına geleceği iddia edilmektedir. Yani Fatsa'nın içinde nazar boncuğu olarak gösterilen tek yeşil alan da AKP tarafından talan edilmek istenilmektedir.

KARGI KOYUNUN YAPILAŞMAYA AÇILMASINA TEPKİLER BÜYÜYOR

Cumhurbaşkanının 5 Nisan 2021 tarihli kararıyla onaylanan imar planı değişiklikleri ile Muğla Datça Kargı koyundaki Mülkiyeti Maliye hazinesine kayıtlı olup özelleştirme kapsam ve programına alınan 128 Dönümlük arazi otel alanı, günübirlik tesis alanı, park alanı, otopark, trafo alanı olarak gösterilerek, yapılaşmaya açılmıştır.

Kargı Koyu, aynı zamanda 2000 yıllık Antik Karya Yolu'nun olduğu güzergahta yer almaktadır.

Ekoloji örgütleri, Gebekum olarak da bilinen Kızlanaltı Güllük Mevkii kıyı alanının kiralanması, bir çok doğal sit alanının statüsünün düşürülmesi, Datça'nın içinde yer aldığı Aydın-Muğla Bütünleşik Kıyı Alanları Planı'nın kabul edilmesi, Muğla-Denizli Çevre Düzeni'nde yapılan değişikliklerden örnek vererek, Kargı Koyuyla ilgili yapılaşma kararlarının, Datça'ya ve Muğla'daki diğer doğal alanlarda yapılan saldırıların bir devamı olduğunu ifade etmektedir.

Söz konusu Cumhurbaşkanı kararları ile bir yandan doğal alanlar yapılaşmaya açılmakta, diğer yandansa AKP'nin yerel yönetimleri kaybettiği yerler merkezi kararlar eliyle yönetilmeye çalışılmaktadır. Ege sahillerinde turizm potansiyeli yüksek olan şehirlerde yerel yönetimleri kazanamayan AKP turizm alanları vb. sözde koruma ya da geliştirme bölgeleri ilan ederek, bu bölgelerin yönetimini kendi eline almakta, bu bölgelerdeki yerel yönetimlerin yetkilerini ellerinden almaktadır. TBMM'ye sunulan Turizm Teşvik Kanununda da değişiklikler yapmak isteyen kanun teklifinde de benzer amaca hizmet edecek değişiklik teklifleri bulunmaktadır.

ALAMASGOLD'UN RUHSAT UZATIM BAŞVURUSUNDAKİ ÇELİŞKİLER

Kazdağları'nda yaklaşık 350 bin ağacı katleden Alamos Gold'un 82225 sicil ve 3295732 Erişim numaralı IV. Grup İşletme Ruhsatının 13.10.2019'da faaliyeti durdurulmuştur. Ruhsat sahibi tarafından 28.12.2018 tarihinde süre uzatım talebinde bulunmuştur.

Çanakkale Orman Bölge Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamada Doğu Biga Madenciliği'ne verilmiş izinlerin 27.10.2020'de geri teslim alınarak iptal edildiğinden söz edilmiştir. Bunun üzerine tarafımızca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'na verilen soru önergesinde, ruhsat uzatım talebinin akıbeti ile sahanın Orman Genel Müdürlüğü'ne devri ile ilgili gerçekleştirdiğiniz işlemler hakkında bilgi istenilmiştir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından verilen yanıtta, ruhsat uzatım talebinin halen değerlendirme aşamasında olduğundan, sahanın çevre ile uyum planına göre üretimin sona erdiği sahaların Tarım ve Orman Bakanlığına teslim edileceğinden söz edilmiştir.

Görüldüğü üzere, Tarım ve Orman Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı birbirinden farklı yanıtlar vermektedir. Çanakkale Orman Bölge Müdürlüğü sahanın teslim alındığından, sahada rehabilitasyon çalışmaları için ödenek beklendiğinden söz etmekte, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ise üretim sonrasında sahanın teslim edileceğinden söz etmektedir.

PARİS İKLİM ANLAŞMASI'NI MECLİS'TE ONAYLAYALIM

Türkiye için yeşil mutabakat bir zorunluluktur, bu konu; siyaset ve partiler üstü bir konudur

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın; Türkiye'nin Paris İklim Anlaşmasını onaylamayan 6 ülkeden biri; G20 ülkeleri arasında ise tek ülke olduğunu belirterek, "Bu konu siyaset üstü, partiler üstü bir konudur" dedi. CHP'li Akın; yeşil mutabakatın ise Türkiye için bir tercih değil, zorunluluk olduğuna işaret etti.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın; Meclis'te düzenlediği basın toplantısına TBMM'nin açılışının 101. yıldönümü olan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutlayarak başladı. Çocukların Türkiye'nin geleceği olduğunu vurgulayan CHP'li Akın; iktidara Paris İklim Anlaşmasını Meclis'te onaylama çağrısında bulundu. CHP'li Akın; şunları ifade etti:

"Dünya'da Paris İklim Anlaşması'nı onaylamayan 6 ülkeden biriyiz. Şu anda; Eritre, Irak, İran, Libya ve Yemen ile aynı kategoride bulunuyoruz. Ayrıca, G20 Ülkeleri arasında Paris İklim Anlaşmasını dikkate almayan tek ülkeyiz. Bu durum ülkemize yakışmıyor."

Türkiye’de karbon emisyonunun yüzde 70’den fazlasının enerji kaynaklı olduğunu söyleyen Akın, Türkiye’nin ABD’de yapılacak İklim zirvesine Paris İklim Anlaşmasına onay veren bir ülke olarak katılması gerektiğine işaret etti. CHP’li Akın, şunları ifade etti:

“Paris İklim Antlaşmasını Meclis’te bir an önce onaylamalıyız. Bu konu siyaset üstü partiler üstü bir konudur. Türkiye’nin geleceği için yarınları için kaçırmaması gereken bir zorunlu dönüşüm var: Yeşil mutabakat! Yeşil dönüşüm! Türkiye yeşil mutabakatın dışında kalmamalıdır.”

Türkiye dinamiklerine özgü yeşil mutabakatı CHP’nin yapacağını kaydeden CHP’li Akın, şunları ifade etti:

“Kendi enerjisini üreten evler, köyler, mahalleler, sanayi bölgeleri oluşturmayı hedefliyoruz. Türkiye’nin yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğinde makine parkı üretimi için çalışmalar yapacağız. Türkiye için düşük karbonlu kalkınma stratejimizi hazırlarken; mevcut termik santralleri ve kömür üzerindeki istihdamı mağdur etmeden; eski teknolojiye sahip, halk sağlığını ve çevreyi tehdit eden, verimli üretim gerçekleştirilemeyen mevcut termik santraller gözden geçirilecek ve yol haritamızı yeşil dönüşümle uyumlu olarak hazırlayacağız. Yeşil dönüşüm bir tercih değil, zorunluluktur. Eğer ülke olarak bu konuda harekete geçmezsek; Avrupa ithal edilen ürünlere “sınırdaki karbon düzenlemesi” ile vergi getirecek ve Türkiye bundan olumsuz etkilenecektir. Bu dönüşüm olmazsa Türkiye’nin karşılaştığı yıllık maliyet yaklaşık 2 milyar Euro olarak hesaplanıyor. AK Parti iktidarının yaptığı eksik, yetersiz kalkınma ve enerji politikaları yerine dünya ile uyumlu olan yol haritalarını Biz belirleyeceğiz. Türkiye’nin yeşil mutabakatının mimarı CHP olacaktır. Türkiye’nin yeşil dönüşümü CHP yapacaktır.”

ATAMA REKTÖRLER YİNE TANIDIK

Boğaziçi Üniversitesi’ne AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından atanan Melih Bulu’ya ilişkin akademisyen ve öğrencilerin itirazları sürerken bugün 6 rektör ataması daha yapıldı.

Atanan rektörlerden ikisi daha önce AKP’den milletvekili aday adayı olmuştu. Bir kişi ise iktidara yakınlığıyla bilinen ve yabancı medya kuruluşlarında çalışan gazetecileri fişleyen SETA’da eğitim ve sosyal politikalar direktörü olarak görev yapıyor.

İkisi aday adayı

Erdoğan İzmir Demokrasi Üniversitesi Rektörlüğü’ne Bedriye Tunçsiper’i, Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörlüğü’ne ise Harun Çiftçi’yi atadı.

2011’de gerçekleşen seçimlerde Balıkesir milletvekilliği için aday adaylığı başvurusunda bulunan Tunçsiper aday gösterilmemişti.

Çiftçi ise 2018 yılında gerçekleşen son genel seçimlerde aday adayı olmuştu. Çiftçi de Tunçsiper gibi aday gösterilmemişti.

SETA Direktörü de Rektör Oldu

Erdoğan İbn Haldun Üniversitesi’ne ise gazetecileri fişleyerek ünlenen SETA’da eğitim ve sosyal politikalar direktörü olarak görev yapan Atilla Arkan’ı atadı. Arkan aynı zamanda Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nde İslam Felsefesi Anabilim Dalı Başkanlığı görevini yürütüyordu.

Erdoğan aynı zamanda ramazan aylarında sahur ve iftar programlarında aldığı yüksek ücretlerle gündem olan Nihat Hatipoğlu’nu da tekrar YÖK üyesi olarak atadı.

Atanan diğer rektörler ise şöyle:

Orhan Uzun- Bartın Üniversitesi

Mutlu Türkmen-Bayburt Üniversitesi

Mehmet Hakkı Alma-Iğdır Üniversitesi

Yeni Atanan Rektör, Bilal Erdoğan'a da Teşekkür Etti

AKP’li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın kararıyla İbn Haldun Üniversitesi’ne rektör olarak atanan Atilla Arkan, Erdoğan’ın oğlu Bilal Erdoğan’a da teşekkür etti.

Erdoğan’ın kararıyla atanan İbn Haldun Üniversitesi’nin yeni rektörü Arkan teşekkür mesajını sosyal medya hesabından yayınladı.

Atilla Arkan mesajında, Erdoğan'a, YÖK Başkanı Yekta Saraç'ın ve üniversitenin mütevelli heyetine teşekkür ettikten sonra Bilal Erdoğan'a 'en kalbi şükranlarını' sundu.

Arkan'ın mesajı şöyle:

"İbn Haldun Üniversitesi Rektörlüğüne tensipleriyle şahsımı onurlandıran Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, YÖK başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç'a, İbn Haldun Üniversitesi Mütevelli Heyetine, Prof. Dr. İrfan Gündüz ve Sayın Bilal Erdoğan'a en kalbi şükranlarımı sunarım.

İbn Haldun Üniversitesi ailesi olarak bu ülkeye, milletimize, ümmetimize ve insanlığa en iyi şekilde hizmet ve katkıda bulunmayı Rabbim nasip etsin."

DÜNYA BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ ENDEKSİ: TÜRKİYE, 180 ÜLKE İÇİNDE 153. SIRADA!

Uluslararası Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü (RSF), 2021 Basın Özgürlüğü Endeksi açıklandı. Endekse göre Türkiye 180 ülke içerisinde 153. sırada.

Uluslararası Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütü, 2021 yılı Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'ni açıkladı.

Aralık ayı ortasından Ocak ayı sonuna kadarki dönemde gazeteci, bilim insanı, hukukçu ve insan hakları savunucularıyla yapılan anketlere dayandırılan endekste medya mensuplarına yönelik şiddet ve hapis cezaları da göz önüne alındı.

2021 endeksinde Türkiye, 2020'ye göre bir sıra yükselerek 180 ülke arasında 153'üncü oldu.

RSF Türkiye'nin verdiği bilgilere göre son iki yıldır Türkiye'nin listede yükselmesinde, Türkiye'nin önünde yer alan ülkelerdeki şartların kötüleşmesinin yanı sıra Türkiye'de reform düzenlemelerinin ardından gazetecilerin tahliye edilmesi ve geçmişe göre tutuklamaya değil adli kontrole ağırlık verilmesi rol oynadı.

Türkiye, 2021 endeksinde, Cumhurbaşkanlığı seçim sonuçlarına karşı kitle gösterileri sırasında medya mensuplarına ağır baskılar uygulanan ve beş basamak birden gerileyen Belarus'un yerine yerleşmiş oldu.

Endeksin ilk kez yayımlandığı 2002 yılında 99'uncü sırada yer alan Türkiye, 2016'da 151, 2017'de 155, 2018 ve 2019'da 157, 2020'de ise 154'üncü sırada gösterilmişti.

Almanya İki Sıra Geriledi

Endekste Almanya ise iki sıra gerileyerek 13'üncü sırada yer aldı. Koronavirüs önlemlerine karşı düzenlenen gösterilerde medya mensuplarına karşı artan saldırıların bu sonuçta etkili olduğu bildirildi.

RSF verilerine göre Almanya'da görev başında saldırıya maruz kalan medya mensuplarının sayısı 2020'de bir önceki yıla göre beş kat artarak 65'e yükseldi. Kayda alınamayan vaka sayısının da arttığına dikkat çekildi. Almanya basın özgürlüğünde durumun "iyi" olarak sınıflandırıldığı ülkeler arasından çıkarılarak "tatmin edici" sınıflandırmasına alındı.

Sadece 12 Ülkede Durum "iyi"

180 ülke arasında basın özgürlüğü durumunun "iyi" olarak sınıflandırıldığı ülke sayısı, şimdiye kadarki en düşük rakam olan 12'ye geriledi. RSF, baskıcı devletlerin koronavirüs pandemisini özgür haberciliği daha da kısıtlamak için kullandığına işaret ederek kökleşmiş demokrasilerin de kriz döneminde gazetecilerin mesleklerini icra edebilmesini güvenceye almakta zorlandığı uyarısında bulundu.

Mercek altına alınan 73 ülkede bağımsız gazeteciliğin tamamen ya da büyük ölçüde engellendiği, bunun dışında 59 ülkede "ciddi engellemeler" ile karşı karşıya bulunduğu da not edildi. RSF, dünyadaki ülkelerin yaklaşık dörtte üçünde basın özgürlüğünün en azından "kayda değer bir şekilde" kısıtlandığına vurgu yaptı.

İskandinav Ülkeleri Yine Önde

Önceki yıllarda olduğu gibi İskandinav ülkeleri son endekste de ilk sıralarda yer aldı. Norveç üst üste beşinci yılda da ilk sıradaki yerini korurken Norveç'i Finlandiya, İsveç, Danimarka ve Kosta Rika izledi. Endeksin son sıralarındaki ülkelerde de değişiklik olmadı. 180 ülke arasında Çin 177'nci sırada yer alırken Çin'i Türkmenistan, Kuzey Kore ve son sırada Eritre izledi.

ABD listede bir sıra gerileyerek 45'inci sırada yer alırken Çin'de 100'den fazla medya mensubunun hapiste olduğu ve hapisteki gazeteci sayısında dünyada birinci sırada yer aldığı belirtildi.

"Liderler Pandemiye Kullanıyor"

RSF, koronavirüs pandemisi döneminde çeşitli devlet ve hükümet başkanlarının dezenformasyon yaydıklarına da işaret ederek ABD'nin eski Başkanı Donald Trump, Brezilya ve Venezuela liderleri Jair Bolsonaro ve Nicolas Maduro ile Slovenya Başbakanı Janez Jansa'yı örnek verdi. Pek çok ülkede liderlerin basına karşı kışkırtmalarda bulunduğu, saldırgan ve güvensiz bir hava oluşmasına neden olduğu kaydedildi.

AB üyesi Macaristan ile Malezya'da pandemiyle ilgili haberlerin "yalan" oldukları gerekçesiyle cezalandırıldığı, Mısır'ın vaka sayılarına dair resmi olmayan verilerin yayımlanmasını yasakladığı, Çin, Venezuela, Sırbistan ve Kosova gibi çeşitli ülkelerde medya mensuplarının koronavirüs ile ilgili yaptıkları habercilik nedeniyle gözaltına alındığı da not edildi.

ANAYASALI TÜRKİYE Mİ ANAYASAL TÜRKİYE Mİ?

Avukat Muharrem Erkek / CHP Genel Başkan Yardımcısı

16 Nisan 2017 Referandumu'nun üzerinden dört yıl geçti. Anayasa değişikliği iktidar tarafından BinbirGece Masalları'na taş çıkartan propaganda yöntemine, OHAL koşullarında yaratılan adaletsiz ve baskı altındaki atmosfere, üstüne bir de YSK'nın şaibeli mühürsüz oy skandalına rağmen yüzde 51.4 gibi bir oranla kabul edildi. Yaklaşık 150 yıllık parlamento ve 75 yıllık çok partili rejim geleneğini yok sayarak gerçekleştirilen değişimin sonucu ortada. O günden bu yana toplumda hiçbir alanda ileriye gidiş yaşanmadı. Çünkü iktidar kendi eliyle her gün demokrasiden bir parça yiyerek ayakta kalabilen bir canavar yaratmıştı. O süreçte temel gerekçelerden biri "hızlı karar alma" olarak somutlanmıştı. Geçtiğimiz dört yılda hızlanan tek şey var o da ülkenin iktidar eliyle batırılışı!

2017 Referandumu sonrası Türkiye için tanımlama değişti. Artık Türkiye şeklen Anayasalı bir devlettir. Anayasanın olduğu, ama Anayasal bir düzenden bahsedilemeyen devlet, iktidarın belirttiği Yeni Türkiye'nin en net tanımıdır. Bu sisteme ne diyorlar: "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi". Peki, böyle bir sistem dünyada var mı? Yok. Literatürde bunun adı "patronlu başkanlık sistemi, hiper başkanlık sistemi, monokrazi" yani bildiğimiz tek adam rejimidir. Lijphart'ın, kültürel, etnik, dini vb. sebeplerle kutuplaşarak bölünmüş toplumlarda aşırı güçlü başkanları merkeze alan ve yıkıcı etkilerinin olacağını belirttiği başkanlık sistemlerinin örneğini yaşıyoruz.

İktidarın Türkiye'yi Soktuğu "Şeklen Anayasası Olan Ülke" Kalıbı

2017 öncesi yaşanan aksaklıkları onarmak, daha ileri bir sisteme evrilmek yerine geri gidişi tercih etmek ise zihniyetin dışavurumundan başka bir şey değildir. Geri gidiş 1215 Magna Carta'ya kadar götürülebilir. Anayasanın temel özelliklerinden biri olan, iktidarın yurttaş lehine sınırlandırılması yerine sınırsız ve denetimsiz tek kişi iktidarını inşa etmek geri gidiş değil de nedir! Daha yakın zamana gelecek olursak 1789 İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi'nin 16. maddesinde geçen "kuvvetler ayrılığının sağlanmadığı ve insan haklarının güvence altına alınmadığı bir toplumda anayasa da yoktur" ilkesi, iktidarın Türkiye'yi soktuğu "şeklen anayasası olan ülke" kalıbını ifade etmektedir.

Bu gidişe dur demek çok zor değil. Yüzlerce yıllık geri gidişi ileri yönlü harekete çevirmek için yeterli deneyime sahibiz. Nasıl kurtuluş ve hemen ardından kuruluş en çetin koşullarda bile sağlandıysa yine başarılır. Demokrasiye olan inanç ve bağlılık bunun için yeterli. Bu nedenle 25-26 Temmuz 2020'de gerçekleştirdiğimiz 37. Olağan Kurultay'da Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu tarafından okunan ve oybirliğiyle kabul ettiğimiz İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi'nin ilk maddesi Güçlendirilmiş Parlamenter Sistemdir ve şöyledir:

"Yeni bir Anayasa ile Güçlendirilmiş Demokratik Parlamenter Sisteme geçilecektir. Güçlü Demokratik Parlamenter Sistem için öncelikle geniş bir toplumsal mutabakat sağlanacak, her türlü vesayetten uzak, darbe hukukundan arınmış, gücünü milletten alan yeni bir Anayasa yapılacaktır."

Rehber niteliğindeki Beyannamenin altının doldurulması ise demokrasiye inananların bir araya gelmesiyle sağlanacaktır. Çünkü biz Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem derken demokrasinin evrensel ilkelerini, ülkemizin koşulları ve toplumsal nitelikleriyle harmanlayarak alternatif sunuyoruz. Aslında bir soru soruyoruz: Anayasalı bir Türkiye mi, Anayasal bir Türkiye mi? Ya da şeklen Anayasanın olduğu bir ülke mi, demokratik hukuk devletinin olduğu bir ülke mi? Bu sorular karşısında tercihimiz demokratik hukuk devletidir. Anayasal bir Türkiye'dir. Bunun için:

- Meclisi temel özne kabul eden,
- Devleti ve milleti temsil eden, tarafsız bir Cumhurbaşkanının olduğu,
- Meclis tarafından denetlenen, güçlü hükümetin kurulduğu,

- Yargının tarafsız ve bağımsızlığının sağlandığı,
- Askeri ya da sivil tüm darbelerin mantığından uzakta bir siyasal yaşamı kuracak düzenlemelerin yapıldığı,
- Siyasal etikten sendikal örgütlenmeye, ekosistem hakkından eğitime, liyakatten şeffaflığa topyekun bir düzenlemenin öngörüldüğü sistem öneriyoruz. Bu sistemin adı Güçlendirilmiş Parlamenter Sistemdir. Paydaşları ise demokrasiye inanan tüm siyasi partiler ve yurttaşlardır.

Ama erken ama geç, ilk seçimde iktidar gidecek. AKP'nin "damnosahereditas"ını* ise toplumun tüm kesimlerinin katılımıyla yazılacak Anayasa ile silmeye başlayacağız.

*Roma hukukunda iflas etmiş ya da borçlu bir kişinin vefatından sonra geride bıraktığı külfetli mirası anlatır.

STRATEJİ YOKSUNU DIŞ POLİTİKA EKSENİNDE YALNIZLAŞAN TÜRKİYE!

KIBRIS SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN DÖRT YIL SONRA KESKİN GÖRÜŞ AYRILIKLARIYLA YENİDEN MASA KURULUYOR!

Kıbrıs sorununun çözümü için dört yıl sonra keskin görüş ayrılıklarıyla yeniden masa kuruluyor. Birleşmiş Milletler organizasyonuyla 27-29 Nisan tarihleri arasında Cenevre’de gerçekleştirilecek BM+5 zirvesinde Rum tarafı ‘İki Devletli Federasyon’, Türk tarafı ‘Adada İki Bağımsız Devlet’ teziyle masaya oturuyor!

Güney Kıbrıs ve KKTC ile garantör ülkeler Türkiye, Yunanistan, İngiltere’nin temsil edileceği BM+5 müzakerelerinde taraflar bu kez çok derin görüş ayrılıkları ile masaya oturacaklar. Bugüne kadar 1974 darbesi öncesindeki Kıbrıs Cumhuriyeti modeli ve yönetimde iki tarafın temsiline dayalı iki devletli, iki toplumlu bir federasyon çözümünde 47 yıldan bu yana ilerleme sağlanmadığını savunan Türkiye ve KKTC, adadaki fiili durumun resmileştirilmesi, iki ayrı bağımsız devletin adadaki varlığının tescilini dile getiriyor. Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) ise federasyon tezinden geri adım atmayacaklarını ilan ettiler. İngiltere’nin gündeme getirdiği iki devletli, ortak hükümet, ortak parlamento ve dış ilişkilerinde bağımsız hareket eden federasyon modeli masada! Ancak İngiltere’nin koşulu bu çözümün hayata geçmesinden 10 yıl sonra üç garantör ülkenin garantörlüklerinin sona ermesi. Diğer deyişle Londra ve Zürih Anlaşmalarının fiilen ve resmen rafa kaldırılması. Bu adadaki Türklerin geleceği ve güvenliği açısından kabul edilmesi olanaksız bir öneridir. Bugüne kadar Yunanistan ve Rumların geçmiş sicili bu önerinin kabulünü tamamıyla olanaksız kılıyor. BM+5 müzakerelerinin bu ilk turu ‘gayri resmi’ olarak nitelendiriliyor. Dolayısıyla taraflar bundan sonra resmi müzakere sürecini başlatma ve sürdürme konusunda karar verecekler.

Bu zirveyi “ilk ve önemli” kılan unsurların başında KKTC ve Türkiye'nin Kıbrıs sorununun çözümü için masaya getireceği “egemen eşitliğe ve eşit uluslararası statüye dayalı iki devletli çözüm” modeli geliyor.

KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar’ın Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Özel Danışmanı, Cenevre Müzakere Heyeti Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Işıksal, bu yeni çözüm modelinin hem Türkler hem de Rumlar için en iyi model olduğunu belirtiyor. Kıbrıs adasında zaten birbirinden tamamıyla farklı ve ayrılmış, kendi kurumları, yasama, yürütme ve yargı organları olan iki ayrı devletin var olduğunu vurgulayan Işıksal, 1974’den beri Kıbrıslı Türklerin uluslararası tanınması olmasa da, tüm kurumlarıyla çalışan, bir devlette olması gereken tüm şartları taşıyan gerçek bir devlete sahip olduklarını vurguluyor.

Bu tezi baştan reddeden Yunanistan ve GKRY’nin arkasında ise AB duruyor. Her ikisi de AB üyesi olmanın avantajını Türkiye ve KKTC’ye karşı kullanmak çabasında olan Yunanistan ve GKRY müzakerelerde AB’nin de yer almasını en azından gözlemci olmasında ısrar ediyor. Oysa AB sorununun tarafı değil.

Bugün gelinen aşamada Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ersin Tatar’ın Cumhurbaşkanı seçilmesinden sonra KKTC’ye yaptığı ziyarette “Federasyon bitmiştir! İki devletli çözümden başka yol yoktur” açıklamasını yaparak, Türkiye’nin ve KKTC’nin bugüne kadar federasyon üzerinden yapılan müzakerelere yaklaşımının sona erdiğini resmen ilan etti.

Bu politika değişikliğinde yıllardır süren çözüm müzakerelerinin sonuçsuz kalması ve Rum-Yunan tarafının ‘Megalo Idea-Büyük Milli İdeal’ sevdasından vazgeçmeyeceğini somut şekilde sergilenmesinden kaynaklanıyor. Kıbrıs’ı bir Rum-Yunan adası olarak gören ve Türklerden arındırmayı öngören bu ideal barış içinde birlikte yaşama ve iki toplumlu, iki devletli Kıbrıs gerçeğini reddediyor. Rum-Yunan tarafı yıllarca tüm dünyaya Rauf Denktaş’ı sorun olarak gösterdi, uzlaşmaz diye tanıttı. Ancak sonraki Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat, Derviş Eroğlu, Mustafa Akıncı döneminde yürütülen müzakerelerde de Annan Planı referandumunda da Rum-Yunan tarafı uzlaşmazlığı kesintisiz sürdürdü. Dolayısıyla sorun ve çözümsüzlüğün asıl tarafı Yunanistan ve GKRY. Bu yüzden de artık 47 yıldır kökleşen, yerleşen gerçeğin uluslararası toplum tarafından kabulü ve adada

eşit, egemen iki devletin varlığının kabulü en kolay ve adil çözüm olacaktır. Bu çözümün kabul edilmesi durumunda, toprak, malların sahipliği, Maraş vb. konularda daha hızlı çözüm üretilmesi olanaklı hale gelecektir.

Kaldı ki farklı milletleri bir araya getiren federasyon modeli çözümlerin ayakta duramadığı, Sovyetler Birliği'nin, Yugoslavya'nın, Çekoslovakya'nın yakın geçmişte dağılması ayrı egemen devletler olarak yollarına devam etmeleriyle somut şekilde görüldüğü dile getiriliyor. KKTC muhalefet partilerinden bazıları BM Güvenlik Konseyi Kararları temelinde ve güvencesinde bir federasyonun Kıbrıs'ta en uygun çözüm modeli olduğu görüşünde.

Tarafların keskin görüş ayrılığı ve farklı tezlerle oturacağı Cenevre masasında somut bir sonuç alınması beklentisi kanımca oldukça düşük. BM Genel Sekreteri muhtemelen tarafları ve tezlerini dinleyecek, ortak ya da uzlaşılabilir bir takım unsurlar görürse, resmi müzakereler için zemin hazırlamaya çalışacaktır. Aksi durumda Cenevre gayri resmi müzakerelerinin ardından yine uzun süre, çözüm ve müzakere masasının kurulamaması ihtimali ortada durmaktadır.

İKTİDARIN KKTC ANAYASA MAHKEMESİ'NİN KARARINA KARŞI SERGİLEDİĞİ TAVIR İKİ EGEMEN DEVLET İLİŞKİSİNDE KABUL EDİLEMEZ!

Kıbrıs'ta eşit egemen iki devlet ilkesiyle Cenevre'de masaya oturmaya hazırlanan iktidarın KKTC Anayasa Mahkemesi'nin kararına karşı sergilediği tavır iki egemen devlet ilişkisinde kabul edilemez. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın KKTC hükümetini, yargısını, parlamentosunu, muhalefeti ve Kıbrıs Türklerinin iradesini yok sayma tavrı, Cenevre müzakerelerinde Rum-Yunan tarafınca KKTC aleyhine gündeme getirilecektir!

Cenevre'deki gayri resmi Kıbrıs müzakereleri öncesinde Türkiye ve KKTC eşit egemenlik, eşit ve bağımsız iki devlet ilkesiyle masaya oturulacağını ilan etti. Ancak KKTC'deki bazı güncel gelişmeler, KKTC Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) laiklik ilkesiyle ilgili verdiği karar üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan, Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu ve iktidar sözcülerinin sergilediği tavır, bu tezi en başta Türkiye'nin kabul etmediğini, KKTC'yi 'eşit, egemen ve bağımsız bir devlet' olarak görmediğini ortaya koydu.

- **İKTİDAR, BM Gözetimindeki Cenevre Müzakereleri Başlamadan** masaya getireceği tezi kendi söylem ve eylemleriyle çürütüp yok sayarak; Rum-Yunan ikilisine, BM'ye ve tüm dünyaya KKTC aleyhine büyük bir siyasi-diplomatik koz verdi.

Türkiye'deki Diyanet İşleri Başkanlığı'na karşılık gelen KKTC Din İşleri Başkanlığı'nda örgütlü Hizmet-Sen tarafından 2018 yılında açılan davada Din İşleri Başkanlığı'nın izni ve onayı dışında açılan özel Kuran Kursları, Hafızlık Kursları ve sertifikalarının devletin kontrolü dışında olamayacağı gündeme getirildi. Bu kurslar ve hafızlık eğitimleri karşısında Hizmet-Sen üyelerinin özlük haklarının kayba uğradığı öne sürüldü.

KKTC AYM, verdiği kararda Din İşleri Başkanlığı'nın devletin bir kurumu olduğunu, din hizmetleri ve dini eğitimle görevlendirildiğini, bunun dışındaki kurslardaki din eğitiminin laiklik ilkesine aykırı olduğunu, din eğitiminin devletin vermesi gerektiğini belirterek, bu yöndeki uygulamaları iptal etti. Bu iptal kararına KKTC'den daha fazla tepkiyi iktidar verdi. Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu KKTC ziyaretinde KKTC AYM'nin kararının ideolojik olduğunu, kabul edilemeyeceğini öne sürerken, Cumhurbaşkanı Erdoğan, bağımsız yüksek yargının verdiği kararı derhal geri çekmesini, yardımcısı Fuat Oktay'a talimat verdiğini, KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'ı arayarak gereğinin yapılmasını bildireceğini söyledi. Ayrıca KKTC AYM'nin önce Türkiye'deki uygulamaları incelemesini isterken, iptal kararı geri çekilmediği takdirde, "Bundan sonra atacağımız adımlar farklı olacaktır" diyerek KKTC'nin en yüksek yargı organını ve yargıçlarını tehdit etti. İktidar her zamanki tavrı ve alışkanlığıyla, bir yüksek mahkemenin yargı kararından yine 'darbe' çıkartma peşine düştü!

Ana muhalefetteki partiler, Kıbrıs Türk Barolar Birliği yargı bağımsızlığının hukukun üstünlüğünün temel taşı olduğunu ve Türk hükümet yetkililerinin açıklamalarının hiçbir şekilde kabul edilebilir olmadığını belirttiler.

Cumhurbaşkanlığında hazırlanarak, Türkiye'nin KKTC Büyükelçiliği tarafından KKTC hükümetine iletilen ve KKTC meclisinde onaylatılması istenen Koordinasyon Kurulu yapılması, daha öncekine gösterilen tepkiler ve AYM'nin iptali üzerine, bu defa yasa değil, **Uluslararası Anlaşma** diye gündeme getirilerek KKTC AYM'nin yargısal denetiminden de kaçırılmak isteniyor.

İktidarın bu politikalarının KKTC'de de ayrışma ve kamplaşmaları ortaya çıkartarak derinleştirdiği, KKTC AYM'nin laiklik kararı karşısında sergilenen söylem ve gösterilen hiddet-şiddet-tehdit-hakaret tavrının KKTC kurumlarına ve toplumsal barışına zarar verdiği apaçık ortada. Bizzat iktidarın kendisinin KKTC'nin bağımsızlık, egemenlik, eşitliğini yok sayan bu tutumu, Cenevre müzakerelerinde KKTC'nin aleyhine bir görüntü yaratacaktır. Rum-Yunan tarafı Türkiye'nin adanın kuzeyinde kendi egemenliğini tesis etmek istediği iddialarını gündeme getirerek, AB'yi, BM'yi, İngiltere'yi saflarına çekmeye çalışacaktır.

Tüm dünyaya KKTC'nin egemen-eşit ve bağımsız bir devlet olduğunu ilan ediyorsak, buna önce Türkiye saygı göstermeli, bu doğrultuda samimi, inandırıcı ve güven verici bir tavır sergilemelidir. KKTC Cumhurbaşkanı ve Başbakanını memuru gibi görüp, KKTC Büyükelçisi eliyle talimatlar, yasa taslakları iletilmesi kabul edilmesi imkânsız, onur kırıcı bir tavidir!

LIBYA GEÇİCİ ULUSAL HÜKÜMETİ BAŞBAKANI ABDÜLHAMİD DİBEYBE, BERABERİNDEKİ RESMİ HEYET İLE BİRLİKTE ANKARA'YA BİR ZİYARET GERÇEKLEŞTİRDİ.

Birleşmiş Milletler gözetiminde Cenevre'de yapılan seçimler sonrasında Şubat ayında oluşturulan Libya Geçici Ulusal Hükümeti Başbakanı Abdülhamid Dibeybe, beraberindeki resmi heyet ile birlikte Ankara'ya bir ziyaret gerçekleştirdi. Ankara ziyareti ve sonrasında yapılan açıklamalar, ikili ilişkilerin güçlendirilmesi yanında Deniz Sınırları Anlaşması'na bağlılığın teyit edilmesi, Türkiye adına önemli bir kazanımdır.

Libya Başbakanının Türkiye ziyaretinden önce Avrupa Konseyi Başkanı Charles Michel'in yanı sıra Yunanistan, İtalya ve Malta Başbakanları Trablus'u ziyaret ederek Başbakan Dibeybe ile görüştü. Ardından da Yunanistan, İtalya ve Malta'nın Libya Büyükelçilikleri açıldı. Türkiye ziyaretinden hemen önce gerçekleşen bu görüşmede, Yunanistan Başbakanı Libya ile Türkiye arasında imzalanan Deniz Sınırları Anlaşması'nı tanımadıklarını, Libya'nın bu anlaşmayı asıl yapması gereken ülkenin Yunanistan olduğunu açıkladı. Libya'daki geçici hükümet üzerinde Türkiye ile yapılan Askeri İşbirliği ve Savunma anlaşmasıyla Deniz Sınırları Anlaşması'nın iptali yönünde başta AB, Yunanistan, Fransa, İtalya, Mısır olmak üzere pek çok ülkenin baskısı söz konusu. Ancak Ankara'daki görüşmeler sonrasında Başbakan Dibeybe'nin Libya'nın Türkiye ile imzalanan anlaşmaya bağlı olduklarını ifade etmesi kanımca önemli bir siyasi ve diplomatik kazanımdır.

- Ankara ziyaretinin hemen ertesinde Dibeybe Hükümetinin Yunanistan ile deniz sınırları anlaşması imzalamak üzere ikili resmi müzakerelere başladığını açıklaması dikkat çekici bir gelişmedir. Yunanistan, Türkiye ile istikşafi görüşmeler ile gerilimi azaltma yanlısı görünürken diğer yandan Libya ile deniz sınırları anlaşması imzalayarak Türkiye'yi Doğu Akdeniz'de dar bir deniz sahasına hapsedme çabalarını sürdürüyor.

Görüşme sonrasında Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Başbakan Dibeybe, ortak basın toplantısı gerçekleştirdi. İkili ticaret ve ekonomik ilişkileri güçlendirecek somut adımlar üzerinde anlaşmaya varıldığı belirtildi. Türk müteahhitlerinin Libya'ya dönüşünü hızlandıracak adımlar konusunda fikir birliğine varıldı. Libya'ya 150 bin doz korona aşısı hibe edildi. THY'nin Libya seferlerinin başlayacağı ve Türkiye'nin Bingazi konsolosluğunun faaliyete geçireceği kaydedildi.

Libya ile ilişkilere yönelik bu ziyaret önemli bir adım olmakla birlikte Başbakan Dibeybe'nin tüm ülkelerle stratejik işbirliği istediklerini dile getirmesi, ülkesine döner dönmez Yunanistan ile deniz sınırları anlaşması müzakerelerini başlatması, aynı zamanda Yunanistan ile de ilişkileri ilerletmek istediğini gösteriyor!

ABD-RUSYA GERGİNLİĞİNDE YENİ BİR AŞAMAYA GEÇİLDİ. RUSYA, ABD YAPTIRIMLARINA KARŞILIK VERİYOR!

Rusya-Ukrayna geriliminde desteğini Ukrayna'nın arkasına koyan ABD Başkanı Joe Biden, Putin'le yumuşama mesajları verip üçüncü bir ülkede İkili Zirve Teklifi yaparken ertesi gün Rusya'ya karşı yeni yaptırımları uygulamaya koydu. Rusya'nın ABD yaptırımlarına misilleme ile karşılık vermesi, ABD-RUSYA gerginliğinde yeni bir aşamaya geçildiğini gösterdi!

Karadeniz'de Rusya ile Ukrayna arasındaki gerginlikte ABD'nin desteğini NATO ile birlikte Ukrayna'nın arkasına koyan Başkan Biden, Rusya Devlet Başkanı Putin ile bir telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Görüşmede Putin ile üçüncü bir ülkede bir araya gelme ve zirve gerçekleştirme davetini ilettiği açıklanan Biden, bunun hemen ertesinde ise Kasım ayındaki seçimlere müdahale ettiği ve siber saldırı girişiminde bulunduğu gerekçesiyle Rusya'ya yaptırım kararını açıkladı. 10 Rus diplomatı sınır dışı etme kararı alan ABD yönetimi, bazı Rus teknoloji şirketlerini ve yöneticilerini de yaptırım kapsamına ilave etti. Rusya, ABD yaptırımlarına misilleme ile karşılık verdi. Gelişmeler sonrasında ABD Başkanı Biden, "Gerilimi tırmandırmak niyetinde değiliz" açıklaması yaptı ve Putin ile bir araya gelme önerisini yineledi. Rusya ve ABD'nin birlikte çalışabileceği ve gerçekten çalışması gereken alanlar olduğunu savunan Başkan Biden buna örnek olarak da göreve başladıktan hemen sonra Rusya ile varılan **New Start Silahsızlanma Anlaşmasının** uzatılmasına karar vermesini gösterdi.

ABD, seçimlere müdahale ve siber saldırı gerekçesiyle uygulamaya koyduğu yeni yaptırımların yanı sıra daha önce aldığı kararlarla Rusya'ya Ukrayna krizi, Kırım'ın ilhaki ve Putin'e muhalif Rus politikacı Aleksey Navalni'nin zehirlenmesi nedeniyle çeşitli yaptırımlar uyguluyor. Bu kapsamda 32 üst düzey Rus yönetici yanında, çeşitli Rus şirketleri ve kuruluşlarının ABD bankalarıyla parasal ilişkileri ve hesapları da yer alıyor. Ayrıca, Rusya'da faaliyet gösteren ABD vakıfları ve derneklerine kısıtlama getirilirken, ABD'li diplomatlara verilen kısa süreli Rusya ziyaret vizeleri kaldırıldı.

- ABD'nin gerilimi yumuşatma girişimlerine Rusya'dan da olumlu yaklaşım geldi.

Karadeniz'deki gerilimin ABD ve Rusya arasında karşılıklı yaptırımları gündeme getirmesi bir yanıyla Türkiye'yi de ilgilendirebilir. Ukrayna'ya destek vererek bölgedeki sürece dahil olan iktidar, S-400 yaptırımlarında ABD ile gerilimi azaltmaya çabalarırken, diğer yanda Rusya'nın tepkisini çekme ihtimaliyle karşı karşıya. **Türkiye açısından en doğru tavır, Rusya-Ukrayna krizinde tarafsız kalmak, Karadeniz'de barışa olabildiğince katkı vermektir.**

128 MİLYAR DOLAR SORULARI

Anlaşılan 128 milyar dolar yakar top oldu. Kimse elinde tutmak istemiyor. Ama ne mevcut Bakan, ne de Merkez Bankası Başkanı rezervlerin, döviz piyasalarına müdahale yetkisiyle beraber, Hazine'ye neden devredildiğini ya da Hazine'nin bu işlemlere neden ortak edildiğini bir türlü açıklamıyor.

Döviz rezervlerinin buharlaşmasına neden olan arka kapı operasyonları Erdoğan siyasetinin finansmanında kullanıldı. Erdoğan Şahsım Hükümeti, 2019'un Mart ve Mayıs aylarında, yani Mahalli İdare seçimi ve yenilenen İstanbul seçimi öncesinde, Merkez Bankası kasasına girmesi gereken, yaklaşık 25 milyar dolarlık döviz rezervini, arka kapı operasyonlarıyla buharlaştırmış, siyasi ikbali için çarçur etmiştir.

Millet Sandığı Bekliyor

OHAL şartlarında, gayrı meşru bir referandumun ardından kurulan rejim koşullarında, 2018'de işbaşına gelen yönetim, meclisimizi işlevsizleştirmeye, etkisizleştirmeye, millet iradesinin üzerine, tek adam vesayet rejimi gölgesi düşürmeye çalışmaktadır. Bu çabalar ne yazık ki ülkemizin bereketini kaçırmış, milletimizin de ufkunu karartmıştır. Ama milletimiz, "Hâkimiyet kayıtsız, şartsız milletindir" ilkesinden, asla ama asla vazgeçmemiştir, geçmeyecektir. Milletimiz, iradesine ipotek koymaya cüret eden, milletin ve vekillerinin sesini kesmeye kalkan bu ucube sistemi, tarihin karanlık dehlizlerine göndermek için, sandığı sabırsızlıkla beklemektedir. Yeni ve Güçlü Demokratik Parlamenter Rejimi kurmak da, millet iradesine, demokrasimize sahip çıkan dostlarımızla birlikte, bize nasip olacaktır.

Tek Bir Günde En Yüksek Vefat Sayısı

Korona salgınının başladığı Mart 2020'den bu yana en kötü noktadayız. Dün 318 vatandaşımızı maalesef salgına kurban verdik. Bu, salgının ilk gününden beri, tek bir günde kaydedilen en yüksek vefat sayısıdır. Günlük vaka sayılarında, dünyada dördüncü sıradayız. Nüfusa oranla yeni vaka sayılarında ise, İsveç'ten sonra ikinci sıradayız. AK Parti'nin lebalep kongrelerinin tamamlandığı, günden bu güne kadar, vaka sayısı 30 binlerden 60 binlere yükseldi. Son 25 günde 5 bin 464 insanımızı yitirdik.

En Sevdiklerimizi Yitiriyoruz

Bu sayılar, ağızlarından bir çırpıda dökülüyor. Ama hastalananlar, yoğun bakımda yer bulamayanlar, yitirdiklerimiz; anneler, babalar, eşler, evlatlar, en sevdiklerimiz. Hayatlarımızda, bir daha doldurulmayacak boşluklar, hiçbir zaman onulmayacak yaralar açıyor. Yaşanan acılar tarif edilir gibi değil. Geçen hafta İstanbul'da gencecik bir kadın, karnında yavrusuyla hayata gözlerini yumdu. Ondan birkaç hafta önce, İzmit'te 5 aylık hamile bir başka genç kadın, ardında gülüşünü bırakarak, yaşama veda etti.

Yoğun Bakımlar Kırmızı Alarm Veriyor

Türk Tabipleri Birliği, salgın nedeniyle gerçekleşen ölüm sayılarının açıklananın üç katı olduğunu söylüyor. Anlaşıyor ki hala ders alınamamış. Salgını önlemek yerine, vefat sayılarını karartmanın kime ne faydası var? Devlet böyle mi yönetilir? Ağır hasta sayılarında hızlı bir yükseliş var. Şubat ve Mart ayında binli sayılara düşen ağır hasta sayımız Nisan'da üç binlere yükseldi. Türk Yoğun Bakım Derneği'nin uyarıları, durumun vahametini net şekilde ortaya koyuyor. Yoğun bakımlarda kırmızı alarm çalıyor. AK Partinin lebalep kongrelerinden sonra, yoğun bakımlar lebalep doldu. Yoğun bakımlarda artık genç hastalarda var. Sosyal medya, yoğun bakımlarda, ailesine, eşine, dostuna yer arayan vatandaşlarımızın çığlıklarıyla sarsılıyor.

Hükümet Salgını Şirazedden Çıkardı, Bedeli Milletimiz Ödüyor

Uzun süredir bu salgınla uğraşıyoruz. Başta fedakâr sağlık çalışanlarımız olmak üzere, hepimiz madden ve manen yorulduk. Lebalep kongreleriyle hava atan, Erdoğan Şahsım Hükümeti, salgını şirazesinden çıkarmıştır. Bedelini de milletimiz ödemektedir. Böyle devlet yönetimi olmaz. Erdoğan Şahsım Hükümeti, geçen hafta yeni kısmi kapanma kararları açıkladı. Ama "Dükkanını kapat ve müşteri alma" dediği esnafımıza, yine doğru düzgün bir destek vermedi. Lokantalar, sadece gel-al ve paket servisiyle ayakta duramıyor. Onca garson evlerine gönderildi, çoğu 1.500 liralık ücretsiz izin aylığına mahkûm edildi. Bu parayla Ramazan ayında, kira, fatura mı ödenecek, mutfaklarda tencere mi kaynayacak? Bütün Dünya esnafına, çiftçisine, KOBİ'sine desteği artırırken,

Erdoğan Şahsım Hükümeti, hem de Ramazan öncesinde, kısa çalışma ödeneğini kaldırdı. Binlerce insanı sefalet aylığına mahkûm etti. Bunun hangi akla hizmet olduğunu anlamakta zorluk çekiyoruz. Böyle devlet yönetimi mi olur? Turizmci bayramı geçmiş, yaza ne olacak diye bakıyor. Salgını kontrol altına alamazsak, bu sezonu da kaybetme riski var.

Saray'ın Önceliği Millet Değil

Ülkenin dört bir yanından feryatlar yükseliyor. Erdoğan'ın Şahsım Hükümeti ise ne vatandaşların, ne sağlıkçıların, ne iş dünyasının sesini duyuyor. Çünkü Saray'ın önceliği bunlar değil. İstanbul Havalimanını işleten yandaşların ödeyeceği, 1 milyar 45 milyon Avroluk kira bedeli 2024'e kadar erteleniyor. Yetmez işletme süresi de iki yıl uzatılıyor. Saray milletten esirgediğini, bol bol yandaşa dağıtıyor. Millete veriyorlar talkını, kendileri yutuyor salkımı... Bunu Mart ayı bütçe rakamları da teyit ediyor. "Milletin cebinden 1 kuruş çıkmayacak" diyerek yaptıkları projelere, bu yılın ilk üç ayında ödenen garantilerin toplamı, geçen yılın aynı dönemine göre, yüzde 182 artarak, 7,5 milyar liraya sıçradı. Devlet yönetiminde soruyorum böyle hesap kitap mı olur?

Merkez Bankası Başkanı İtiraf Etti

Gerçeklerin er ya da geç, ortaya çıkmak gibi güzel bir huyu var. Bunu hep tekrarlıyorum. "128 milyar dolar nerede?" sorusunu bizlerin ısrarlı takibi ve vatandaşımızın benimsemesi sonucunda ortaya bir takım itiraflar çıkmaya başladı. Geçtiğimiz Cuma günü, çiçeği burnunda Merkez Bankası Başkanı'na bir açıklama yaptırdılar. Hatırlayacaksınız, önceki Merkez Bankası Başkanı, 128 milyar doların akıbetini merak edince, koltuğundan oluvermişti. Yeni gelen Başkan da yaptığı açıklamayla, iddialarımızın bir kısmını, ilk ağızdan doğruladı, itiraf etti. Çeşitli gerekçeler ileri sürse de, kasada kendisine ait döviz kalmadığını söyledi. Demek ki döviz rezervleri, Erdoğan şahsım hükümetinin ve şürekâsının iddia ettiği gibi, "Kasada değilmiş, kasada yokmuş."

Merkez Kasasındaki Rezervin Emanetçisi Olmuş

Merkez Bankası kasasındaki kendi rezervlerini, arka kapıdan Hazineye vermiş, bir de kimse fark etmesin diye aynı gün emaneten aldığı dövizleri, kasasına koymuş. Yani bir başka ifadeyle Merkez Bankası sahibi olduğu döviz rezervlerini vermiş, kasasındaki dövizlerin emanetçisi olmuş. Mızrak çuvala sığmayacak kadar büyük. Net rezervler uzunca süredir alarm veriyor. En son tarih itibarıyla; Merkez Bankasının Döviz Kasasının vaziyeti budur: Resmi döviz rezervlerinden, kısa vadeli döviz yükümlülüklerini düşersek, kasa, 43 milyar dolar açık veriyor. Yani alacaklılar kapiya dayansa, kasada para yok. Bu kasa, iki yıl önce Şubat ayında, 54 milyar dolar fazla veriyordu. Bir kez daha soruyoruz. Devlet böyle mi yönetilir?

Merkez'in Rezervleri Arka Kapıdan Çıkmış

Merkez Bankası Başkanı aynı açıklamada rezervlerin, normal yollardan, Merkez Bankası'nın doğrudan müdahaleleriyle ya da ihaleyle satılmadığının altını çizdi. Merkez Bankası'nın döviz rezervleri, bizim bu işin başından beri iddia ettiğimiz gibi, bankanın arka kapısından, Damadın yönetimindeki, Hazine ve Maliye Bakanlığı'na aktarılmış. Yine damada bağlı kamu bankaları da, bu rezervleri siyasette rant devşireceğim diye, afiyetle yemiş, bitirmiş.

128 Milyar Dolar Yakar Top Oldu

Merkez Bankası, bu açıklamasıyla, topu Hazine'ye attı. "Döviz rezervlerini biz değil, Hazine buharlaştırdı" dedi. Herhalde bu açıklama Hazine ve Maliye Bakanı'nda, rahatsızlık yaratmış olacak ki, bugünde Hazine ve Maliye Bakanı televizyona çıktı. "Sorumlu Hazine değil, Merkez Bankası" dedi. Anlaşılan 128 milyar dolar yakar top oldu. Kimse elinde tutmak istemiyor. Ama ne mevcut Bakan, ne de Merkez Bankası Başkanı rezervlerin, döviz piyasalarına müdahale yetkisiyle beraber, Hazine'ye neden devredildiğini, ya da Hazine'nin bu işlemlere neden ortak edildiğini bir türlü açıklamıyor.

Sivil Darbeden Sonra, Referandumdan Önce İmzalanan Protokol

Hem Bakan, hem de Başkan o dönemde, Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı ile imzalanmış, bir protokolden bahsediyorlar. Ne zaman imzalanmış bu protokol? 21 Şubat 2017'de... Aslında zamanlama manidar. 20 Temmuz 2016'daki OHAL sivil darbesinden hemen sonra Türkiye'yi rejim değişikliğine götürecek, 16 Nisan 2017 referandumundan da hemen önce, hem Bakanın hem de başkanın yaptığı açıklamalar, beraberinde yeni ve ciddi sorular da getiriyor.

128 Milyar Dolar İçin 10 Soru:

Şimdi izninizle ve aracılığınızla bazı soruları, Erdoğan Şahsım Hükümetine, onun Hazine ve Maliye Bakanı'na ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı'na, milletimiz adına yöneltmek istiyoruz.

Soru 1: Bu protokolün varlığını dört yıl boyunca, kamuoyundan neden sakladınız?

Soru 2: Dalgalı kur rejimini, fiilen ortadan kaldıran bu arka kapı uygulamalarını ve yapılan işlemleri, kamuoyundan bugüne kadar neden gizlediniz?

Soru 3: 2017'den sonra, Hazine döviz piyasalarına müdahale ederken, Merkez Bankası yayımladığı tüm politika metinlerinde, Türkiye'de serbest dalgalı kur rejimi uygulandığını söyledi. Milletimiz ve dünyayı neden yanılttınız? Sebep olduğunuz güven kaybını, nasıl telafi etmeyi düşünüyorsunuz?

Soru 4: Döviz rezervlerinin yönetimi ve piyasalarda döviz işlemleri yapan, Merkez Bankasındaki işlem odası Merkez Bankasının harimi ismetidir. Merkez Bankası'nın harimi ismetine siyasetin elinin girmesine neden izin verdiniz? Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın, döviz rezervlerini yönetme yetkisi, kim tarafından, neden ve hangi amaçla elinden alındı ve damadın yönetimindeki kurumlara devredildi?

Soru 5: Bu işlemlere mesnet yaptığınız protokol Hazine'ye, Kamu Bankaları eliyle döviz piyasasına müdahale etme yetkisini açıkça veriyor mu?

Soru 6: Bu protokolün yasal dayanağı olarak Merkez Bankası Başkanı, 2 Temmuz 2018'den sonra yürürlükten kalkmış bir kanun maddesine atıf yaptı. Bu durumda Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2 Temmuz 2018'den sonra, kamu bankaları eliyle döviz satmaya devam etti mi? Ettiyse hangi yetkiyle etti?

Soru 7: Mahalli idare seçimleri öncesinde, 17 Ocak 2019 tarihinde, 4059 sayılı Yasada yapılan bir değişiklikle, Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitesi'ne üye kurum ve kuruluşların "Yetkileri dışında alınacak tedbirleri belirleme ve uygulama yetkisi" Cumhurbaşkanlığı'na verildi. Bu çerçevede; Erdoğan, Cumhurbaşkanı sıfatını kullanarak, Merkez Bankası rezervlerinin olağandışı yöntemlerle satılması için bir karara imza attı mı? Merkez Bankası ve/veya Hazine ve Maliye Bakanlığı'na yazılı ya da sözlü bir talimat verdi mi?

Soru 8: 2017 Şubat ayından bu yana, Hazinesinin talimatıyla kamu bankaları eliyle, hangi tarihlerde, ne kadar döviz, kimlere satıldı?

Soru 9: Hazine talimatıyla kamu bankaları üzerinden satılan dövizlerden, birilerinin önceden haberi oldu mu? Döviz piyasalarına yapılacak müdahalelerin dışarıya sızmaması ve özellikle altını çizerek söylüyorum "içeriden öğrenenlerin ticaretinin" engellenmesi için, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Kamu Bankalarında hangi tedbirler alındı?

Soru 10: Merkez Bankası ve Hazine arasında 2017 yılında imzalanan protokolün detaylarını kamuoyuyla ne zaman paylaşmayı düşünüyorsunuz?

Protokolü Açıklayın

Bize göre yarından tezi yok. Hazine ve Maliye Bakanı'nın söylediği gibi Merkez Bankası gün gün, kime, ne kadar döviz satıldığını kamuoyuna açıklamalıdır. Yetki onlardaymış. Sayın Bakan da bugün aynı talepte bulundu. Eğer Merkez Bankası bunu açıklamazsa, protokolün tarafı olan Hazine ve Maliye Bakanlığı bunu açıklamalıdır. Ayrıca, Hazine ve Maliye Bakanı, 27 Şubat 2017'de imzalanan protokolü, bakanlığının internet sitesine hiç vakit geçirmeden koymalı ve yayımlamalıdır. Milletimiz de bu protokolda ne var, ne yok görmelidir.

Yöntem de Eleştirilir, Yolsuzluk Şüphesi de Olur

Biz sorduğumuz bu sorulara, milletimiz adına ivedilikle cevap bekliyoruz. Bu arada Sayın Lütfi Elvan, tüm bu işlemler için: "Yöntem eleştirilebilir ama yolsuzluk var denemez" demiş. Hiç kusura bakmayın Sayın Elvan. Yöntem de burada bayağı ciddi eleştirilir, ayrıca gizli saklı yapılan, milletten saklanan işlerde yolsuzluk şüphesi de her zaman olur. Eğer bu işlemler doğru yapılan işlemlerse siz göreve geldikten sonra, Kasım ayında bu işlemlere neden son verdiniz?

Erdoğan Siyasetinin Finansmanında Kullanıldı

Döviz rezervlerimizi yok yere eriten, bu arka kapı operasyonu, siyasidir. Erdoğan siyasetinin finansmanında kullanılmıştır dövizler. Erdoğan Şahsım Hükümeti, 2019'un Mart ve Mayıs aylarında, yani Mahalli İdare seçimi ve yenilenen İstanbul seçimi öncesinde, Merkez Bankası kasasına girmesi gereken, yaklaşık 25 milyar dolarlık döviz rezervini, arka kapı operasyonlarıyla buharlaştırmış, siyasi ikbali için çarçur etmiştir. Taze Merkez Bankası Başkanı da, açıklamasında arka kapı operasyonlarının, 2017'den bu yana yapıldığını itiraf etmiştir. Yani, rezervlerdeki erime salgından çok önce başlamıştır. Gerçekler ortadadır. Erdoğan Şahsım Hükümeti milletin dövizlerini, tek adam vesayet rejimi inşa sürecinde kullanmış; salgın ise rezervlerdeki erimeyi hızlandırmış ve görünür kılmıştır.

Ne İktisadi Ne Hukuki Ne de Vicdani

Özetlersek; milli rezervlerimiz, tek bir kişinin siyasi hırs ve ikbali için kullanılmıştır. Bu, ne iktisadidir, ne hukukidir, ne vicdanidir, ne de ahlakidir. Bu siyasi hırs bugün milletimizi, döviz ve faiz baronlarının elinde oyuncak etmiştir. Ülkeyi pahalı döviz ve yüksek faiz arasına sıkıştırmıştır. Başka devletlerin ikide birde, Erdoğan Şahsım Hükümetine parmak sallamasının önünü açmıştır. Ortada, dünya ekonomi ve finans tarihine geçecek bir skandal vardır. Ortada, çok büyük bir kamu zararı vardır. Bugün 128 milyar doları yerine koymaya kalksak bile, 5,30'dan, 5,90'dan, 6,80'den yani sattığımız fiyatlardan bu dolarları alamayız. Bunlar dünyanın her yerinde sorulur, sorgulanır.

Vermediği Hesabı Sandıkta Öder

Kaldı ki AK Parti kendisinden önceki iktidarın, dalgalı kur rejimine geçmeden önce sattığı, 5 milyar 300 milyon dolar rezervin hesabını soracağını vad ederek, iktidara gelmiştir. Bu amaçla da Mecliste, bir Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu kurmuştur. O komisyon da satılan 5 milyar dolar rezervin hesabını sormuştur. 2001 krizinde hangi bankaya, ne kadar döviz satıldığı bilgisi o komisyona verilmiştir. Şimdi bunun 26 katını buharlaştıran Erdoğan Şahsım Hükümeti, "Ben hesap vermem" demektedir. O zaman bu hesabı sandıkta ödeyecektir. Bunu bildiği için de tüm gücüyle, bizi susturmak amacıyla üzerimize gelmektedir. Anayasanın ve siyasi partiler kanununun bize verdiği açık propaganda hakkımızı engellemektedir.

Attığı Taş, Ürküttüğü Kurbağaya Değmedi

128 milyar dolar buharlaşmıştır. Peki, atılan taş, ürkütülen kurbağaya değmiş midir? Merkez Bankası Başkanı, makro finansal istikrarı sağlamak amacıyla, rezervlerin kullanıldığını söylüyor. Peki, 128 milyar doları eritmişsiniz sonra, Türkiye'de makro finansal istikrar sağlanmış mı? Bugün Türkiye dünya üzerinde, en yüksek enflasyona sahip 14. ekonomi. Dünya üzerinde en yüksek politika faizine sahip 7. ekonomi. 128 milyar dolarlık rezervin eritilmesine rağmen, Türkiye, akran ekonomiler içerisinde, parası en çok değer kaybeden ekonomi. Bunların başında geliyor. Yine akranları içerisinde, risk primi açık ara en yüksek ekonomilerden bir tanesi. İşsiz sayımız 10 milyonu aşmış. Bu, dünya üzerinde 107 ülkenin nüfusundan fazla.

Böyle Devlet Yönetimi Olmaz

Sonuç olarak, bugün ekonomimiz, iki yıl önceye göre çok daha kırılığandır. 128 milyar dolar çarçur edilmiştir. Bu rezervleri yeniden yerine koymak, onlarca yılımızı alacaktır. Devlet böyle mi yönetilir? Partili Cumhurbaşkanlığı sistemi, Türkiye'nin kurumsal yapısını yiyip bitirmektedir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, 91 yıl önce kurulmuştur. 1930'da bankayı kuran o büyük irade, tıpkı Cumhuriyet Savcılarına, Türkiye Cumhuriyeti Savcısı demediği, Cumhuriyet savcısı dediği gibi, Merkez Bankasına da, "Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası" dememiş, "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası" demiştir. Bu hem Yargının, hem de Merkez Bankasının, bağımsızlıklarına duyulan saygının bir göstergesidir. Ama bugün Saray Cumhuriyet Savcısını, nasıl Saray Savcısı yaparım diye uğraşıyorsa, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nı da Sarayın vesayeti altına alarak, AK Parti'nin arpalığı haline getirmek istemektedir. Merkez Bankasında iyi yetişmiş, yüzlerce kıymetli personelin varlığına rağmen, bankanın başına atanan son iki başkanın, eski AK Parti Milletvekili olmaları bunun açık bir göstergesidir. Böyle devlet yönetimi olmaz.

Herkes Zarların Hileli Olduğunu Biliyor

Artık bu ehliyet yerine, Saraya sadakati önceleyen bu anlayıştan herkes mustarıptır. AK Partiye gönül veren, oy veren vicdan sahibi vatandaşlarımız da, bu durumdan hiç memnun değildir. Ülkemizin durumu Leonard Cohen'in, o meşhur şarkı sözlerini hatırlatmaktadır. Herkes biliyor geminin su aldığını, herkes biliyor kaptanın yalan söylediğini ve herkes biliyor zararın hileli olduğunu. Millete soğan patates, Erdoğan'a en pahalısından üç tane Mercedes. İşte bu hileli zararları atan zalim düzen için, artık yolun sonu görünmüştür. Saray sosyetesinin büro elemanları, burunlarına pudra şekeri çekerken, şoförleri, danışmanları paranın altında ezilirken, eski vekiller, kırılıp kırılıp rektör ve büyükelçi yapılırken, Sarayın çocukları ballı yönetim kurulu üyeliklerine atanırken, milletin çoluğu çocuğu, işsizliğin, umutsuzluğun açlığın altında eziliyor. Milletimiz yaşanan bu çürümeyi, ağırlaşan kokuşmayı artık kaldıramıyor. "Patates, soğan; Güle güle Erdoğan" diye bağırıyor.

Erdoğan Paralel Bir Evrende Yaşıyor

Erdoğan ise, ülkemizin gerçeklerinden tamamen kopmuş. Paralel bir evrende yaşıyor. "Eskiden insanlarımız iş, aş bulmak için yurt dışına giderdi, bu tablo büyük oranda tersine döndü" diye millete nutuk atıyor. Oysa Diyanet'in, belediyelerin yurtdışına gönderdiği insanlar yurda dönmüyor. Güler misiniz, ağlar mısınız? Millet umudunu kesmiş, devletin hizmet pasaportlarını şebekeler satışa çıkarmış. Yurtdışına insan kaçırıyorlar. Hem de "bize imreniyor" denen Almanya'ya. Peki bu insanlar kaçırılırken, gri pasaportları veren Saray'ın atadığı içişleri

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bakanı acaba ne yapıyor? Bu gri pasaportların sorumlusu o değil mi? O emekli amirallere kumpas kurmakla, amirallerin ayaklarına elektronik kelepçe takmakla, bir de şehit evinde verilen namaz pozlarını servis ettirmekle meşgul. Bu arada Amiralin emeklisine atıp tutan Milli Savunma Bakanı da, amiralin sarıklısını hala seyrediyor.

Umutsuzluğa Yer Yok

Ama umutsuzluğa yer yok. Demokrasilerde çare tükenmez. Milletimiz kesinlikle çaresiz değildir! Çiftçimize, işçimize, işsizlerimize, iş insanlarımıza, emeklilerimize, emeklilikte yaşa takılanlara sözümüzdür: Erdoğan Şahsım Hükümeti'nin sizden aldığı her şeyi, biz iktidara geldiğimizde misliyle geri vereceğiz size. Milletimiz herkesi yaptıklarıyla ve yapmadıklarıyla görüyor. Herkesin notunu veriyor. Milletimiz artık sandığın, önüne gelmesini istiyor. Sandık önüne geldiğinde de gereğini yapacak. Bu kibirli, yıpranmış kadroları evlerine gönderecek.